

Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir

Ævintýraför Stubbana í Stafalandið

Stubbur og Stubbalína læra HVERNIG stafirnir eru sagðir

LESTUR kenndur – ekki bara í gegnum HEYRN og SJÓN
heldur líka í gegnum LÍKAMSVITUND

Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir

Ævintýraför Stubbana í Stafalandið

Stubbur og Stubbalína læra
HVERNIG stafirnir eru sagðir

LESTUR kenndur – ekki bara í gegnum HEYRN og SJÓN
heldur líka í gegnum LÍKAMSVITUND

BÓKAÚTGÁFAN HÓLAR
2020

ÆVINTÝRAFÖR STUBBANNA Í STAFALANDIÐ

© 2020 Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir

Bókaútgáfan Hólar

Netfang: holar@holabok.is

holabok.is

Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir radd- og talmeinafræðingur teiknaði Stafakrílin

Ólafur Sveinsson myndlistarmaður teiknaði stafina

Eidís Anna Björnsdóttir kom að grafískri hönnun

Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir radd- og talmeinafræðingur samdi sögurnar

Umbrot: Ásdís Ívarsdóttir prentsmiður

Álitsgjöf og yfirlestur: Hólmfríður Árnadóttir talmeinafræðingur

Álitsgjöf varðandi táknmál: Sigurlaug Margrét Sigurðardóttir táknmálskennari

Álitsgjöf varðandi sjónskerta og blinda: Lilja Sveinsdóttir frv. varaformaður Blindrafélagsins

Prófarkalestur: Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir radd- og talmeinafræðingur

Prentun: Prentsmiðjan, Akureyri

Netfang: hermann@prentsmidjan.is

Styrkt af Próunarsjóði námsgagna, Rannís 2021 og

Stuðningi til sjálfstæðis – Styrktarsjóði Blindravinafélags Íslands og Blindrafélagsins, samtaka blindra og sjónskertra á Íslandi

Bók þessa má ekki afrita með neinum hætti, svo sem ljósmyndun,

prentun, hljóðritun, eða á annan sambærilegan hátt,

að hluta eða í heild, án skriflegs leyfis útgefanda

ISBN 978-9935-490-46-9

Efnisyfirlit

Formáli	7
Ævintýraför Stubbanna í Stafalandið.	25
Preytta hljóðið stóra A og litla a	32
Væluhljóðið stóra Á og litla á	34
Sönghljóðið stóra L og litla l	36
Broshljóðið stóra E og litla e	38
Broshljóðið stóra É og litla é	40
Urruhljóðið stóra R og litla r	42
Broshljóðið stóra I og litla i	44
Broshljóðið stóra Í og litla í	46
Hvæshljóðið stóra S og litla s	48
Útlensku stafirnir stóra C og litla c.	50
Útlensku stafirnir stóra Z og litla z.	52
Leiða hljóðið stóra O og litla o	54
Væluhljóðið stóra Ó og litla ó	56
Gubbuhljóðið stóra Ö og litla ö.	58
Fýluhljóðið stóra F og litla f.	60
Fýluhljóðið stóra V og litla v	62
Feimna hljóðið stóra U og litla u.	64
Draugahljóðið stóra Ú og litla ú	66
Nefbúinn stóra M og litla m	68
Nefbúinn stóra N og litla n	70
Væluhljóðið stóra Æ og litla Æ	72
Smellihljóðið stóra B og litla b.	74
Loftsmellihljóðið stóra P og litla p	76
Smellihljóðið stóra D og litla d	78
Loftsmellihljóðið stóra T og litla t.	80
Vandinn að þekkja í sundur litla b og litla d.	82
Smellihljóðið stóra G og litla g	84

Loftsmellihljóðið stóra K og litla k	86
Ulluhljóðið stóra Þ og litla þ	88
Ulluhljóðið stóra Ð og litla ð	90
Vindhljóðið stóra H og litla h	92
Þjófurinn stóra Y og litla y	94
Þjófurinn stóra Ý og litla ý	96
Þjófurinn stóra J og litla j	98
Þjófurinn stóra X og litla x	100
Kærustuparið stóra Ei og litla ei	102
Kærustuparið stóra Ey og litla Ey	104
Kærustuparið stóra Au og litla au	106
Aukasíður með annarri leturgerð af a – á – æ – au	109
Væluhljóðið stóra Á og litla á	112
Væluhljóðið stóra Æ og litla æ	114
Kærustuparið stóra Au og litla au	116

*Ég tileinka þessa bók heyrnarlausri dóttur minni,
Önnu Kristínu Óladóttur, og baráttu okkar við að kenna henni
talmál og lestur. Segja má að bókin sé sprottin upp af þeirri reynslu.*

*Ónefnd amma sem fékk handritið af þessari bók:
„Ég vildi ég hefði – þegar ég var að kenna drengnum mínum hljóðin –
getað flett upp í svona bók til að sjá hvernig hljóðin eru mynduð í munni.“*

*Það segir sig sjálft að ekki er nóg að semja verk ef ekki er hægt að koma því í búning.
Búningahönnuðir mínir eru fagmenn fram í fingurgóma.
Ásdís Ívarsdóttir prentsmiður setti bókina einkar smekklega og skemmtilega upp.
Ólafur Sveinsson myndlistarmaður töfraði fram persónuleika stafanna/hljóðanna
og Hólmfríður Árnasdóttir talmeinafræðingur fann misfellur sem þurfti að laga
og kom með hagnýtar ráðleggingar. Hjartans þökk til þeirra allra.
Valdís.*

Formáli

Líkamsfræðin að baki lestrarnámi

Skynfærin

Mannslíkaminn hefur, að því að talið er, fimm meginleiðir til þess að skynja sjálfan sig og umhverfi sitt. Þessar leiðir eru sjónskyn, heyrnarskyn, þreifiskyn, bragðskyn og lyktarskyn.

Langflestar lestrarkennsluaðferðir byggjast á heyrnar- og sjónskynjun þess sem er að læra að lesa. Einstaklingurinn verður líka að geta heyrt mun á talhljóðum og geta séð mun á bókstöfum.

Heyrn/heyrnarskynjun

Heyrn verður að vera í lagi. En það er ekki nóg því að ef heyrnarskynjun er ekki í lagi er erfitt að skynja talhljóð rétt sérstaklega ef þau eru veik og lík hvert öðru eins og sumir raddlausir samhljóðar. Þar tróna á toppinum talhljóðin / **p** / og / **f** / sem geta reynst vel-heyrandi fullorðnum einstaklingum erfið í sundurgreiningu. Dæmi *orf* – *orð*.

Sjón/sjónskynjun

Sé eitthvað að sjón eða sjónskynjun hindrar það einstaklinginn í að greina rittáknin rétt. Til þess að augað geti greint hvern bókstaf út af fyrir sig á þeim ógnarhraða sem gerist í lestri má ekkert vera að beitingu augans því yfirleitt er hver bókstafur afar smár og situr innan um fjölda annarra bókstafa. Augað má því ekki flökta. Sjónskynjunin, sem liggur aftast í heilanum, verður að geta unnið rétt úr þeirri mynd sem augað fékk af bókstafnum. Margir bókstafir geta verið eins konar spegilmynd hver af öðrum eins og t.d. lágstafirnir **t** og **f** og svo **b**, **p** og **d**, svo að dæmi séu nefnd. Sjónskynjun verður því að vera í góðu lagi til að geta greint þar rétt á milli. Málvitund einstaklingsins hjálpar honum svo að nema og skilja orðin og setninguna í heild.

Líkamsvitund/preifiskyn

Þeir sem eru verulega sjónskertir verða að læra og skynja umhverfi sitt m.a. í gegnum þreifiskynið. Þeir þurfa að þreifa á því sem snertanlegt er. Þannig lærist t.d. lögun og stærð hluta.

Þegar heyrnarskertir eru að læra talmál verða þeir að geta beitt bæði sjónskyni, til að sjá hvernig talfæri eins og varir, kinnar, kjálki og tunga hreyfast, en jafnframt verða þeir að „læra“ hljóðmyndunina í gegnum þreifi/snertiskynið, þ.e.a.s. að finna titring. Sem dæmi er hægt að læra mun á varahljóðunum / **m** / með því að leggja fingur að nefi og munni (kjálka) til að finna titring. / **b** / lærist með því að leggja hönd á kjálka og finna engan titring og / **p** / með því að leggja lófa á kjálka til þess að finna engan titring, en jafnframt leggja fingur fyrir framan munn til að finna blásturinn. Einnig er hægt að leggja hendi fyrir munn til að finna blásturinn.

Svipaðar aðferðir með þreifi- og snertiskyn má nota og eru notaðar eigi blindir eða daufdumbir í hlut.

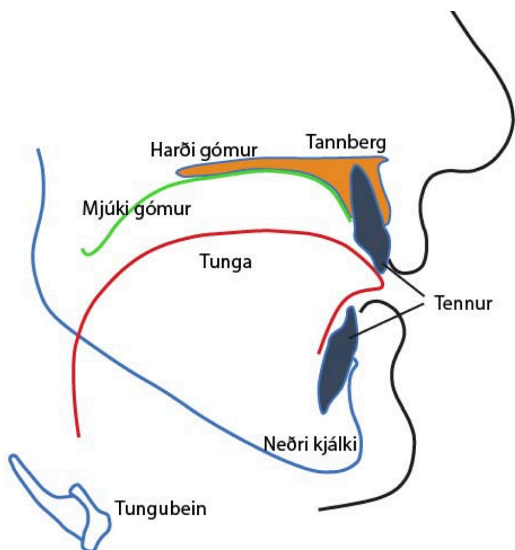
Lestrarkennsluaðferðin

Sjáðu – heyrðu – finndu

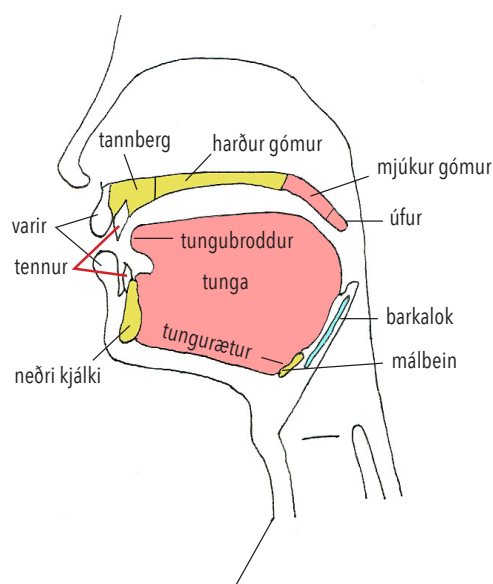
Sú lestrarkennsluaðferð sem hér er boðið upp á byggir á þeirri viðbót að kenna börnum að finna *hvar* hljóðin myndast í munnum og *hvernig* þau eru mynduð. Þannig læra nemendur lestur með því að beita sjónskyni, heyrnarskyni og þreifi-/snerti- og hreyfiskyni.

Talfæri

Talfærin *varir*, *kjálkar*, *tennur*, *kinnar*, *tunga*, *gómfylla* (*mjúki gómurinn fyrir aftan harða góminn*), *úfur*, *gómbogar* og *raddbönd* móta framburðarhljóð tungumálanna. Þannig getur framburðarhljóð myndast með því að talfæri snertast eins og þegar / **g** / er myndað með því að tungubak lyftist og snertir góminn, eða þegar / **s** / er myndað með því að tennur snertast og blásið er á bakflöt þeirra. Framburðarhljóð eru ýmist rödduð eða órödduð. Allir sérhljóðar eru myndaðir með rödd. Hins vegar eru sumir samhljóðar raddaðir (/ **m** /, / **n** /), stundum

raddaðir (/ **l** /, / **ð** /, / **g** /, / **r** /), alltaf óraddaðir (/ **h** /, / **s** /, / **p** /, / **t** /, / **k** /), eða jafnvel heyrast ekki fyrr en næsta hljóð er borið fram (/ **b** /, / **d** /, / **g** /).

Hlutverk talfæra í framburði

Kjálkinn stýrir opnun munns og hefur þannig áhrif á öll hljóð.

Kjálkinn opnar munninn mikið þegar við segjum / a / og lítið þegar við segjum / í /.

Tennur koma beint við sögu við myndun tannhljóðsins / s / og tannvara-hljóðanna / þ / og / ð /.

Við bitum tönnunum saman þegar við segjum / s / eins og í orðinu SÍSÍ.

Við bitum í neðri vörina þegar við segjum / f / og / v / eins og í orðunum FÁNI og VALA.

Varirnar leika stórt hlutverk í myndun varahljóðanna / m /, / b / og / p /.

Auk þess móta þær sérhljóðana / á /, / ó /, / u /, / ú /, / ý / (ybsilonhljóð)

og / e /, / é /, / i /, / í /, / ey / (/ ei /) þar sem varir eru teygðar í bros.

Við þrýstum vörunum saman þegar við segjum MAMMA, BLESS og PALLI.

Við brosum þegar við segjum EKKI, ÉL, INNI, ÍS, EYJA, EINAR.

Við setjum stút á varirnar þegar við segjum OLGA, ÓLI, USS, ÚLFUR, ÖNNUR, AUGA.

Tunga kemur sérstaklega við sögu tannbergshljóðanna / d /, / t /, / l /,

/ n / og / r /; millitannhljóðanna / þ / og / ð /; uppgómshljóðanna / g /,

/ g / (í orðinu laga), nefmælt / g / (í orðinu langa) og / k /.

Við erum alltaf að hreyfa tunguna okkar þegar við tölum. Stundum finnum við þessar hreyfingar og stundum ekki.

Við lyftum tungubroddinum upp þegar við segjum DANSA, TUNNA, NANNA, LÚLLA, og RAGNAR.

Við rekum tunguna svolítið út úr okkur þegar við segjum ÞETTA og BAÐA.

Við lyftum tungubakinu upp þegar við segjum KÓK, GAGGA GÓ, LAGA og LANGA.

Gómur

Ef við hefðum ekki góminn þá myndi ekkert stoppa tunguna okkar þegar við lyftum henni upp inn í munninum. Sem sagt: Ef við hefðum ekki góminn þá gætum við ekki sagt orð eins DANSA, TUNNA, NANNA, LÚLLA, RAGNAR, KÓK og GAGGA vegna þess að þá myndi ekkert stoppa tungubroddinn eða tungubakið.

Íslensku bókstafirnir sem eru ígildi íslensku framburðarhljóðanna (talhljóðanna)

a á b d e é f g h i í j k l m n o ó p r s t u ú v x y ý þ ð æ ö au ei ey

Möguleikar í íslenskri talhljóðamyndun

Talhljóð er aðeins hægt að mynda á fjóra vegu.

- 1) **Kyrrstaða.** Þá snertast talfærin en ekkert hljóð heyrir fyrir en næsta hljóð ryður sér braut. / b /, / d /, / g /.
- 2) **Blástur.** Blæstri er beitt. Bil milli talfæra getur verið misbreitt. / p /, / f /, / þ /, / s /, / t /, / k /, / h / og lína / g /.
- 3) **Röddun.**
 - a) **Í nefholi** / n /, / m / og nefmælt / g / (eins og í *langa*)
 - b) **Í munni.** Allir sérhljóðar eru raddaðir. Samhljóðarnir / l /, / r /, / f /, / ð / og lína / g / (t.d. í orðinu *laga*) stundum raddaðir og stundum ekki. Dæmi: *það* (óraddað) *baða* (raddað). *Laf* (óraddað) *lafa* (raddað). *Lag* (óraddað) *laga* (raddað).
- 4) **Sveifla.** Þá myndast hljóð vegna titrings eða hljóðið / r /.

Myndunarstaðir

Myndunarstaðir talhljóða eru mun færri en talhljóðin sjálf. Þannig er einstaklingur í raun búinn að læra talstöðuna fyrir / ð / þegar búíð er að kenna honum að segja / þ / eða öfugt. Sömuleiðis þegar búíð er að læra talstöðuna fyrir / f / er búíð að læra talstöðuna fyrir / v /. Í lestrarkennslu er / þ / yfirleitt kennt sem óraddað hljóð og / ð / sem raddað. Þannig myndum við skrifa *þaþ* en ekki *það* ef / ð / væri alltaf raddað. Ef talhljóðið / ð / stendur á milli raddaðra hljóða verður það raddað, samanber í orðinu *baða*. / ð / er því stundum raddað og stundum óraddað. Sama gildir um / f / og / v / þar sem / f / er stundum raddað og stundum ekki.

Það er eins með bókstafina eins og myndunarstaðina að þeir eru færri en framburðarhljóð/talhljóð íslenskunnar. Þannig vantar bókstaf yfir / g / eins og það er framborið í orðinu *lag* og *laga*, nefmælt / g / eins og í orðinu *langa*. Einnig má deila um hvort / r / eins og það er sagt í enda orðs, t.d. *hestur*, eigi að hafa sama bókstaf eins og / r / sem myndað er í orðinu *kjarr*. Þarna er mikill munur á og í raun ekki minni munur heldur en er á framburðarmuninum á / g / og / k /.

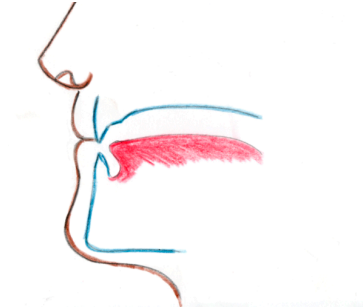
Samhljóðar

B – C – D – F – G – H – (J) – K – L – M – N – P – R – S – T – V – X – Z – Þ – Æ

Staða talfæra við myndun samhljóða

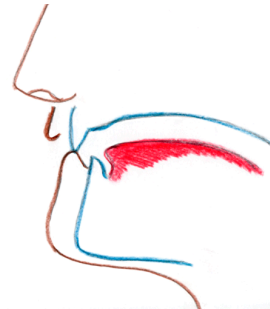
/ m /, / b /, / p /

*Staða talfæra við myndun
lokhljóðanna / b /, / p / og / m /.*

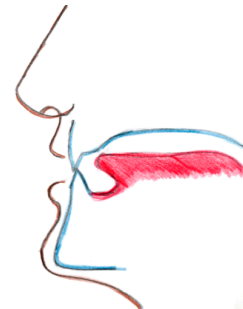
/ f /, / v /

*Staða talfæra við myndun
tannvarahljóðanna / f / og / v /.*

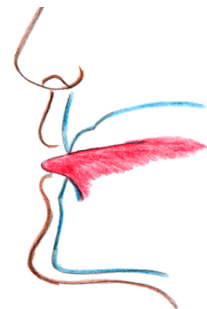
/ s /

*Staða talfæra við myndun
tannhljóðsins / s /.*

/ þ /, / ð /

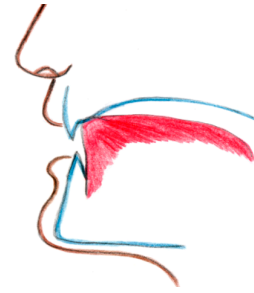
*Staða talfæra við myndun
millitannhljóðanna / þ / og / ð /.*

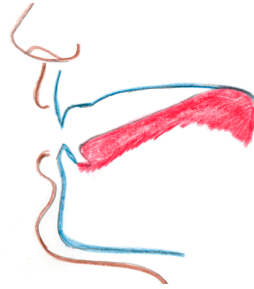
/ d /, / t /, / n /, / l /, / r /

/ g /, / k /, lína / g / og
nefmælt / g / (t.d. í langa)

Staða talfæra við myndun
tannbergshljóðanna
/ d /, / t /, / n /, / l / og / r /.

Staða talfæra við myndun
uppgómshljóðanna / g /, / k /, / ng
/ (langa) og lína / g / (laga / lag).

	Kyrrstaða	Blástur	Röddun	Sveifla
Varahljóð	/ b /	/ p /	/ m /	
Tannvarahljóð		/ f / *	/ v /	
Millitannhljóð		/ þ /	/ ð / *	
Tannhljóð		/ s / (z og c líka borin fram sem / s /)		
Tannbergshljóð	/ d /	/ t /	/ n / (í nefholi) / l / (í munnholi)	/ r /
Uppgómshljóð	/ g /	/ k / Lína / g / *	nefmælt / g / (eins og í orðinu langa)	
Opið hljóð		/ h /		

*/ f /, / ð / og lína / g / hafa þá sérstöðu að vera rödduð þegar þau standa á milli tveggja sérhljóða. Annars ekki.

ATH! Samhljóðinn J er ekki tekinn hér með vegna þess að hann hefur framburð annaðhvort sem / í /, til dæmis í orðinu JATA (/ íata /), eða Ybsilonsins eins og í orðinu JÓN (/ yóun /).

Sérhljóðar

A – Á – E – É – I – Í – O – Ó – U – Ú – Ö

Einhljóð í framburði

/a/

/o/

/e/

/ö/

/i/

/u/

/í/

/ý/

Opnun munns	Varir opnar	Kringing, þ.e. varir dregnar saman
Mesta	/ a /	/ o /
Næstmesta	/ e /	/ ö /
Næstminnsta	/ i /	/ u /
Minnsta	/ í /	/ y /* (framburðarhljóð fyrir J t.d. í / yoún / (Jón))

/ ú / er einhljóð en hefur þá sérstöðu að það á sér ekki hliðstæðu í ókringdu hljóði.

* Vert er að geta hér sérstaklega hljóðsins / y / því J getur verið borið fram sem ypsilon. Þannig er orðið JÓN framborið sem / yoún / og JÁ framborið / yáú /.

Ypsilon fær hins vegar Y framburð þegar farið er með stafrófsvísurnar samanber:

„R, S, T, U, V eru þar næst

X, Y, Z, Þ, Æ, Ö.

Allt stafrófið er svo læst

í erindi þessu lítil tvö.”

Tvíhljóðar í framburði

Tvíhljóðar	Myndast úr hljóðunum
Ó	/ ou /
Á	/ au /
Æ	/ aí /
É	/ íe /
AU	/ öy /
EI, EY	/ eí /

LESTRARAÐFERÐIN:

Sjáðu – heyrðu – finndu

Það sem fyrst og fremst einkennir þessa lestrarkennsluaðferð er einkum þrennt:

- Kenndir eru saman stafir sem hafa sömu formgerð. Það eina sem skilur þá að er hvernig komma breytir framburði þeirra og þar með merkingu. Dæmi: OLGA og ÓLGA – ULLA og ÚLLA – ALA og ÁLA.
- Kenndir eru saman stafir sem hafa sömu talstöðu B / P – D / T – F / V – G / K – Þ / Ð. Það eina sem greinir þá að er smábreyting í framburði t.d. blástur eða röddun.
- Leitast er við að sveipa kennsluna ævintýrablað með því að gefa hverjum staf persónu sem byggist á því hljóði sem hann er tákn fyrir, t.d. hljóðin / ó / og / á / sem eru sársaukahljóð.

Framburðarhljóðin eins og þau eru kennd í lestraraðferðinni
Sjáðu – heyrðu – finndu

Sérhljóðar (ath. hér eru gefnir upp bókstafirnir):

Þreytta hljóðið	Væluhljóðið		Aa	Áá		
Broshljóðin			Ee	Éé	Ii	Íí
Leiða hljóðið	Væluhljóðið	Gubbuhl- jóðið	Oo	Óó	Öö	
Feimna hljóðið		Draugahljóðið	Uu	Úú		
Þjófarnir sem stela hljóðinu af Ii og Íí			Yy	Ýý	Jj	
Kærustupörin	Væluhljóðið		Au au	Ei ei	Ey ey	Ææ

Einkennislitir hljóðanna
eru sömu litir og finna má efst á hornum blaðsíðanna

Í þessari lestrarkennsluaðferð eru kenndir saman bókstafir sem í grunninn hafa sömu formin. Aðeins komma/kommur sýna hvernig framburður breytist. Þetta eru sérhljóðarnir:

Aa og Áá
Ee og Éé
Ii og Íí
Oo og Óó og Öö
Uu og Úú.

Einnig eru kenndir saman stafir sem hafa sama myndunarstað þ.e.a.s. Bb / Pp – Dd / Tt – Ff / Vv – Gg / Kk – Pp / Ðð.

Samhljóðar (ath. hér eru gefnir upp bókstafirnir):

	Varir	Milli- tann- hljóð	Tennur	Tann- vara- hljóð	Tann- bergs- hljóð	Upp- góms- hljóð	Upp- góms- hljóð + tennur	Opið hljóð
Smelli- hljóðin	Bb				Dd	Gg		
Loftsmelli- hljóðin	Pp				Tt	Kk		
Fýluhljóðin				Ff, Vv				
Urruhljóðið					Rr			
Hvæs- hljóðin			Ss, Zz, Cc					
Vindhljóðið								Hh
Ulluhljóðin		Þþ, Ðð						
Nefbúarnir	Mm				Nn			
Sönghljóðið					Ll			
Þjófarnir							Xx	

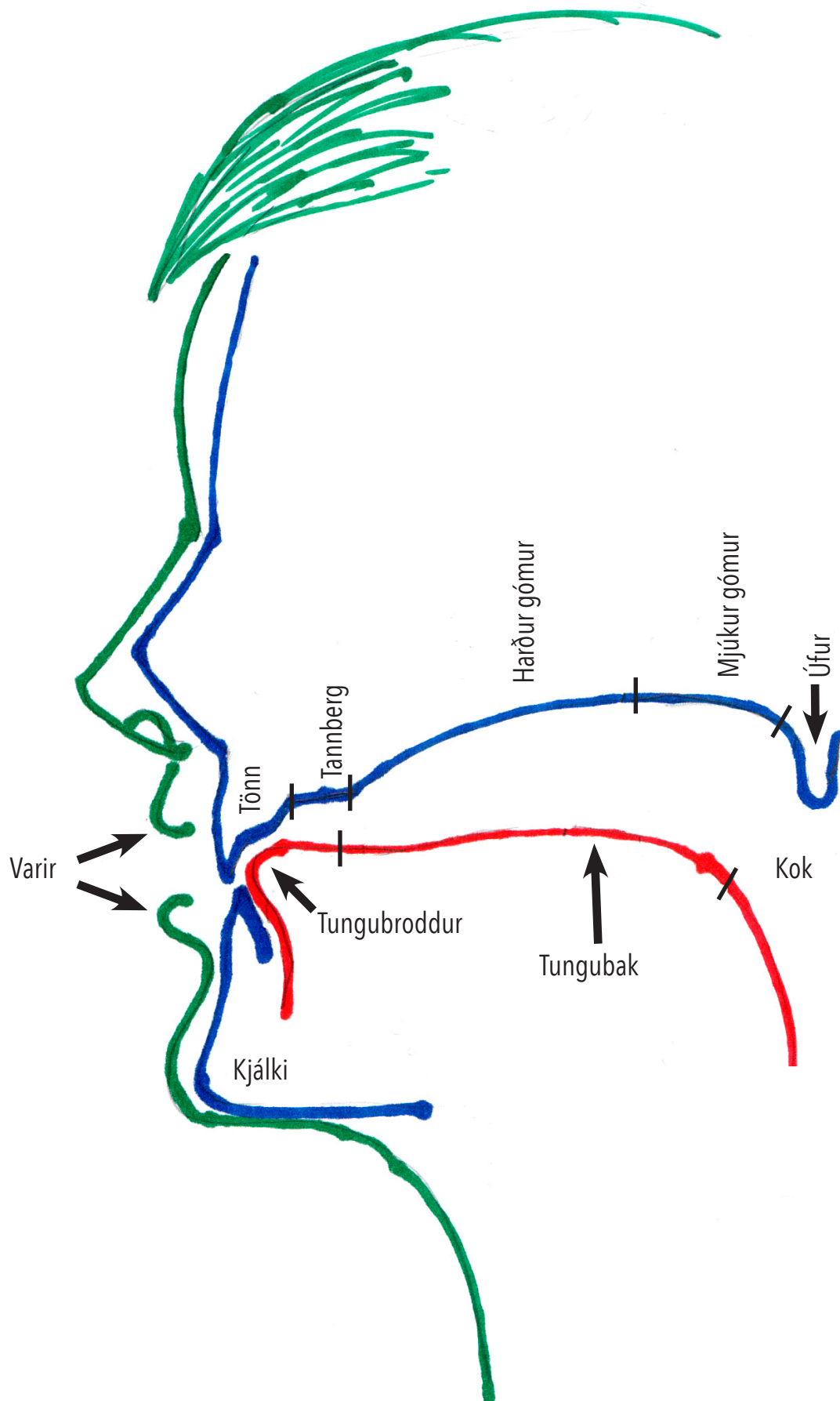
Bókstafurinn **Jj** á sér annaðhvort framburðarhljóð ypsilonsins samanber / yoún / (Jón) eða framburðinn Í sbr. JATA / íata / – Jj er því eiginlega hvorki hægt að skilgreina sem samhljóða eða sérhljóði.

Til að gera þetta ekki of flókið fyrir börn er **Jj** kennt með framburðarhljóðinu / í /.

Hvernig beitum við talfærunum við að mynda einstök hljóð

Aa	Við opnum munninn vel og segjum / a /.
Áá	Við opnum munninn, segjum fyrst / a / og síðan / ú /.
Bb	Varirnar settar saman og haldið þangað til næsta hljóð ryður sér leið út. Þá heyrir smásmellur sem eyrað greinir sem talhljóðið / b /.
Dd	Tungubroddur lagður að tannbergi og haldið þangað til næsta hljóð ryður sér braut. Þá heyrir smásmellur sem eyrað greinir sem talhljóðið / d /.
Ee	Munnurinn opnaður og munnvikin dregin í örlítið bros og sagt / e /.
Éé	Við brosum og segjum fyrst / í / og svo / e / = / íe /.
Ff	Bitið í neðri vörina og blásið.
Gg	Tungubakinu lyft upp og haldið þangað til næsta hljóð ryður sér braut. Þá heyrir smásmellur sem eyrað greinir sem talhljóðið / g /.
Hh	Léttur blástur.
Ii	Munnurinn opnaður og munnvikin dregin í bros, breiðara en gert var við myndun / e /. Sagt / i /.
Íí	Brosum út að eyrum og segjum / í /.
Jj	Borið fram sem / y / eða / í / eftir því hvernig það stendur með öðrum hljóðum.
Kk	Tungubakinu lyft upp og haldið þangað til næsta hljóð ryður sér braut. Þá heyrir smásmellur með blæstri sem eyrað greinir sem talhljóðið / k /.
Ll	Tungubroddur lagður að tannbergi og sönglað.
Mm	Varir lagðar saman og sönglað upp í nef.
Nn	Tungubroddur lagður upp að tannbergi og sönglað í gegnum nef.
Oo	Varirnar dregnar saman í hring og sagt / o /.
Óó	Varirnar dregnar saman í lítinn stút, fyrst sagt / o / og síðan / ú / = / ou /.
Pp	Varirnar lagðar saman og haldið þangað til næsta hljóð ryður sér braut. Þá heyrir smásmellur með blæstri sem eyrað greinir sem talhljóðið / p /.
Rr	Tungubroddur lagður að tannbergi og látinn titra. Sönglað.
Ss	Tennur lagðar saman, tungan tekin frá tönnum og blásið.
Tt	Tungubroddur lagður að tannbergi og haldið þangað til næsta hljóð ryður sér braut. Þá heyrir smásmellur með blæstri sem eyrað greinir sem talhljóðið / t /.
Uu	Varir settar fram í stút og sagt / u /.
Úú	Varir settar ennþá meira í stút og sagt / ú /.
Vv	Tennur settar á neðri vör og sönglað.
Xx	Fyrst myndað / g / með að lyfta tungubaki og síðan / s /.
Yy	Í íslensku er ybsilonhljóðin (/ y / og / ý /) ekki notuð fyrir Ybsilon stafina heldur / i / og / í /.
Ææ	Við opnum munninn segjum fyrst / a / og síðan / í / = / aí /.
Þþ	Tungan lögð létt út fyrir varir og blásið.
Ðð	Tungan lögð létt út fyrir varir og sungið.
Öö	Munnurinn opnaður, tungan lögð fram í hann og sagt / ö /.

Talfæri

Punktaletursstafróf

Fingrastafróf íslenska táknmálsins (ÍTM)

Almenna stafrófið

a	á	b	c	d	ð
e	é	f	g	h	i
í	j	k	l	m	n
o	ó	p	q	r	s
t	u	ú	v	w	x
y	ý	z	þ	æ	ö

Athugið!

Aftast í bókinni eru sögurnar með annarri leturgerð af:

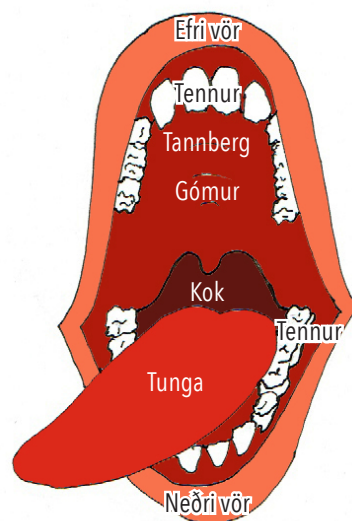
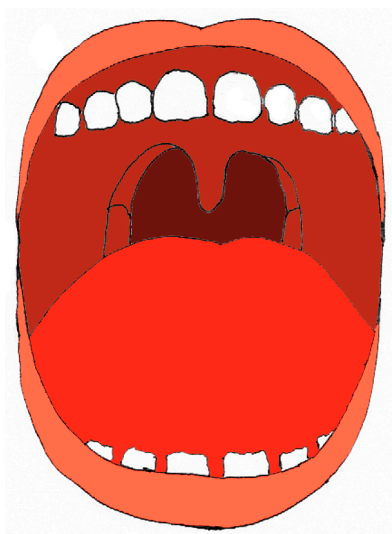
a – á – æ – au

Athugið að hægri síður má nota sem skjávarpasíður

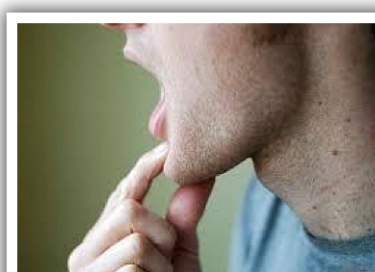
Hverjum kennara er í sjálfsvald sett hvernig hann/hún leggur inn hljóðin svo framarlega sem farið er eftir því að kenna

- 1) stafaform sem eru þau sömu**
 - 2) kenna saman hljóð sem hafa sama myndunarstað.**
- (sjá bls. 15)**

Talfærin sem kennd eru í aðferðinni Sjáðu – heyrðu – finndu:

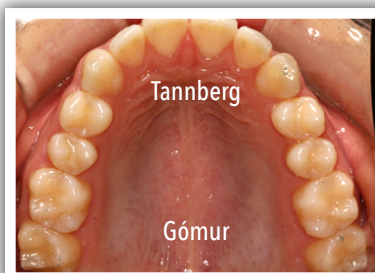
Varir.

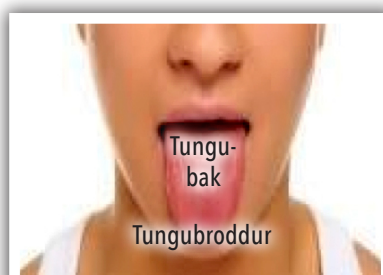
Kjálkinn fer niður.

Tennur.

Gómur.

Tunga.

Stubbur og Stubbalína læra HVERNIG stafirnir eru sagðir

LESTUR kenndur – ekki bara í gegnum HEYRN og SJÓN heldur líka í gegnum LÍKAMSVITUND

Eins og lestrarkennsla að öllu jöfnu fer fram er stafagerðin kennd sjónrænt en talhljóðin heyrnrænt. Þetta reynir á að bæði sjón og heyrn séu í lagi. Því miður er það ekki alltaf reyndin. Hvað sjón snertir getur verið að einstaklingurinn sjái illa eða að sjónskynjunin – þ.e.a.s. úrvinnslukerfi augans – vinni ekki rétt. Þar má nefna þekkta örðugleika við að sjá muninn á bókstöfunum litla /b/ og litla /d/.

Hvað heyrn snertir getur bæði verið að einstaklingurinn heyri ekki nógu vel eða að heyrnarskynunin vinni ekki rétt – m.ö.o. að einstaklingurinn heyri ekki hljóðið rétt eins og að heyra ekki muninn á /F/ og /P/.

Það sem gæti hjálpað einstaklingum með ofangreinda erfiðleika er að fá að vita HVERNIG hljóðið sem stafurinn táknar er myndað m.ö.o. FINNA hvernig hljóðið er myndað í munninum. Með þessari aðferð eru þeir bókstafir kenndir saman eða hver á eftir sem hafa sömu talstöðu hljóðmyndunar. Þar má nefna að /F/ og /V/ sem eru bæði mynduð með því að bíta í neðri vörina. Það eina sem skilur þau að er að /F/ er stundum raddað og stundum ekki. Sama má segja um /P/ og /D/ en þau hljóð eru bæði mynduð með því að leggja tungubrodd milli tanna en það sem skilur þau að er að /D/ er stundum raddað og stundum ekki.

Prófið þetta sjálf með að segja FINNA og VINNA – AFI (raddað /F) – ÞETTA – BAÐ (óraddað D) – BAÐA (raddað D)

Það sem býr að baki hugmyndinni að

Ævintýraför Stubbs og Stubbalínu í Stafalandið

Í þessari lestrarkennslu aðferð er leitast við að persónugera stafina og hljóðin og sveipa þannig innlögnina þeim ævintýrablað sem höfðað gæti til barna. Stubbur og Stubbalína eru lítil kríli sem fundu stafabók, sem í þeirra augum var bara full af alls konar krassi og kroti sem þau skildu ekkert í. Þau fengu því þá snjöllu hugmynd að fara í Stafalandið þar sem allir stafirnir eiga heima og læra að þekkja þá og hljóðin þeirra svo þau gætu nú skilið hvað skrifað var í þessa ágætu stafabók þeirra.

Í Stafalandinu hitta þau stafina einn af öðrum og fá að vita hvað þeir heita. Jafnframt fá þau að vita að hver stafur á sitt sérstaka hljóð sem oft líkist þeim hljóðum sem við sjálf gefum frá okkur undir ýmsum kringumstæðum. Þar má nefna hljóð eins og:

/ s / (S) sem við gefum frá okkur sem hvæshljóð þegar við erum reið.
/ eí / (EY, EI) sem í raun eru gleðihljóð og geta heyrst í skríkjum.
/ m / (M) sem við gefum frá okkur þegar okkur finnst eitthvað gott.
/ a / (A) sem við gefum frá okkur þegar við erum þreytt.
/ o / (O) sem við gefum frá okkur í óþolinmæðisköstum.
/ aú / (Á), / ou / (Ó), / aí / (Æ) sem eru sársaukahljóðin.

Það er þekkt að við eigum auðveldara með að læra og festa í minni ef við getum fundið einhver tengsl milli þess sem við erum að læra og þess sem við þegar þekkjum. Þannig má til dæmis tengja hljóðamyndun við eitthvað í atferli okkar. Í raun myndast / þ / og / ð / á þann hátt að við „ullum“ pínulítið þegar við rekum tunguna út á milli tannanna og þegar við tröllum notum við hljóðið fyrir bókstafinn L, það er að segja la la la la la. Það má því segja að / l / sé eins konar sönghljóð. / s / er í raun hvæshljóð þegar við bítum saman tönnum og blásum.

Ævintýraför Stubbanna í Stafalandið

R SZC

EÉ

XJY

UÚ

OÓ
Ö

GK DT
BP

Au Ei
Ey ÞÐ

MN

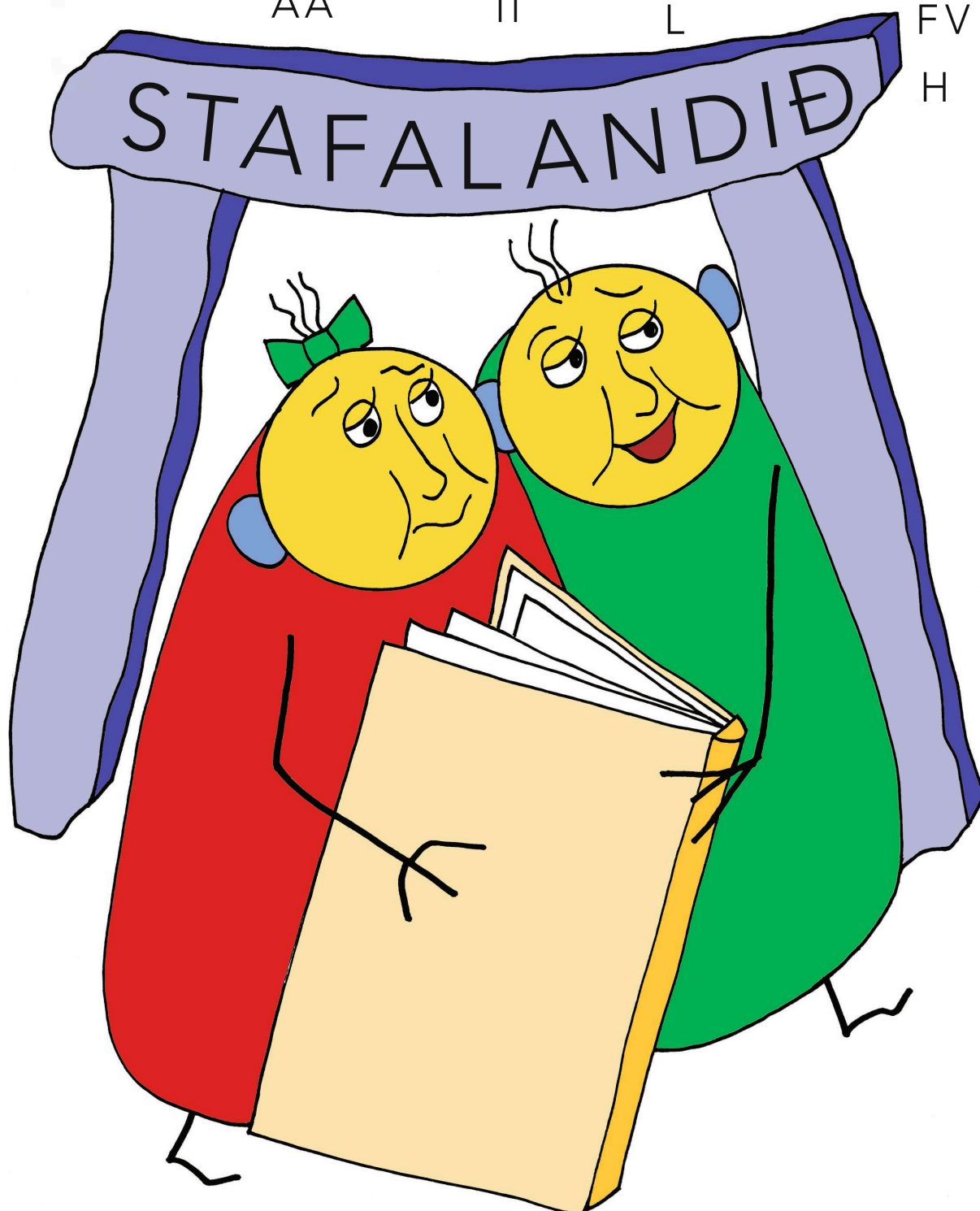
AÁ

IÍ

L

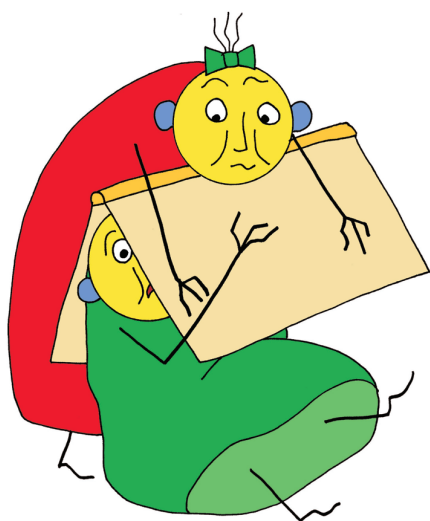
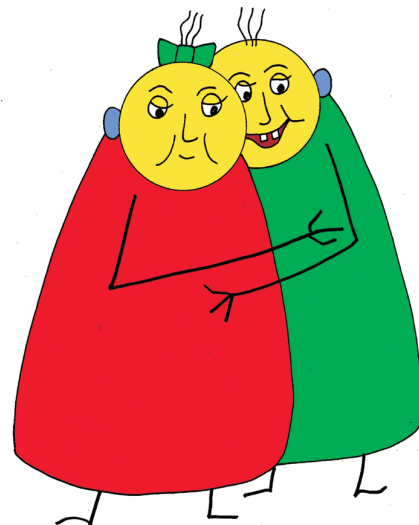
FV

H

Stubbur og Stubbalina

Einu sinni voru tvö lítil sæt kríli,
þau Stubbur og Stubbalina.

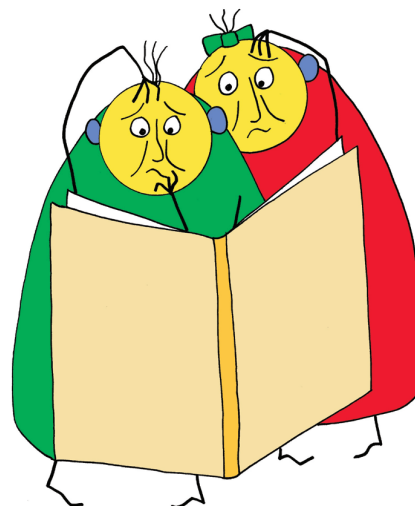

Greyin litlu höfðu
fundið risastóra bók
en þau kunnu bara ekki að lesa. Alveg sama hvernig
þau sneru bókinni. Það eina sem þau sáu voru alls
konar strik og hringir.

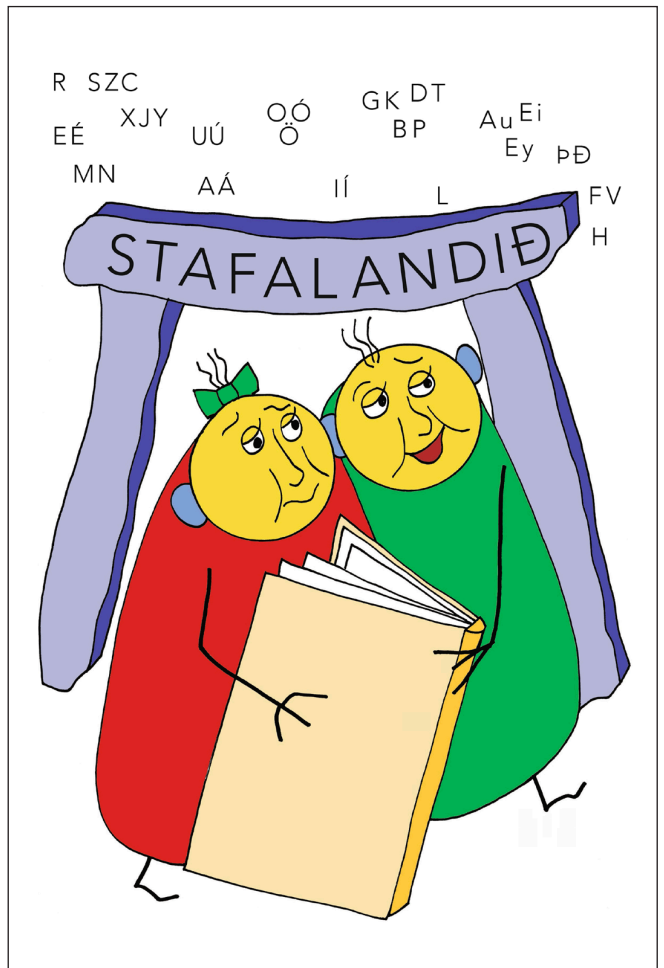
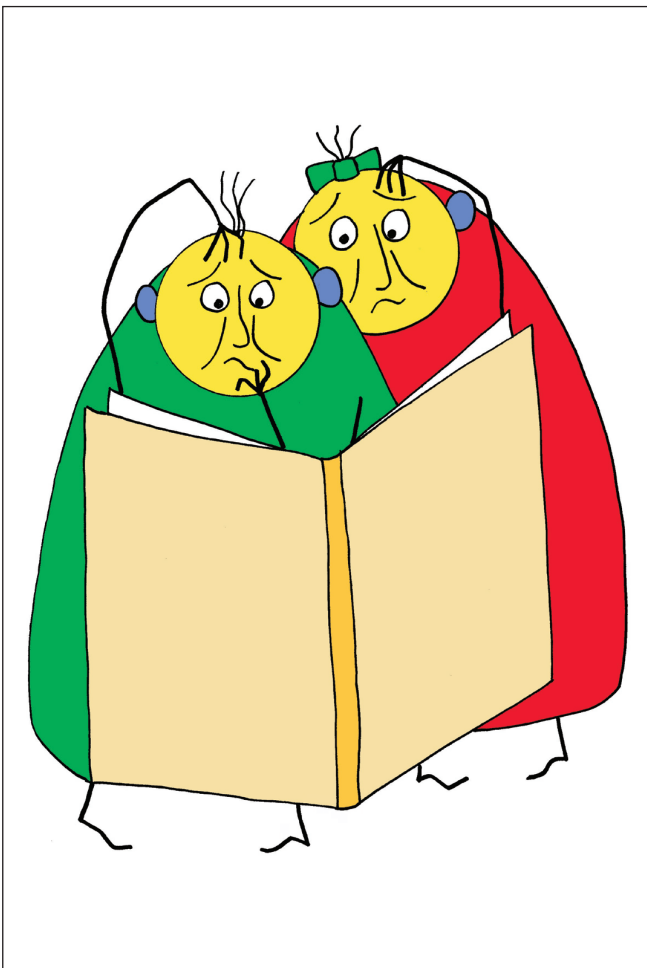
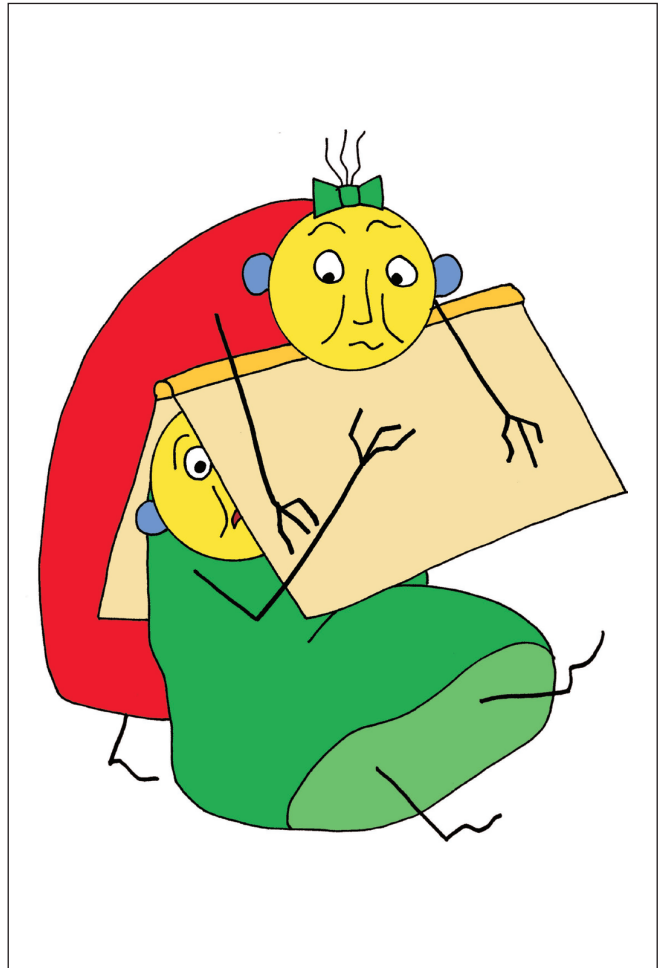
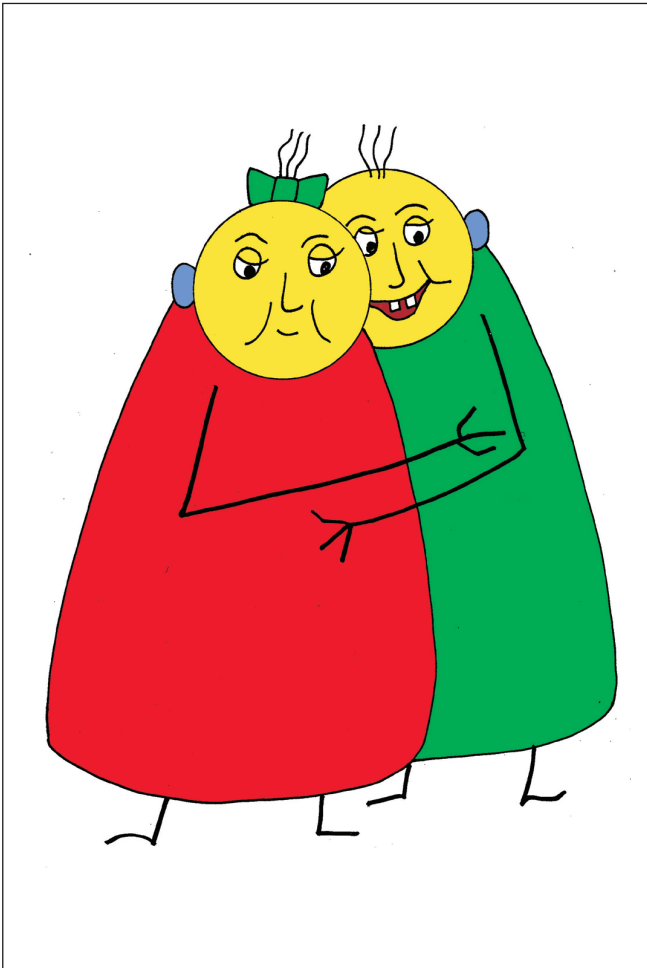
„Hvað eigum við að gera?“ sagði Stubbur.
„Við skiljum aldrei þetta krass og krot.“

„Ég veit hvað við gerum,“ sagði Stubbalina.

„Við förum bara í
Stafalandið, hittum
stafina og lærum að
þekkja þá. Við erum
svo svakalega klár.“

Litlu krílin trítluðu með risastóru stafabókina yfir í
Stafalandið þar sem allir stafirnir eiga heima.

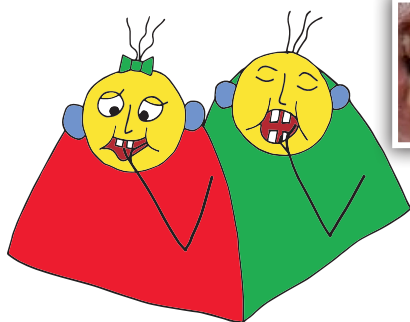
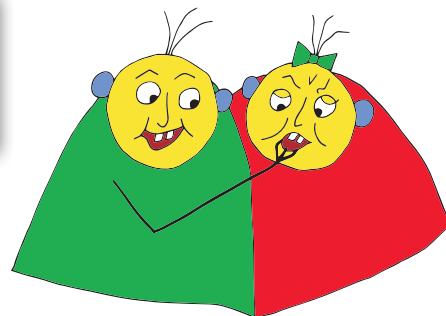
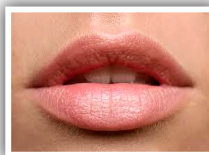
Stubbalína og Stubbur þurftu nú fyrst að læra hvernig munnurinn býr til hljóðin sem við segjum þegar við sjáum stafina

„Fyrst verðum við að læra hvernig munnurinn okkar hreyfist þegar hann býr til hljóðin fyrir stafina,” sagði Stubbalína.

„Sko,” sagði Stubbur. „Við erum með varir. Við klessum þeim saman þegar við segjum **pabbi** og **mamma**. Og svo bítum við í vörina þegar við segjum **fáni** og **Vala**.”

Kunnum við fleiri orð þar sem við notum varirnar?

„Við erum líka með tennur.” sagði Stubbur.

„Prófum að segja **Sól** og **sósa**? Þá bítum við saman tönnunum og blásum ekki satt? Við eiginlega hvæsum eins og köttur.”

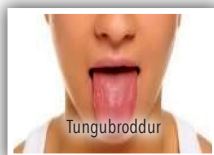
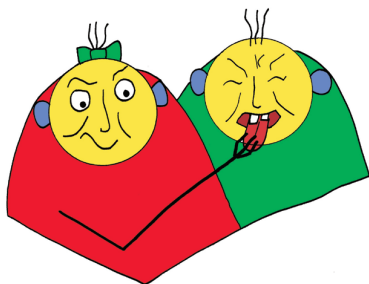
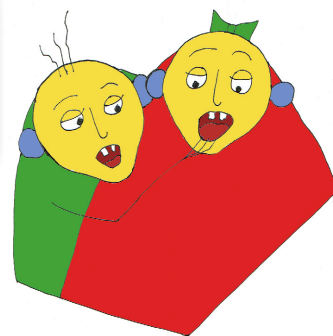
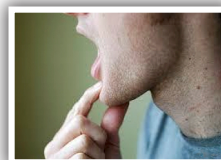
Kunnum við fleiri orð með S?

„Svo erum við með kjálka sem opnar og lokar munninum,” sagði Stubbalína.

„Ef við segjum **Anna** þá opnum við munninn mikið en ef við segjum **Sísí** þá lokum við eiginlega munninum.”

Kunnum við fleiri orð sem opna munninn mikið?

Kunnum við fleiri orð sem opna munninn eiginlega ekkert?

„Svo er það tungan,” sagði Stubbalína.

„Veistu við erum með tungubrodd?”

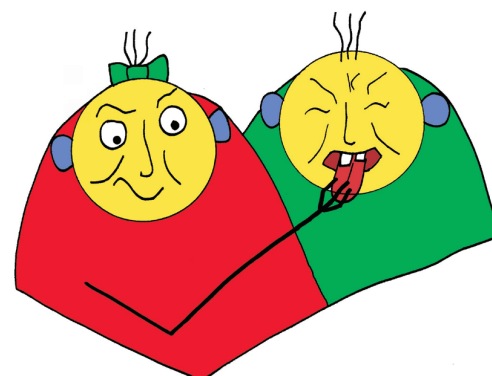
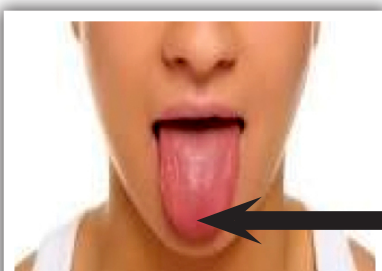
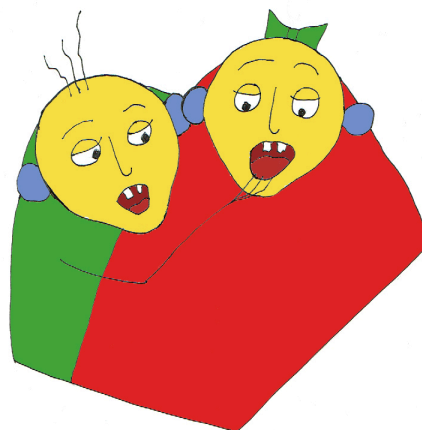
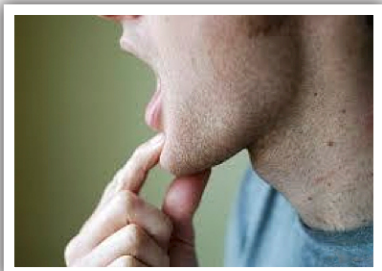
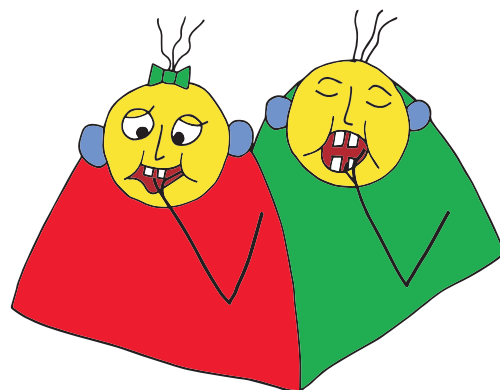
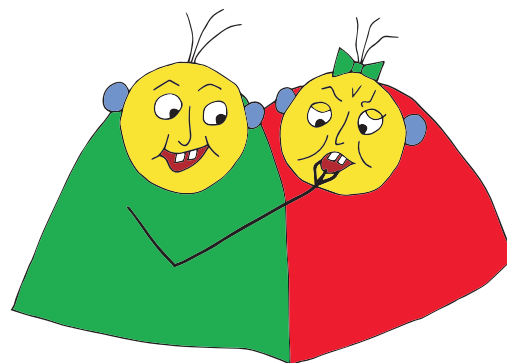
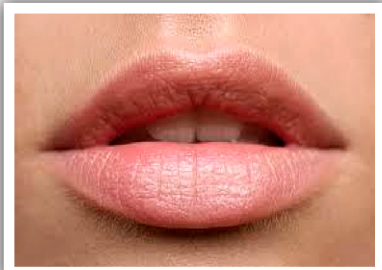
Stubbalína kleip í tungubroddinn á Stubb.

„Skammastu þín Stubbalína,” sagði Stubbur. „Þetta var virkilega vont.”

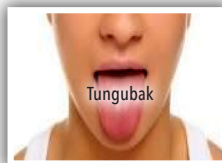
„Fyrirgefðu,” sagði Stubbalína.

Við notum tungubroddinn þegar við segjum **la la la** og **Nanna** og **Tóti**.

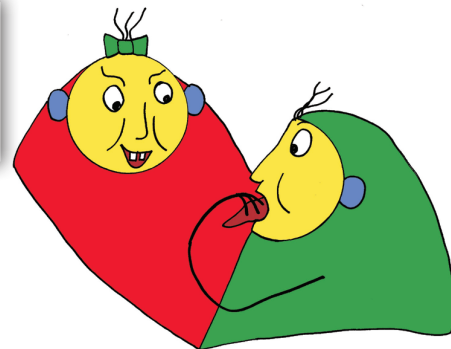
Kunnum við fleiri orð þar sem við notum tungubroddinn?

„Veistu að við höfum tungubak. Sjáðu, það er þetta hérna,“ sagði Stubbur og benti á tungubakið á tungunni sinni.

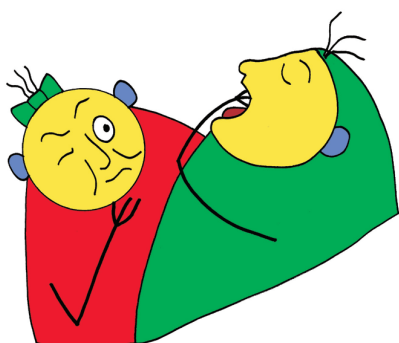
„Fyndið,“ sagði Stubbalína. „Tunga með bak. Ha ha ha.“

„Við notum tungubakið þegar við segjum **Kaka** og **Gagga**,“ sagði Stubbur.

„Skrítið. Finndu. Við getum ekki andað þegar við segjum þessi hljóð. Þetta eru svona kæfihljóð.“

Kunnum við fleiri orð með svona hljóðum sem stoppa öndunina?

„Svo er það tannbergið á bak við tennurnar, hérna uppi, sjáðu,“ sagði Stubbur og benti Stubbalínu á tannbergið í munninum.

„Þegar við segjum **Lalli** og **Nanna** og **dót** og **renna**, þá fer tungan upp í tannbergið.“

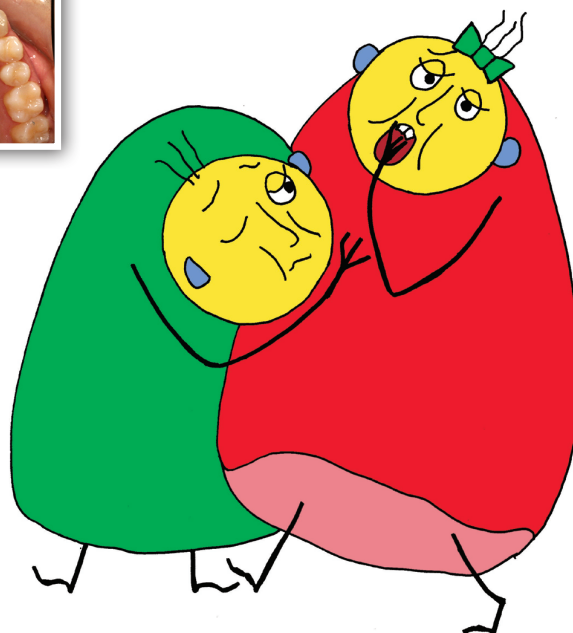
Kunnum við fleiri orð þar sem við notum tannbergið?

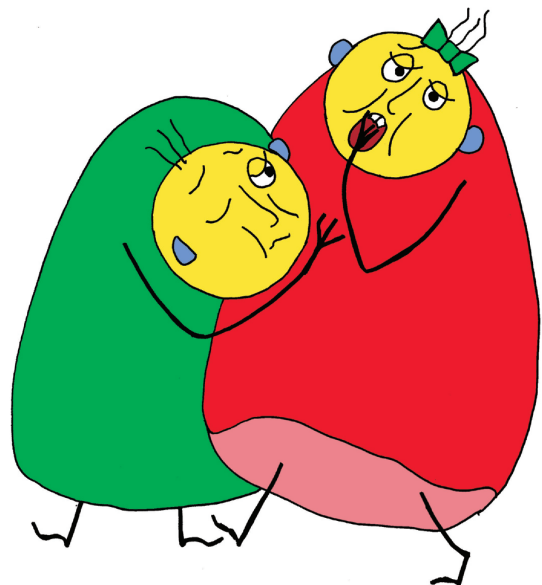
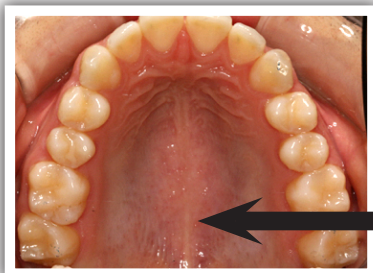
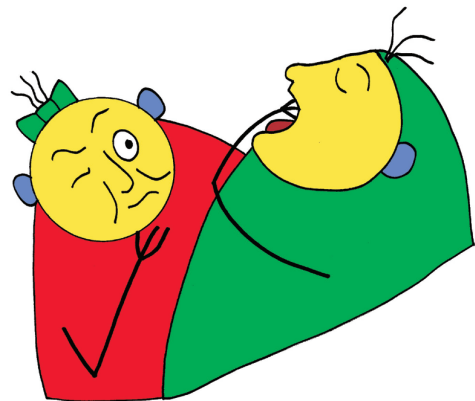
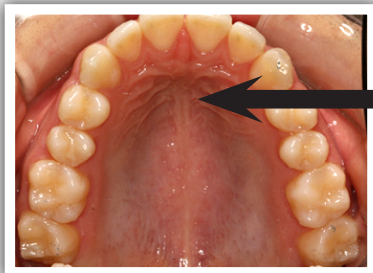
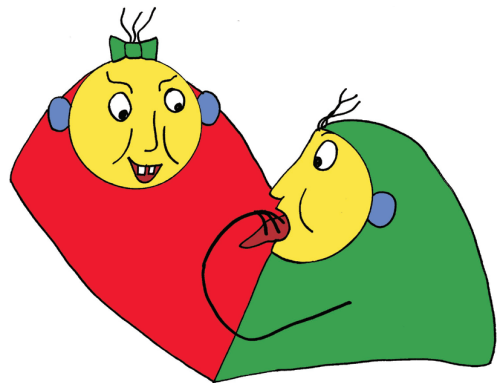
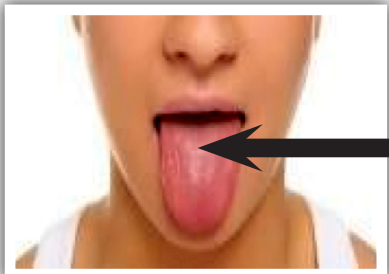
„Svo er gómur uppi í munninum,“ sagði Stubbalína um leið og hún benti upp í góminn. „Gómurinn lokar svo að tungan detti ekki út um nafið.“

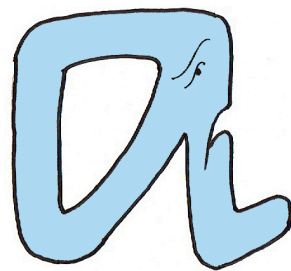
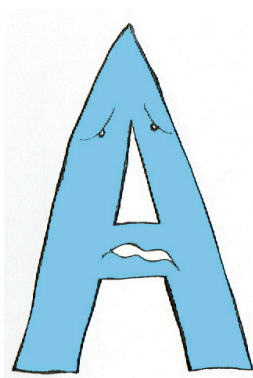
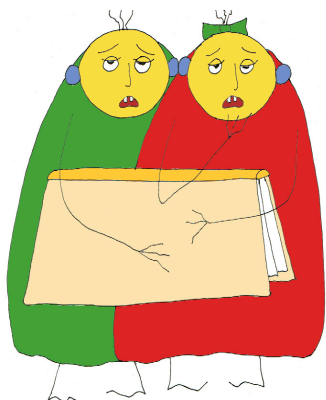
Það væri asnalegt að vera með tungu sem dinglaði út um nafið ekki satt?“

Þegar við segjum **Ga ga ga** þá smellum við tungubakinu upp í góm.

Preytta hljóðið stóra A og litla a

Stubbur og Stubbalína hitta preyttu stafina stóra A og litla a

Stubbur og Stubbalína löbbuðu um í Stafa_ landinu og hittu stafi sem voru að stynja.

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbalína.

„Við heitum stóra A og litla a,“ stundi stóra A.

„Þið eruð rosalega þreyttulegir,“ sagði Stubbur.

„Ég er líka alltaf SVO þreyttur A A A,“ stundi stóra A.

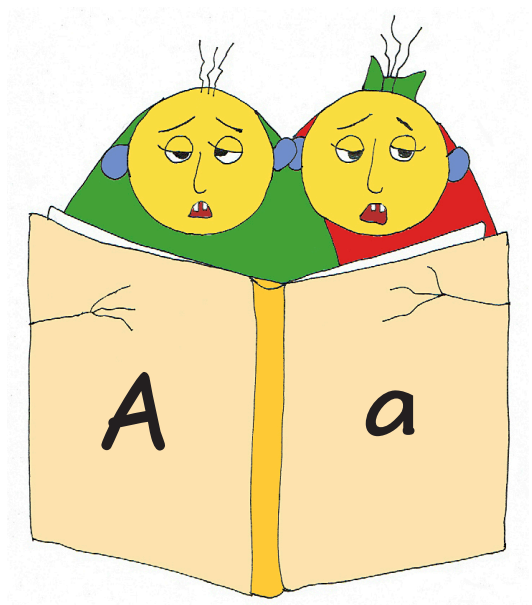
„Ég líka,“ stundi litla a. „Við erum alltaf SVO rosalega þreyttir A A A.“

„Er það þess vegna sem þið segið svona A A A?“ spurði Stubbur.

„Já,“ stundi stóra A.

„Eigum við þá bara alltaf að opna munninn og segja svona A þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ sagði Stubbur.

„Já,“ stundi litla a, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

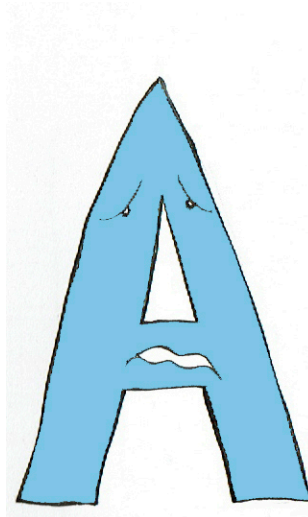
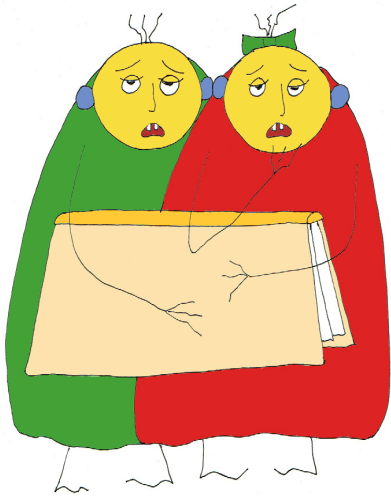

Stubbalína og Stubbur opnuðu Stafabókina sína.

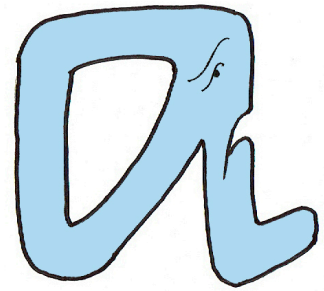
„Sjáðu Stubbur,“ sagði Stubbalína. „Hérna er fullt af stóra A og litla a. Við verðum bara að muna að opna vel munninn og segja svona A eins og í ANNA og ALLI og AMMA.“

Getum við hjálpað stafakrílunum að finna fleiri orð með A?

Getum við opnað munninn og sagt A svona eins og þegar við erum rosalega þreytt?

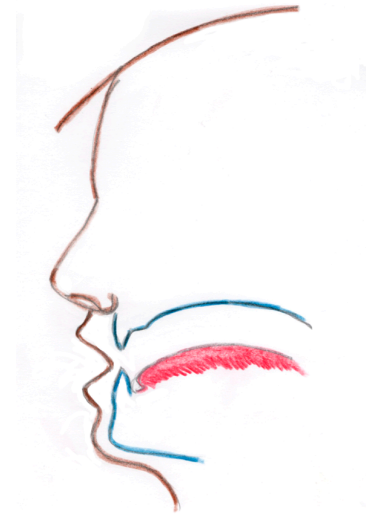
Ég heiti stóra A.

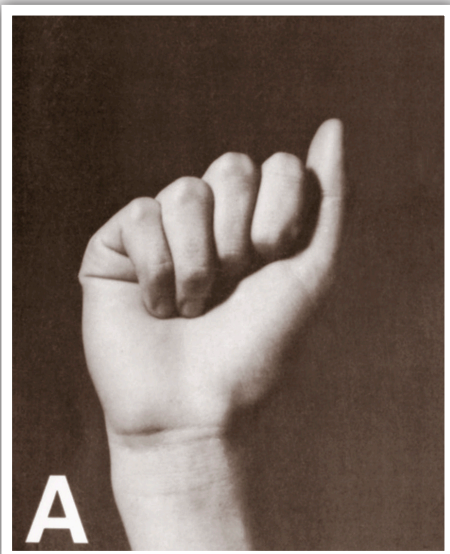
Ég heiti litla a.

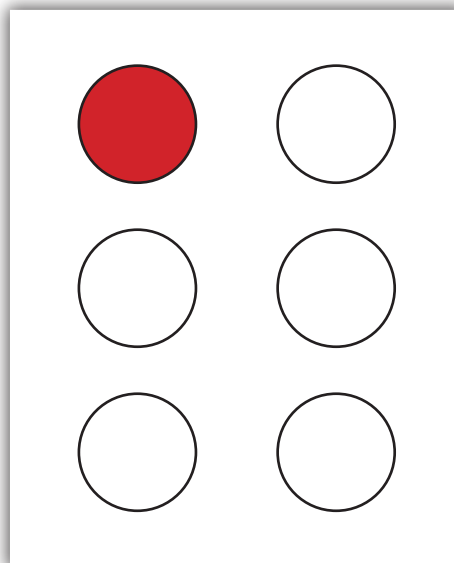
Svona lítum við út þegar við segjum A a.

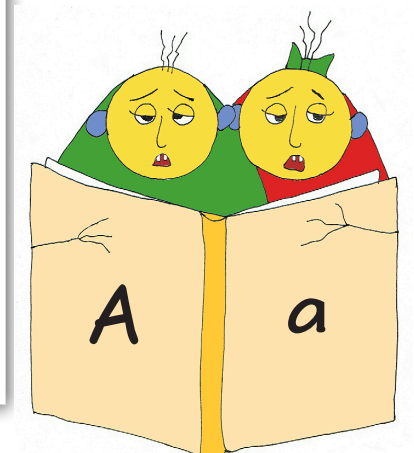
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum A a.

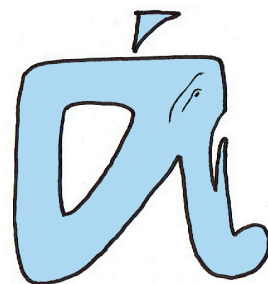
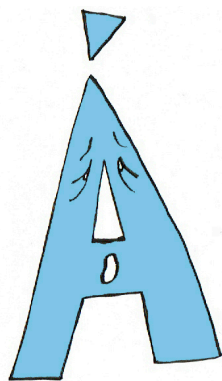
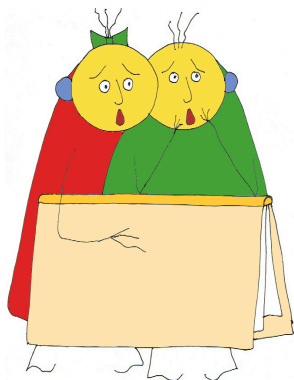
Svona er A a á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er A a á punktalettri.

Væluhljóðið stóra Á og litla á

Stubbur og Stubbalína hitti vælustafina stóra Á og litla á

„Nei, sjáðu Stubbalína. Parna eru stóra A og litla a komnir með kommu,“ sagði Stubbur.

Á Á Á heyrðist.

„Hvað kom fyrir?“ spurði Stubbur. „Af hverju eruð þið að væla og segja svona Á Á Á?“

Stubbur vissi ekki að alltaf þegar komma dettur á stóra A og litla a breytast þeir í vælustafina stóra Á og litla á.

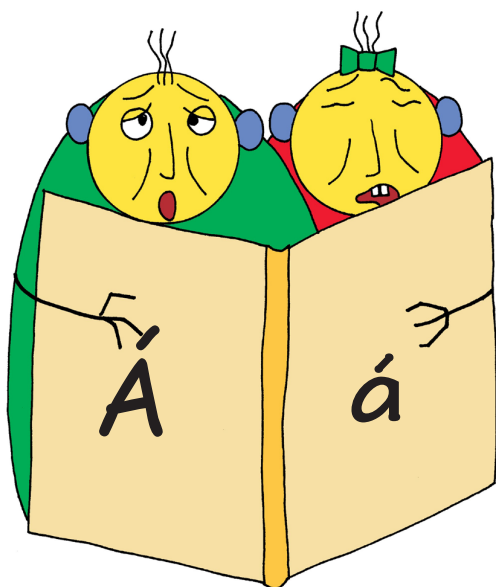
Komma datt á stóra A. „Á Á Á þetta var virkilega vont,“ vældi stóra A sem breyttist um leið í vælustafinn stóra Á.

Komma datt líka ofan á litla a. „Á Á Á,“ vældi litla a, og breyttist um leið í vælustafinn litla á. „Þetta var vont, virkilega vont,“ vældi litla á.

Stóra Á og litla á eru reglulegir vælustafir ALLTAF vælandi. Á Á Á.

„Eigum við þá alltaf að segja Á þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já,“ vældi stóra Á, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

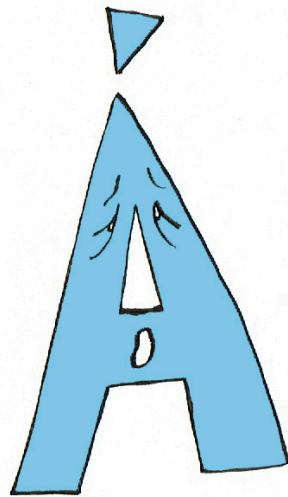
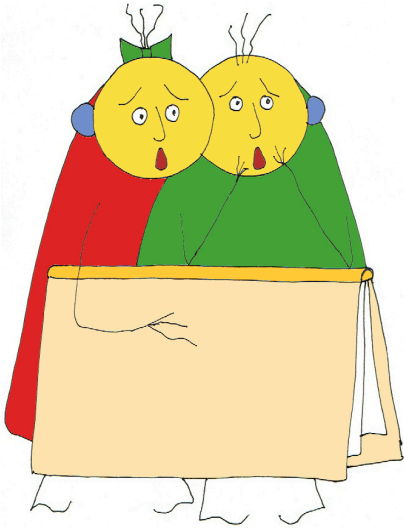
Stubbalína og Stubbur opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu Stubbur,“ sagði Stubbalína, „Hér eru mörg lítil og stór Á.“

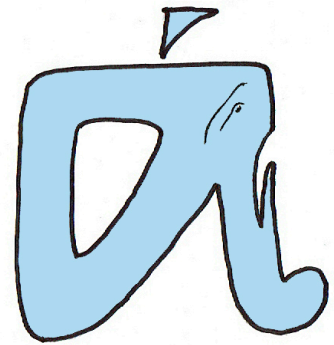
„Þegar við sjáum stóra Á og litla á í bókunum verðum við að muna að segja Á eins og þegar við meiðum okkur. Við segjum líka Á þegar við segjum ÁRNI og ÁRNY.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Á?

Getum við opnað munninn og sagt Á eins og þegar við meiðum okkur?

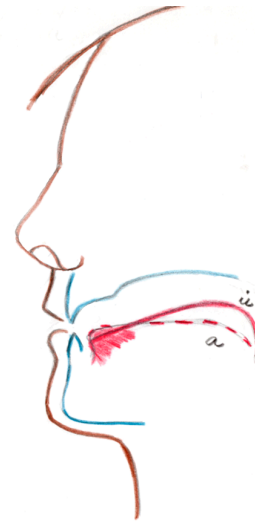
Ég heiti stóra Á.

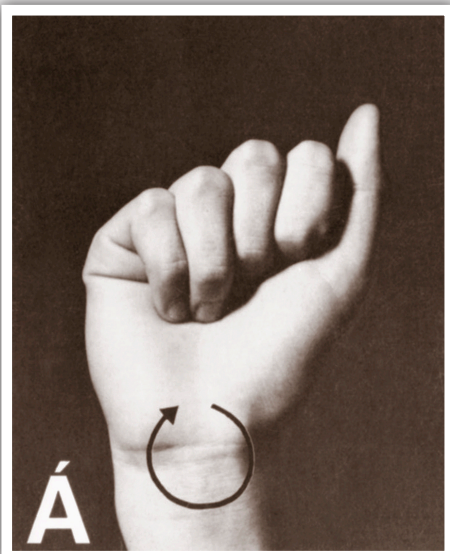
Ég heiti litla á.

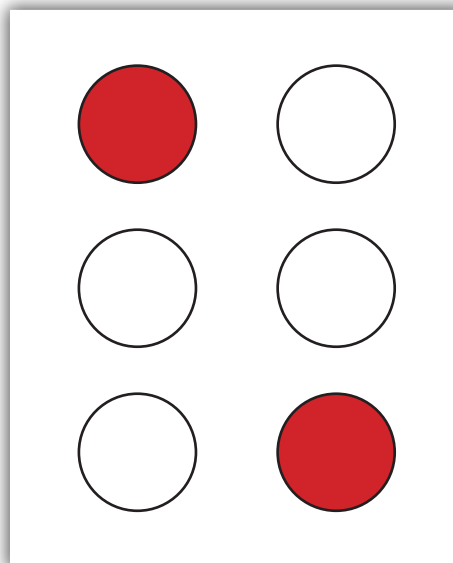
Svona lítum við út þegar við segjum Á á.

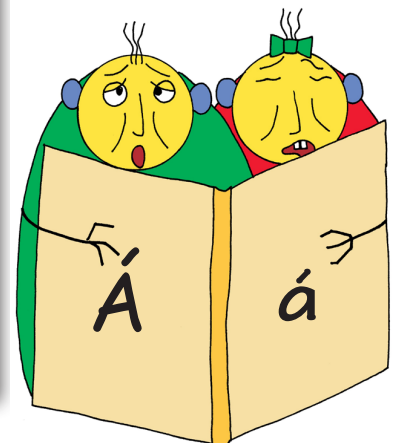
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Á á.

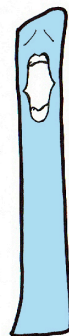
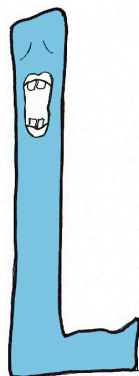
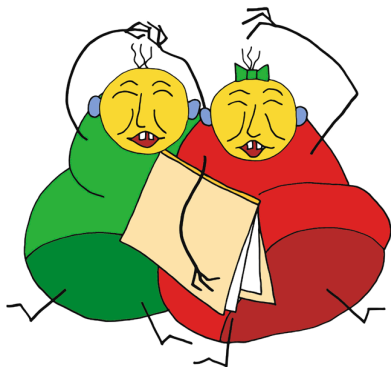
Svona er Á á á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Á á á punktalettri.

Sönghljóðið stóra L og litla l

Stubbur og Stubbalína hitta söngstafina stóra L og litla l

„Mikið er gaman í Stafalandinu,“ sagði Stubbalína.

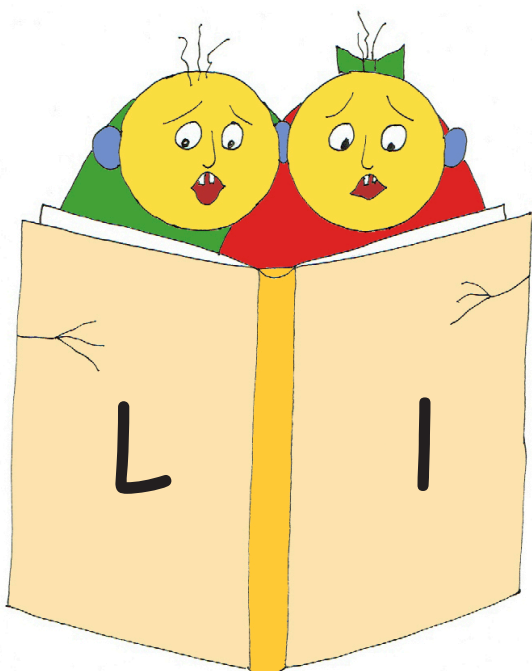
„Jáhá,“ sagði Stubbur. „Sjáðu þarna eru syngjandi stafir.“

„Já, við heitum stóra L og litla l og okkur finnst SVO gaman að syngja,“ sagði stóra L. „Til dæmis þegar við stöndum fyrir framan litla l þá syngjum við svona la la la og þegar við stöndum

með litla á þá syngjum við svona lá lá lá.“

„Eigum við þá að muna að setja tunguna upp í tannbergið (hvar er nú tannbergið?) og syngja eins og þið?“ spurði Stubbalína.

„Já, einmitt,“ sagði litla l „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sagði stóra L.

Stubbalína og Stubbur flýttu sér að setjast niður með Stafabókina og leituðu að litla l-i og stóra L-i.

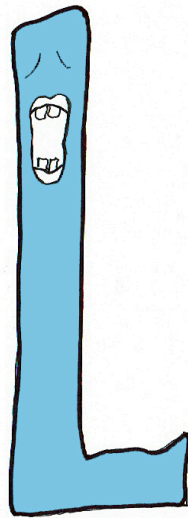
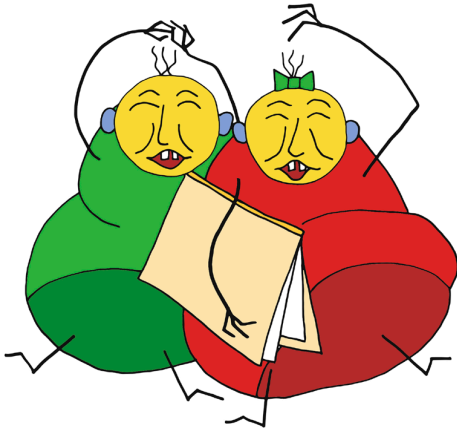
Peir fundu báða stafina í stóru Stafabókinni sinni.

„Við verðum bara að muna að lyfta svona tungubroddinum upp á bak við tennurnar okkar,“ sagði Stubbur.

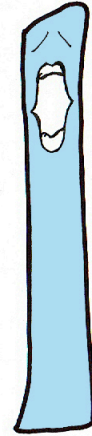
„Veistu við kunnum orð með L-um eins og LALLI og LESA og LÁSI.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með EDL?

Getum við sett tungubroddinn upp í tannberg og sungið svona L L L L L?

Ég heiti stóra L.

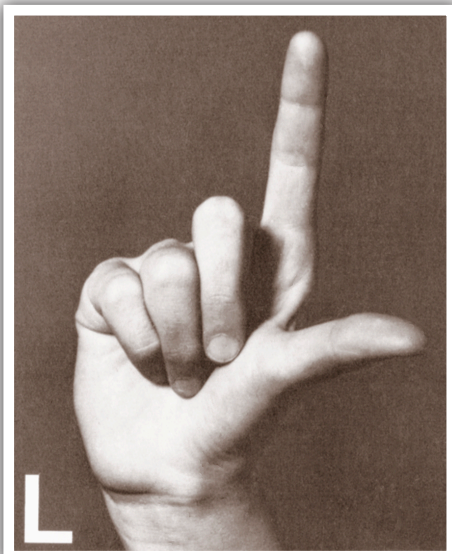
Ég heiti litla l.

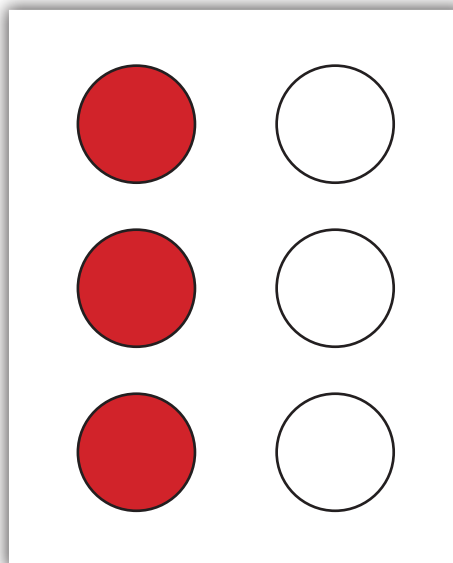
Svona lítum við út þegar við segjum L l.

Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum L l.

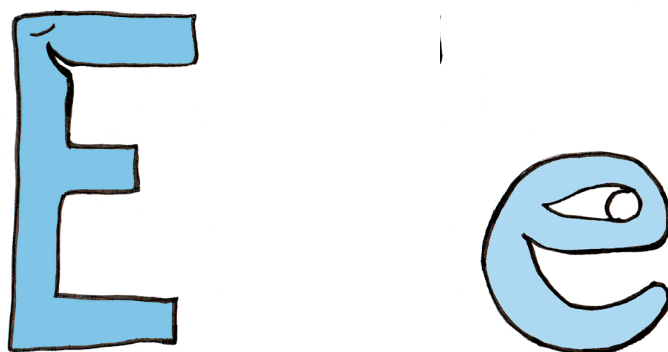
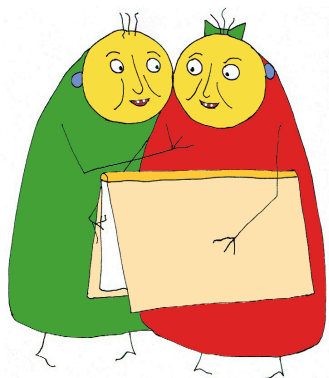
Svona er L l á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er L l á punktalettri.

Broshljóðið stóra E og litla e

Stubbalína og Stubbur hitta brosstofina stóra E og litla e

„Sjáðu Stubbalína. Þarna eru brosandi stafir. Hverjir eruð þið?“ spurði Stubbur.

„Við heitum stóra E og litla e,“ sagði litla e og brosti E E E.

„Eruð þið alltaf svona glaðir?“ sagði Stubbur.

„Já já, alltaf. Við erum algerir gleðipinnar.“ sögðu stóra E og litla e.

„Eigum við þá bara að brosa þegar við sjáum ykkur í bókinni okkar og segja svona E E E E?“ spurði Stubbalína.

„Já, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem geta ekki heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sögðu stóra E og litla e.

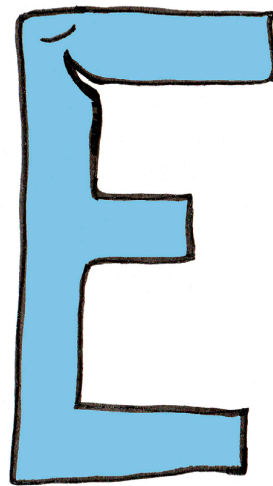
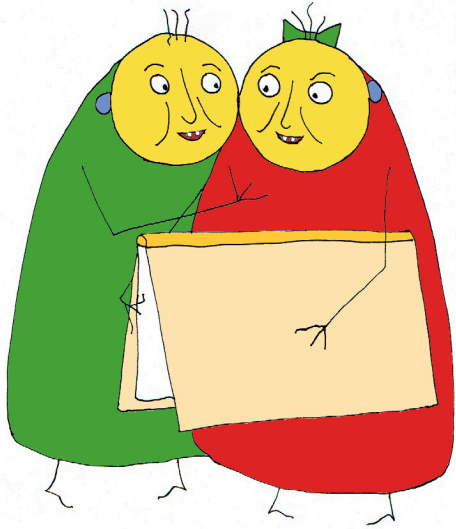
Litlu Stafakrílin opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu, Stubbur. Það er fullt af stóra E og litla e í bókinni okkar,“ sagði Stubbalína. „Hérna er t.d. litla e með litla l. Þá hlýtur að standa el.

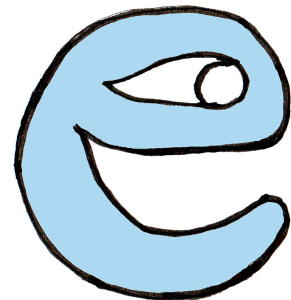
„Við verðum bara að muna að brosa þegar við sjáum stóra E og litla e. Við segjum orð með E eins og ELLA og EGGERT og ELSA og EKKI.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með E?

Getum við opnað munninn brosað og sagt E?

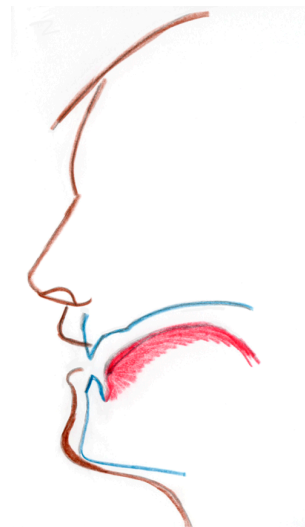
Ég heiti stóra E.

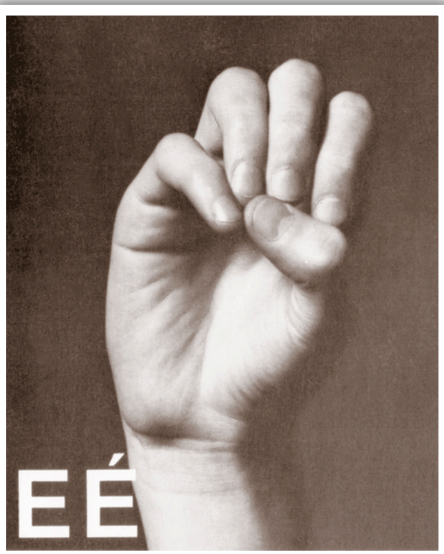
Ég heiti litla e.

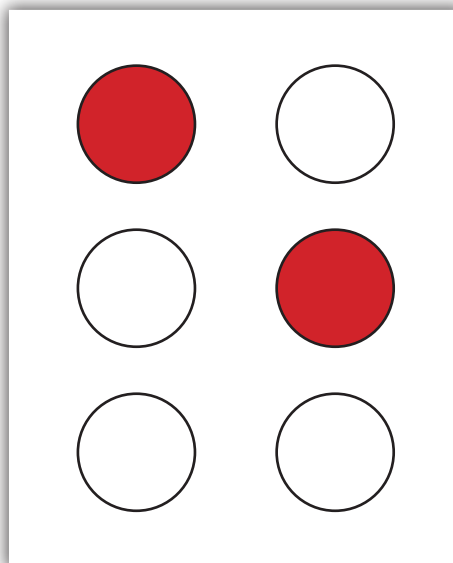
Svona lítum við út þegar við segjum E e.

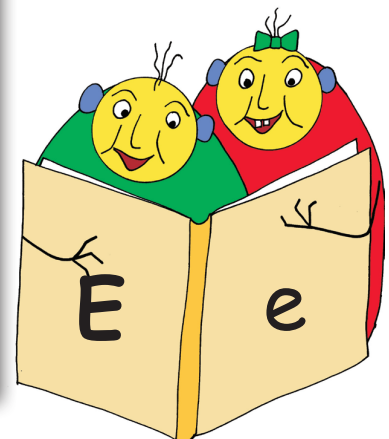
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum E e.

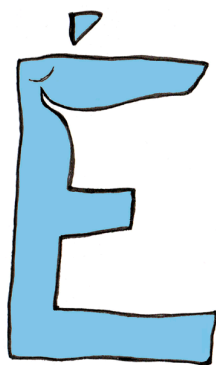
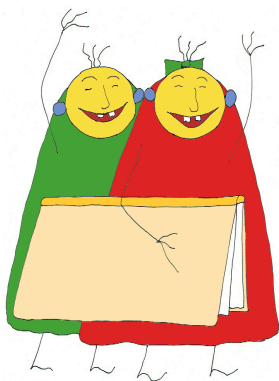
Svona er E e á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er E e á punktalettri.

Broshljóðið stóra É og litla é

Stubbur og Stubbalína hitta brosstofina stóra É og litla é

„Nei sjáðu Stubbur, þarna eru stóra E og litla e komnir með kommu á hausinn.“

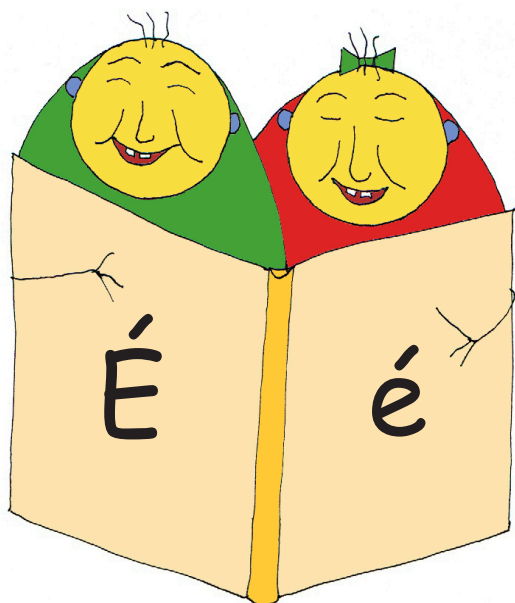
„Af hverju skyldi það vera?“ sagði Stubbalína.

„Jú,“ sagði stóra E. „Stundum dettur komma í hausinn á okkur. Hún kitlar alveg rosalega. Þá skríkjum við og segjum É É É É É. Við breytum líka um

nafn hættum að heita E og heitum þá stóra É og litla é.“

„Eigum við þá að segja svona É É É þegar við sjáum ykkur stóra É og litla é í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbalína.

„Já,“ sögðu stóra É og litla é, „og líka þegar þið sjáið táknið fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

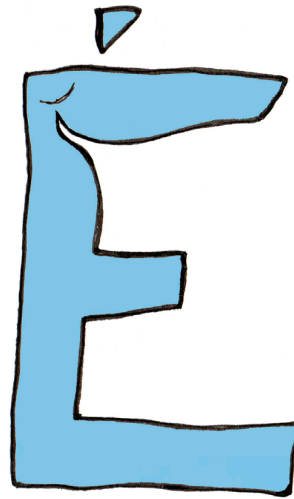
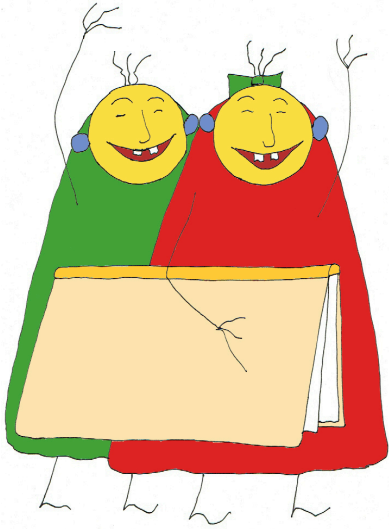

Stubbur og Stubbalína opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu Stubbalína,“ sagði Stubbur. „Hérna í stafabókinni okkar eru nokkur stór É og lítil é. Munum bara að brosa rosalega mikið og skríkja þegar við sjáum É eins og þegar við segjum ÉTA og ÉL og ÉG.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með É?

Getum við brosað alveg rosalega mikið og sagt svona É?

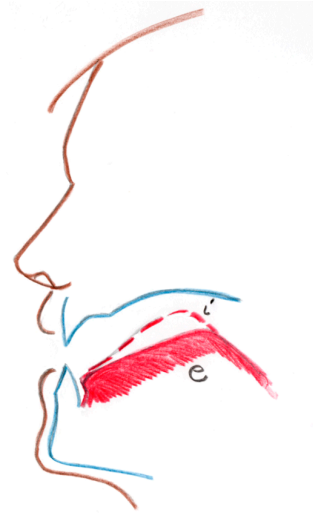
Ég heiti stóra É.

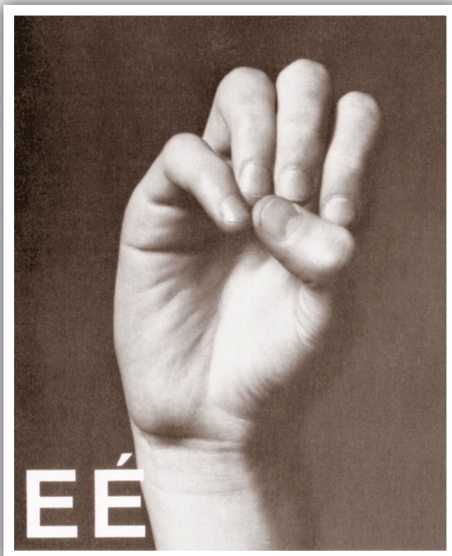
Ég heiti litla é.

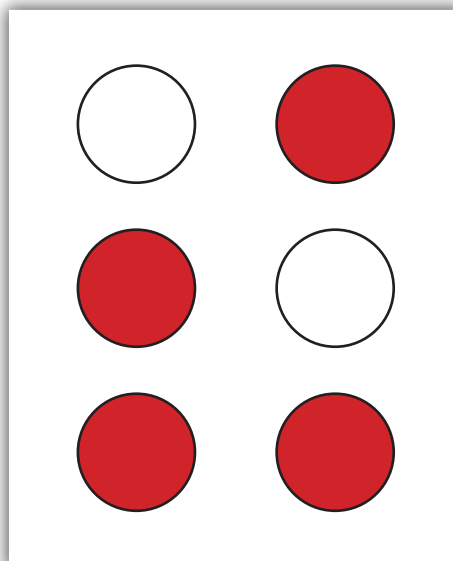
Svona lítum við út þegar við segjum É é.

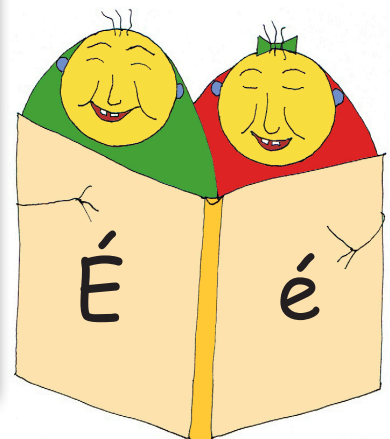
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum É é.

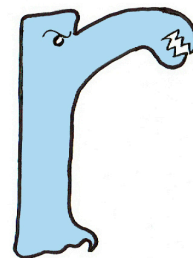
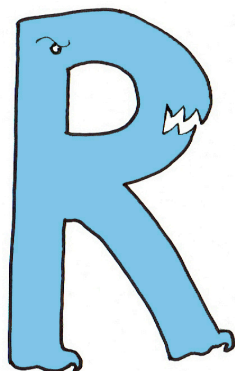
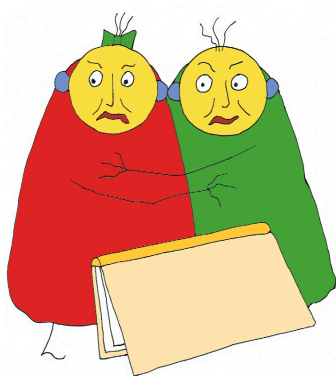
Svona er É é á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er É é á punktalettri.

Urruhljóðið stóra R og litla r

Stubbur og Stubbína hitta urrustafina stóra R og litla r

„Sjáðu þessa stafi þarna. Þeir urra eins og grimmir hundar. Hlustaðu. Þeir segja svona R R R R,” sagði Stubbína og skalf af hræðslu.

„Hvað heitið þið?” spurði Stubbur og hann var sko líka hræddur.

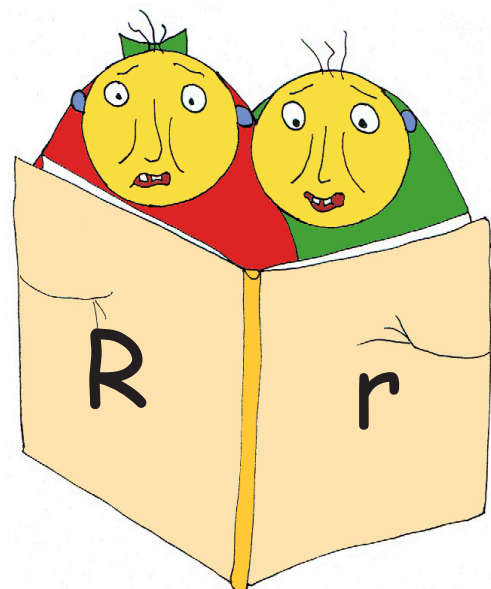
„Við heitum stóra R og litla r,” urruðu R-in. „Við erum svo geðvondir að við urrum á allt og alla, R R R R.”

„Æ, aumingja þið. Það hlýtur að vera rosalega erfitt fyrir ykkur að vera alltaf svona geðvondir,” sögðu stafakrílin.

„Jamm, mjög pirrandi,” urruðu R-in R R R R R R.

„Eigum við að láta tunguna titra svona upp í okkur þegar við sjáum ykkur?” sagði Stubbur.

„Jamm,” urraði litla r, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,” urraði litla r.

Þegar Stafakrílin opnuðu Stafabókina sína sáu þeir fullt af bæði litla og stóra R.

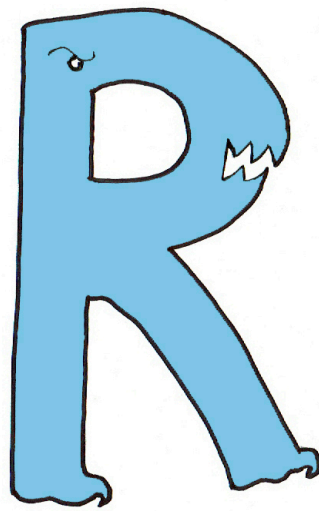
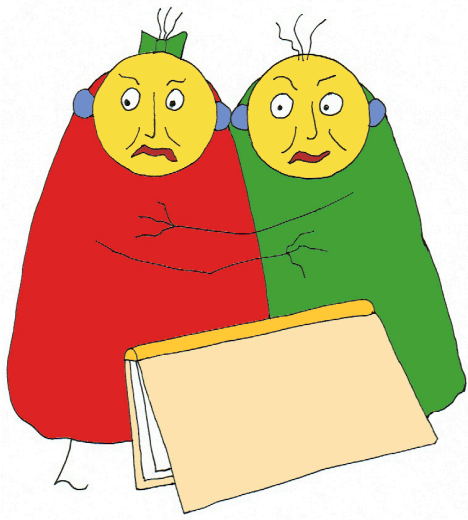
„Við verðum að muna að lyfta tungunni upp í tannberg og láta hana titra,” sagði Stubbur. „Þú manst hvar tannbergið er Stubbur minn,” sagði Stubbína.

„Já, ég man það,” sagði Stubbur. „Það er hérna uppi bak við tennurnar.”

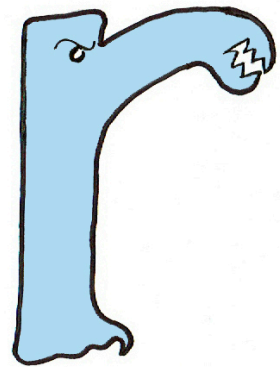
„Svo kunnum við fullt af orðum með R-um eins og RÓSA og RENNA og ARI.”

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með ERR?

Getum við lyft tungunni og látið hana titra eins og í R R R R R R?

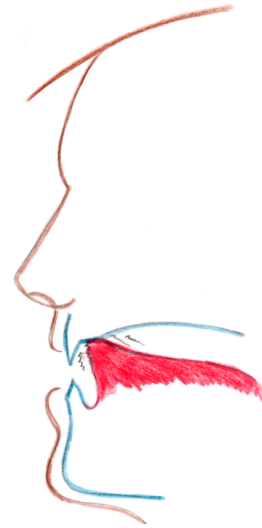
Ég heiti stóra R.

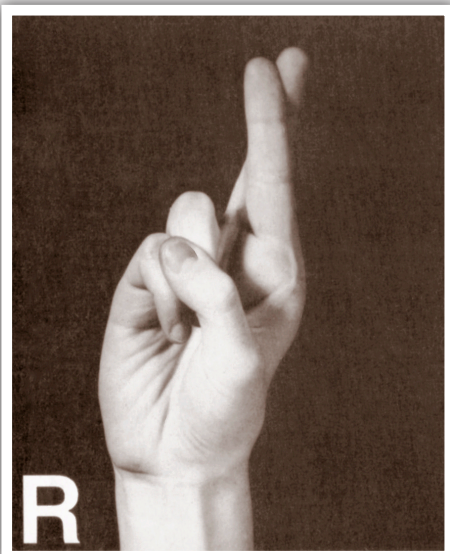
Ég heiti litla r.

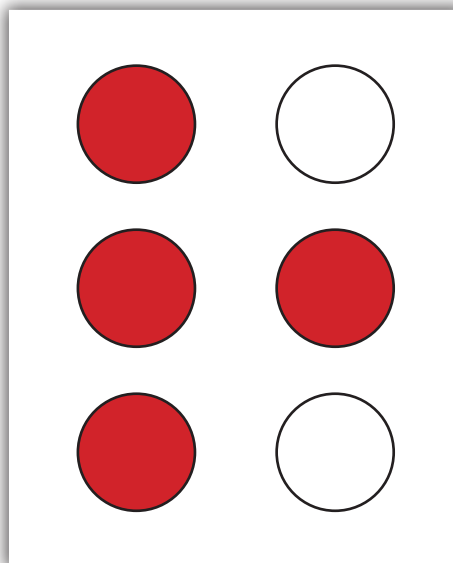
Svona lítum við út þegar við segjum R r.

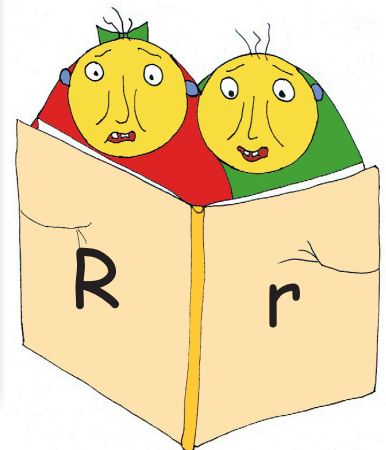
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum R r.

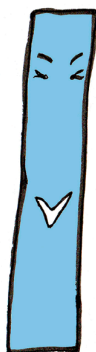
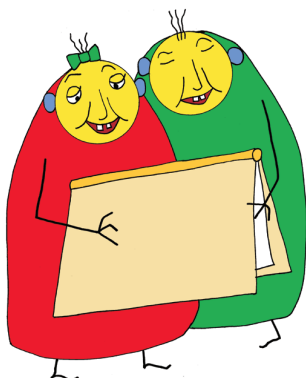
Svona er R r á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er R r á punktalettri.

Broshljóðið stóra I og litla i

Stubbur og Stubbalina hitta brostafina stóra I og litla i

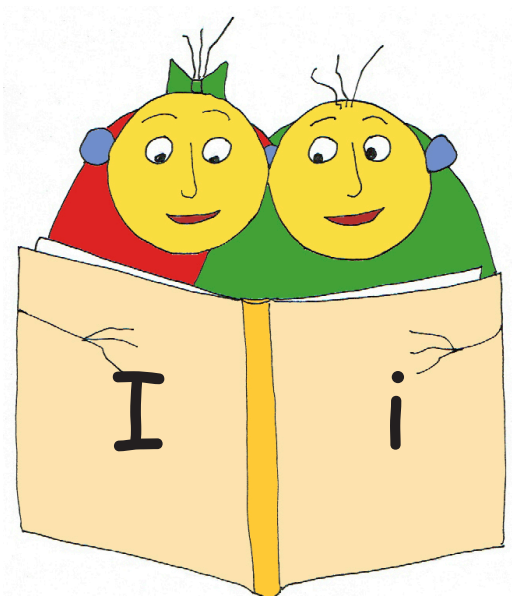
Litlu Stafakrílin trítluðu af stað með risastóru Stafabókina sína. Þau hittu tvo stafi sem brostu.

„Af hverju eruð þið að brosa og hvað heitið þið?“ spurði Stubbalina.

„Við heitum stóra I og litla i og okkur finnst bara allt svo skemmtilegt og allir SVO skemmtilegir.“ sagði stóra I brosandi.

„Eigum við þá að brosa og segja svona I þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Jáhá. Það er hljóðið okkar og þið eigið líka að segja það þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og þið eigið líka að segja það þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sagði litla i.

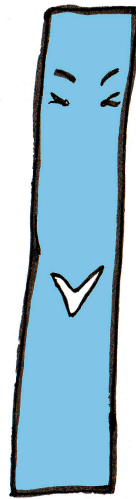
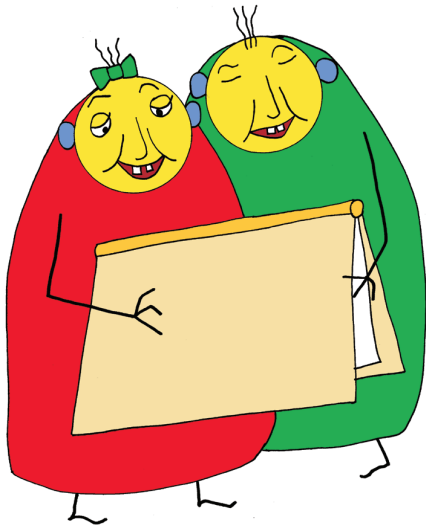

Stubbur og Stubbalina opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu Stubbalina, hérna er alveg glás af stóra I og litla i. Við verðum bara að muna að brosa og segja I I I I I þegar við sjáum þessa stafi. Við kunnum reyndar fullt af orðum með I eins og INNI og INDJÁNI.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með I?

Getum við brosað og sagt I I I I I?

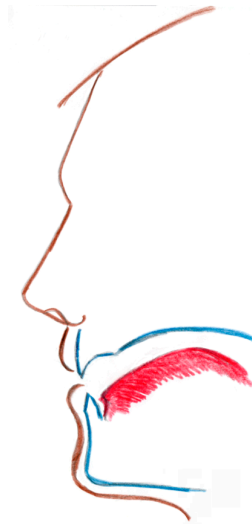
Ég heiti stóra I.

Ég heiti litla i.

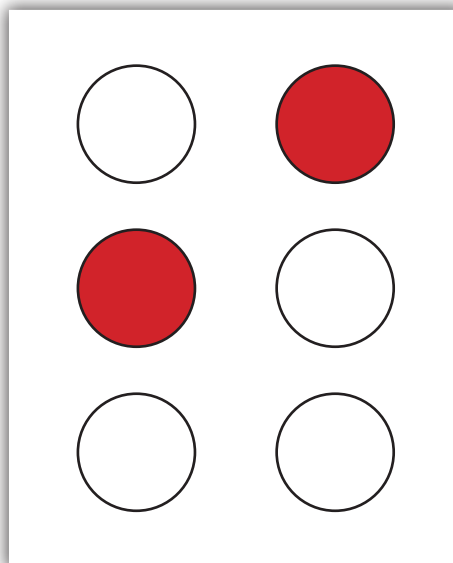
Svona lítum við út þegar við segjum I i.

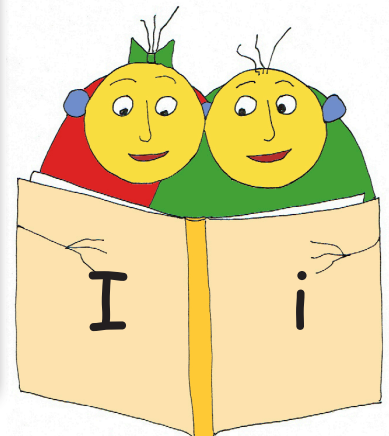
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum I i.

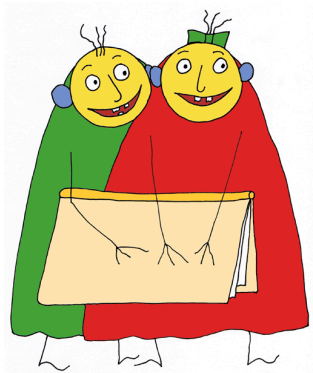
Svona er I i á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er I i á punktalettri.

Broshljóðið stóra Í og litla í

Stubbur og Stubbalína hitta brosstofina stóra Í og litla í

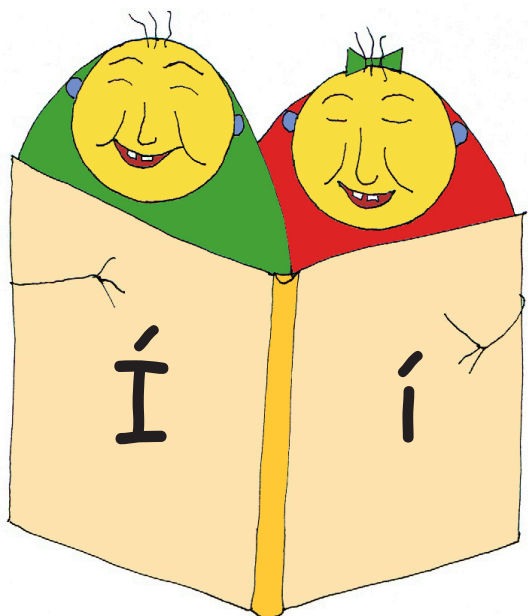
„Nei sjáðu Stubbur, þarna eru stóra Í og litla í komnir með kommu,“ sagði Stubbalína.

„Hvað kom fyrir ykkur?“ spurði Stubbur.

„Jú sjáðu til, þegar komma dettur í hausinn á okkur þá kitlar okkar svo svakalega mikið að við förum að skellihlægja og þá segjum við svona Í Í Í Í. Við breytum líka um nafn og heitum þá litla í og stóra Í.“

„Eigum við þá að brosa alveg eins og við getum þegar við sjáum stóra Í og litla í í Stafabókinni okkar og segja svona Í Í Í Í?“ spurðu Stubbalína og Stubbur.

„Já, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir fyrir þá sem geta ekki heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sögðu stóra Í og litla í og brostu alveg út að eyrum.

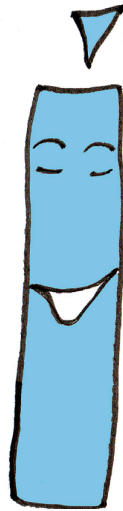
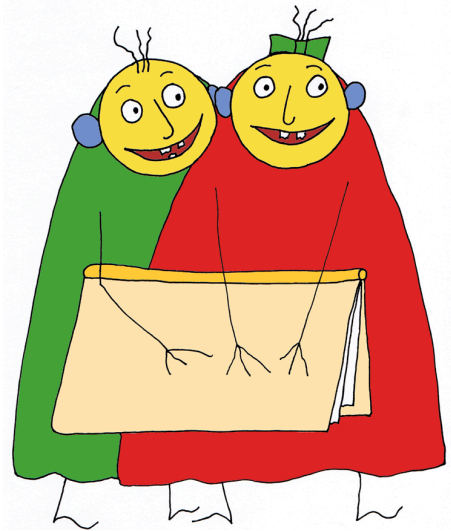

Stubbur og Stubbalína opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu,“ sagði Stubbalína. „Hérna er stóra Í með litla s. Þá hlýtur að standa Ís ekki satt?“ sagði Stubbur. Við kunnum fullt af orðum með Í eins og ÍS og ÍVAR.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Í?

Getum við brosað rosalega, rosalega mikið og sagt Í?

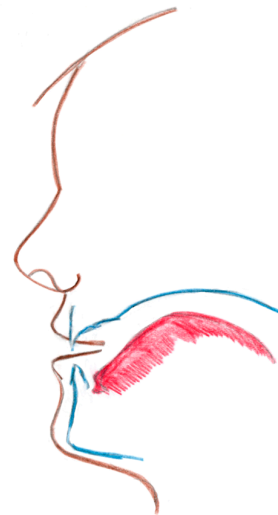
Ég heiti stóra Í.

Ég heiti litla í.

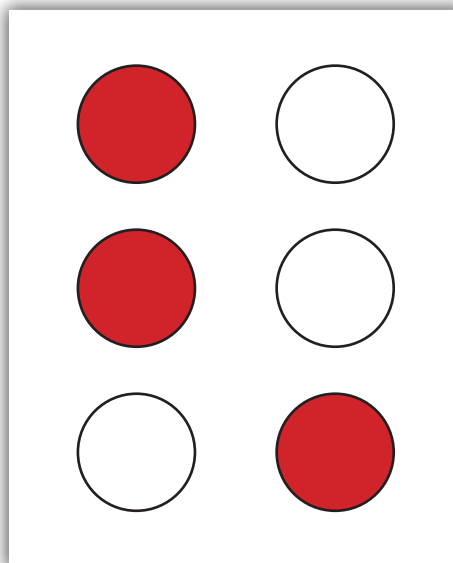
Svona lítum við út þegar við segjum Í í.

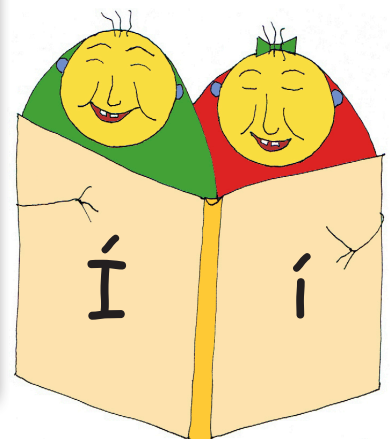
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Í í.

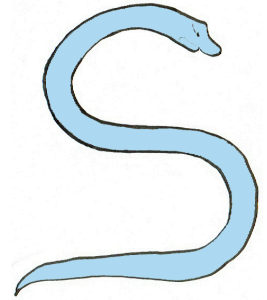
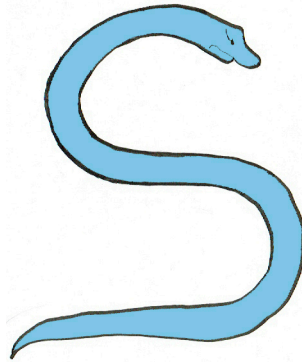
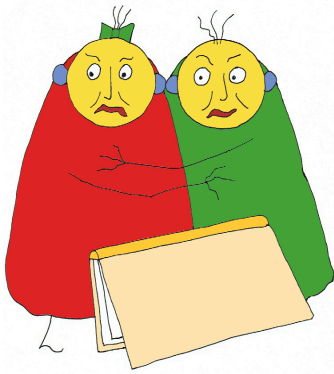
Svona er Í í á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Í í á punktalettri.

Hvæshljóðið stóra S og litla s

Stubbur og Stubbalina hitta hvæstafina stóra S og litla s

Stafakrílin trítluðu um Stafalandið með stóru Stafabókina sína.

„Heyrðu Stubbalina. Sjáðu stafina sem eru alveg eins og slöngur. Hlustaðu þeir eru að hvæsa. Oj bara, það er ljótt að hvæsa,“ sagði Stubbur. „Af hverju eruð þið að hvæsa?“

„Barasta. Við kunnum ekkert annað,“ hvæstu S-in. S S S heyrðist S S.

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbur.

„Við heitum stóra S og litla s,“ hvæsti litla s.

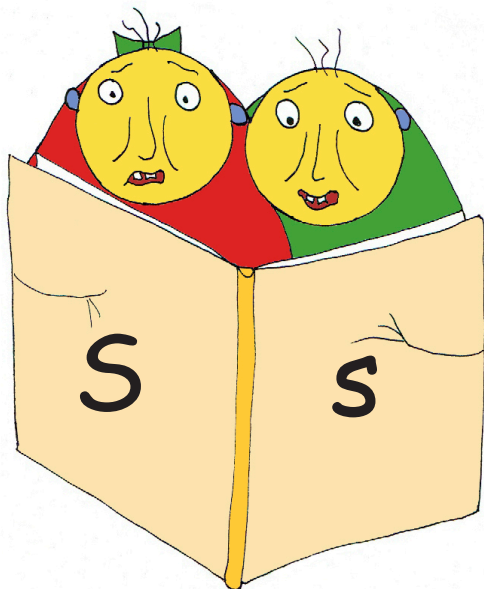
„Eigum við þá að setja tennurnar saman og hvæsa eins og köttur þegar við sjáum ykkur?“ spurði Stubbur.

„Já, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ hvæsti litla s.

„Á ég að segja ykkur nokkuð. Þið eruð oft að segja hljóðið okkar,“ hvæsti stóra S.

„Þið segið t.d. S í BLESS

„Það er rétt. Bless, bless,“ sögðu Stubbalina og Stubbur um leið og þau fóru.

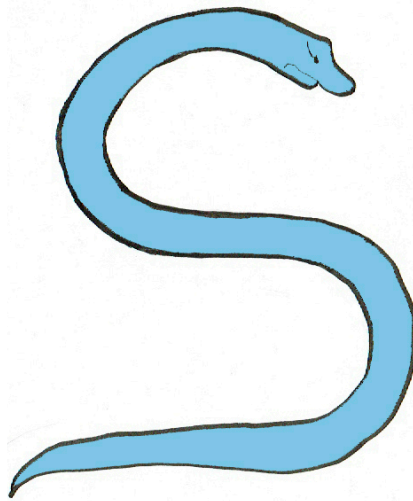
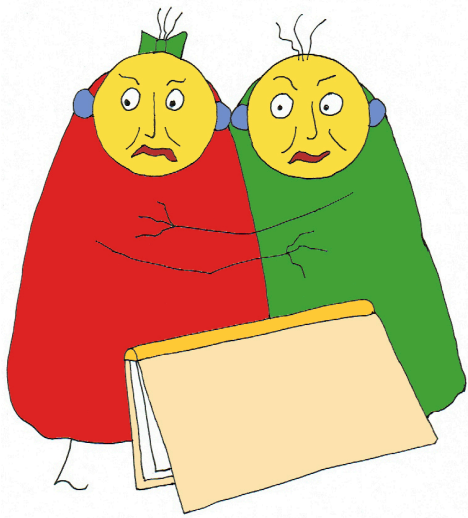

Litlu Stafakrílin opnuðu bókina sína og byrjuðu að leita að S-unum. Þeir fundu alveg helling af þeim.

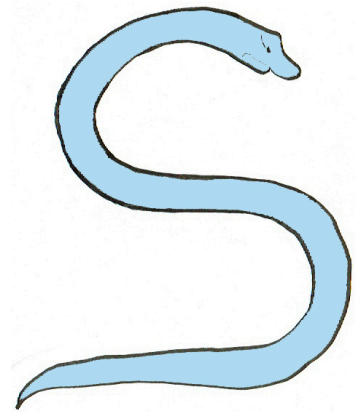
„Sjáðu hérna er stóra S með litla a. Þá hljótum við að segja Sa. Og hérna er litla s með litla ó. Þá hljótum við að segja só. Sko við getum lesið. Það er bara að muna hvað stafirnir segja,“ sagði Stubbalina.

Getum við hjálpað stafakrílunum að finna fleiri orð með ESS.

Getum við sett tennurnar saman og hvæst eins og köttur?

Ég heiti stóra S.

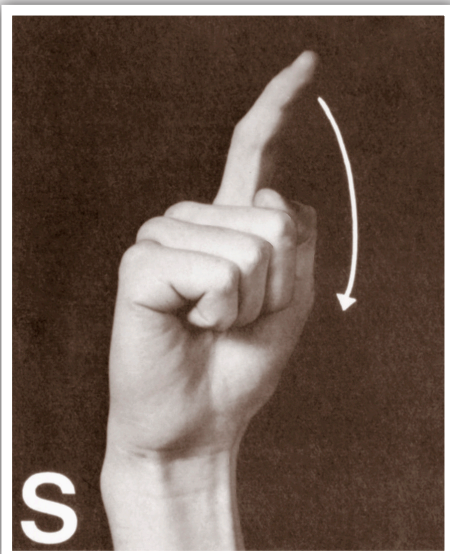
Ég heiti litla s.

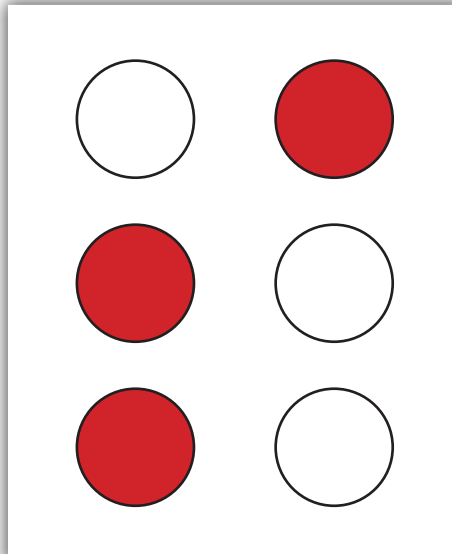
Svona lítum við út þegar við segjum S s.

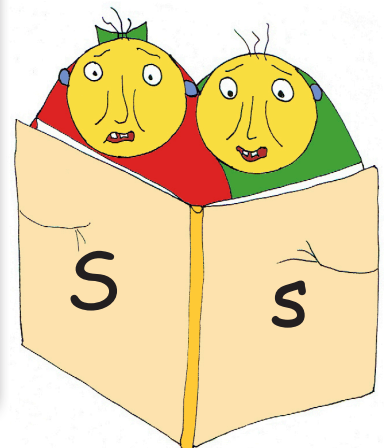
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum S s.

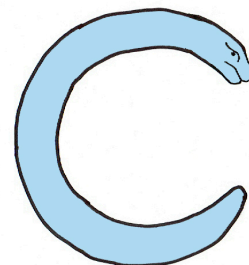
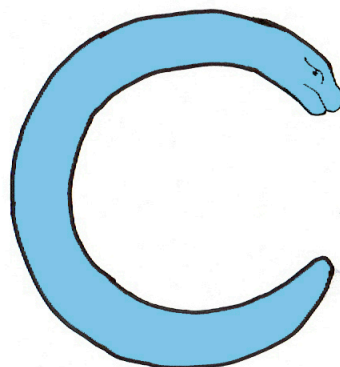
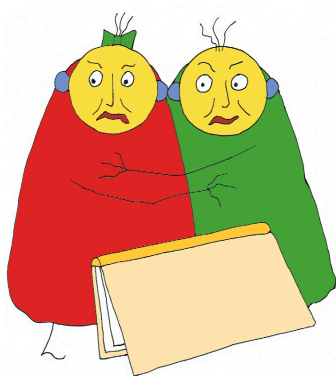
Svona er S s á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er S s á punktalettri.

Útlensku stafirnir C (sé) og litla c

Stubbur og Stubbalína hitta hvæsstafina stóra C og litla c

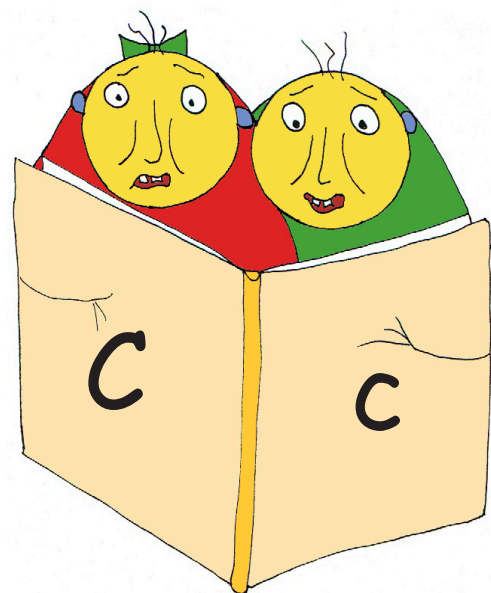
„Bíðið komið aftur. Við gleymdum að segja ykkur svolítið,“ hvæsti stóra S.

Stafakrílin sneru við.

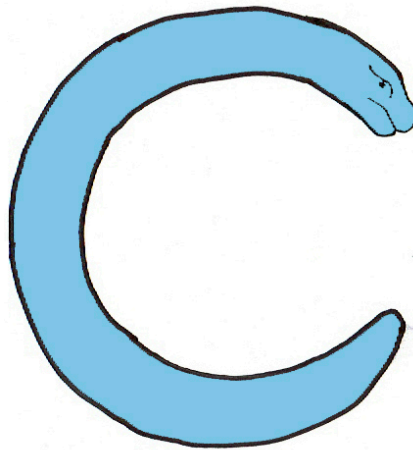
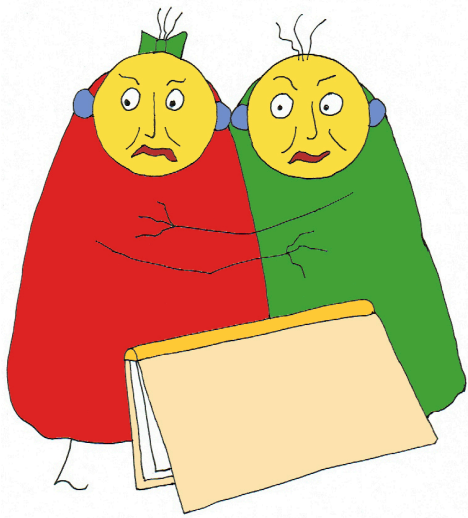
„Sko,“ hvæsti stóra S. „Við eigum frændur sem hvæsa svona eins og við en þeir eru eiginlega bara til í útlenskunni,“ hvæsti litla s.

„Heita þeir eitthvað?“ spurði Stubbalína.

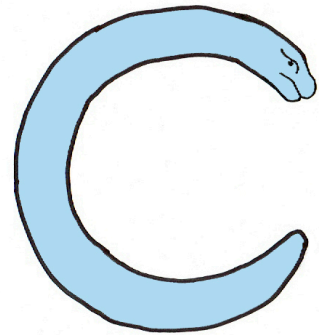
„Já,“ hvæsti stóra S. „Þeir heita stóra SÉ (C) og litla SÉ (c). Sjáið þessir stafir standa þarna.“

„Við verðum bara að muna að setja tennurnar saman og hvæsa þegar við sjáum C-in,“ sagði Stubbur.

Ég heiti stóra C.

Ég heiti litla c.

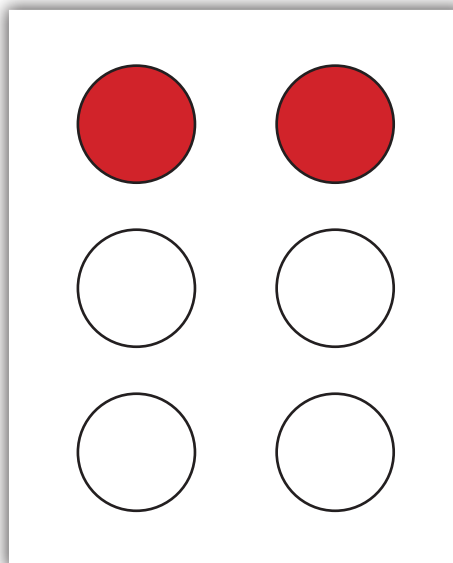
Svona lítum við út þegar við segjum C c.

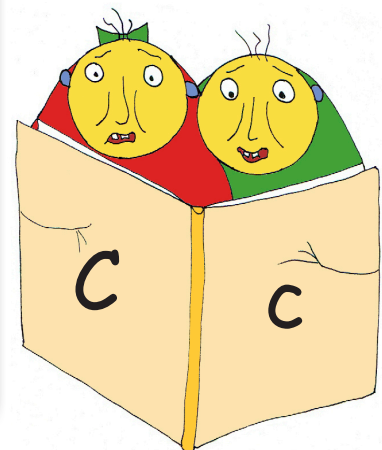
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum C c.

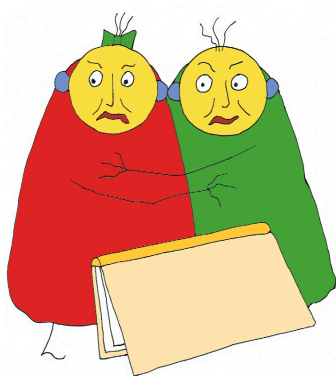
Svona er C c á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er C c á punktalettri.

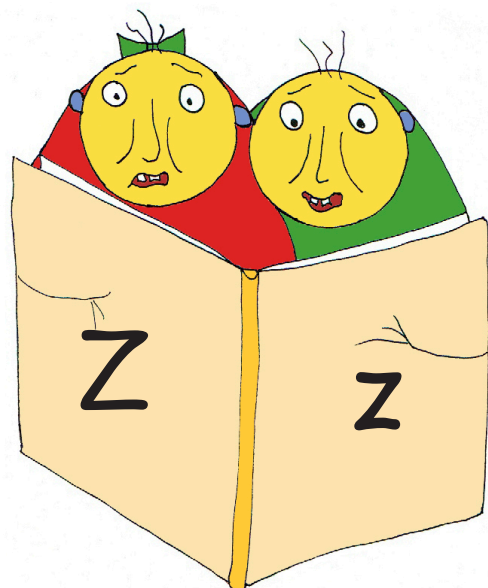
Útlensku stafirnir Z (seta) og litla z

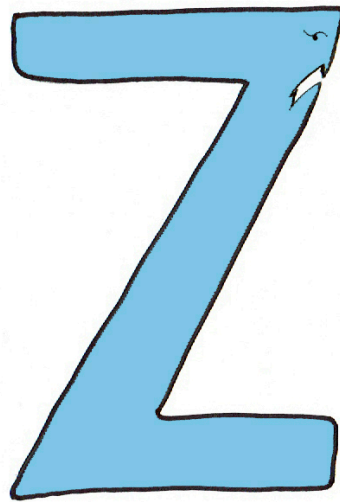
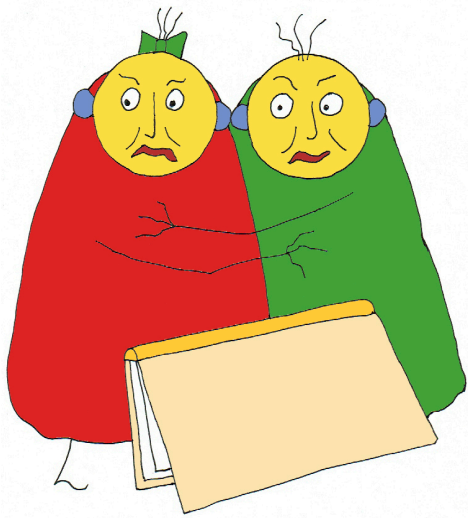
Stubbur og Stubbalína hitta hvæsstafina stóru Z og litlu z

„Já og svo eru líka stafir sem eru eiginlega bara í útlenskunni og hvæsa svona eins og við S-in. Þeir heita stóra Zeta og litla zeta, sagði Stubbalína.

„SET-an og SÉ-in eru greinilega notuð rosalega lítið. Bara í svona nöfnum eins og Zophaníás og Cesar,“ sagði Stubbur.

„Við verðum bara að muna að setja tennurnar saman og hvæsa þegar við sjáum Zetuna,“ sagði Stubbur.

Ég heiti stóra Z.

Ég heiti litla z.

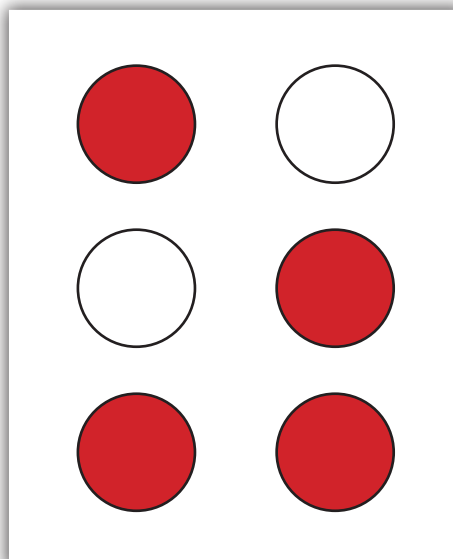
Svona lítum við út þegar við segjum Z z.

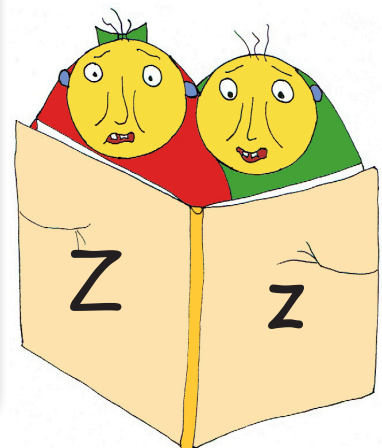
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Z z.

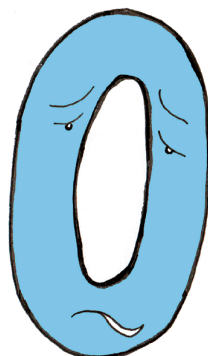
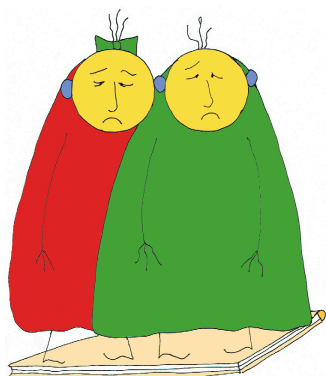
Svona er Z z á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Z z á punktalettri.

Leiða hljóðið stóra O og litla o

Stubbur og Stubbalina hitta leiðu stafina stóra O og litla o

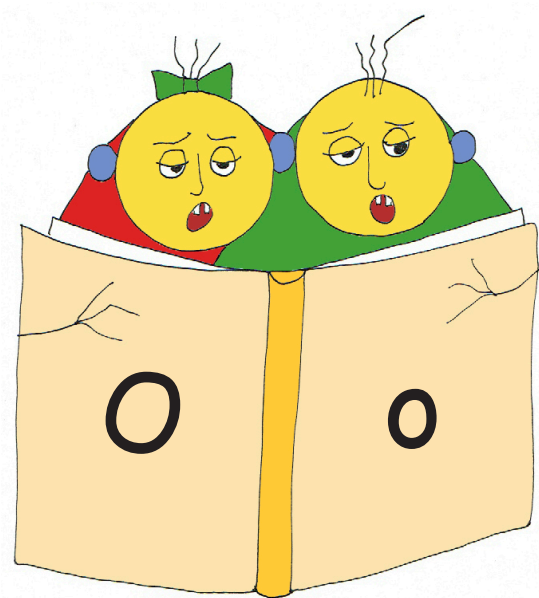
Stubbur og Stubbalina sáu stóra O og litla o í Stafalandinu.

„Af hverju eruð þið að segja svona O O O O O?“ spurði Stubbalina.

„Af því að það er allt svo hundleiðinlegt og allir SVO hundleiðinlegir O O O O O,“ frussaði litla o fýlulega.

„Eigum við þá bara alltaf að opna munninn og segja svona O þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já,“ sagði litla o fýlulega, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

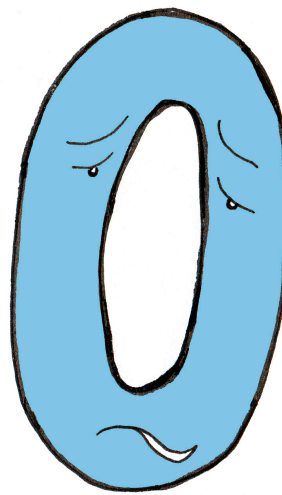
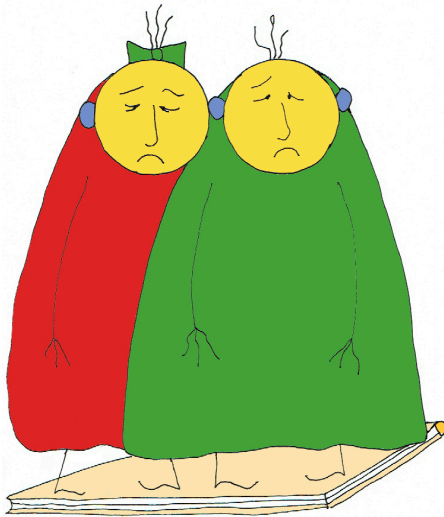

Stubbalina og Stubbur opnuðu Stafabókina sína og fundu marga O stafi bæði litla og stóra.

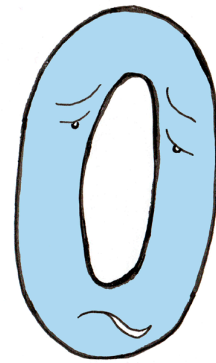
„Sjáðu Stubbur. Hérna er fullt af O-um bæði litlum og stórum. Við verðum bara að muna að búa til svona stóran hring með munninum þegar við sjáum þessa stafi eins og þegar við segjum OLGA og ORMUR og OLLI.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með O?

Getum við gert hring með munninum og sagt O?

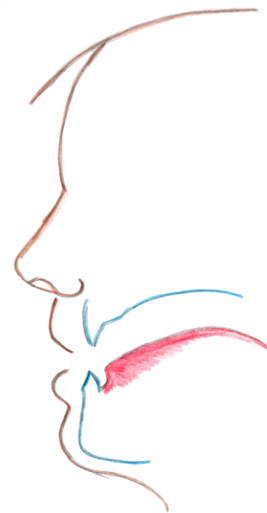
Ég heiti stóra O.

Ég heiti litla o.

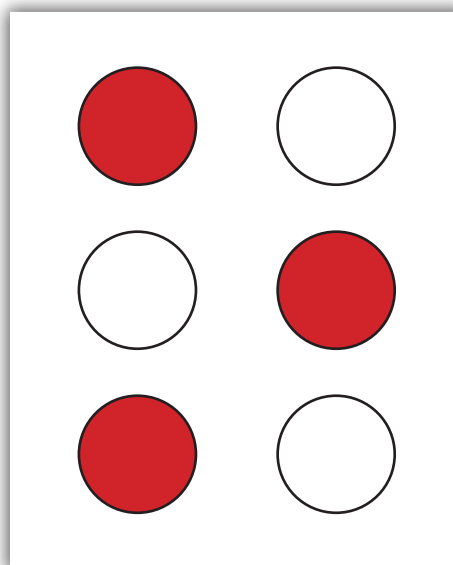
Svona lítum við út þegar við segjum O o.

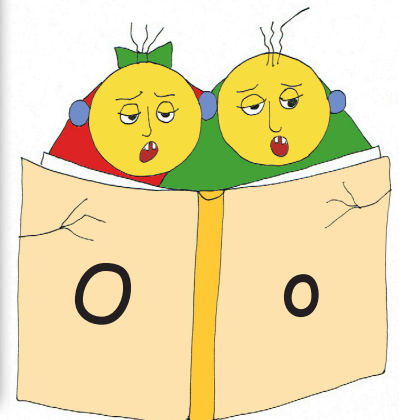
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum O o.

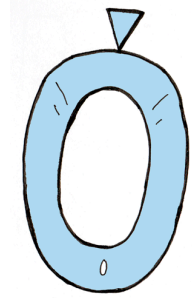
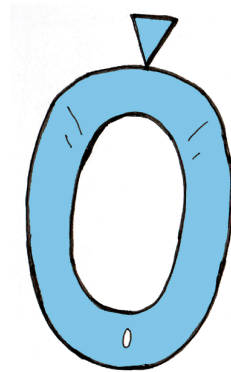
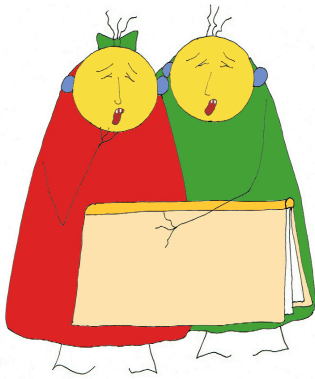
Svona er O o á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er O o á punktalettri.

Væluhljóðið stóra Ó og litla ó

Stubbur og Stubbalína hitta vælustafina stóra Ó og litla ó

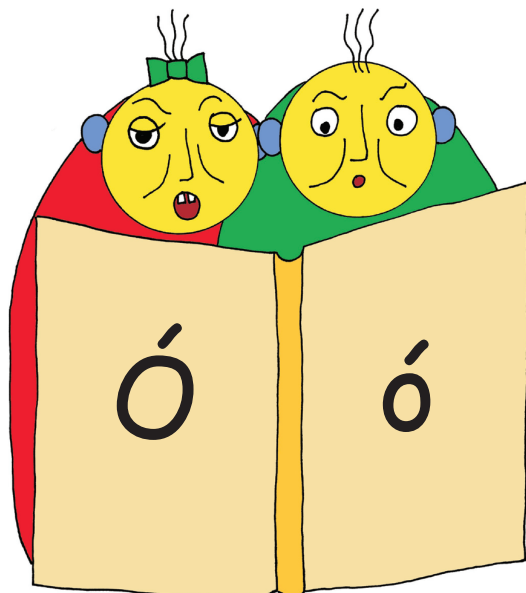
„Nei sjáðu Stubbalína, þarna eru stóra O og litla o komnir með kommu. Hvað kom fyrir ykkur? Og af hverju eruð þið að væla svona Ó Ó Ó Ó?“ sagði Stubbur.

„Nú, af því að alltaf þegar komma dettur í hausinn á okkur stóra O og litla o þá breytumst við í vælustafina stóra Ó og litla ó. Haldið þið að það sé eitthvað gott að fá kommu í hausinn, ha?“

„Ó Ó Ó. Þetta var virkilega vont,“ vældi stóra O þegar komman datt í hausinn á honum og breytti honum í vælustafinn stóra Ó.

Komma datt líka ofan á litla o. „Ó Ó Ó,“ vældi litla o þegar komman breytti honum í vælustafinn litla ó. „Þetta var vont, VIRKILEGA vont.“

Stóra Ó og litla ó eru reglulegir vælustafir ALLTAF vælandi Ó Ó Ó.

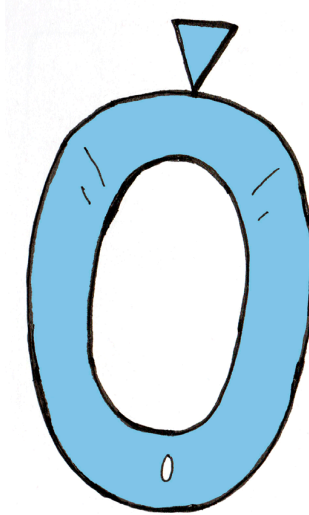
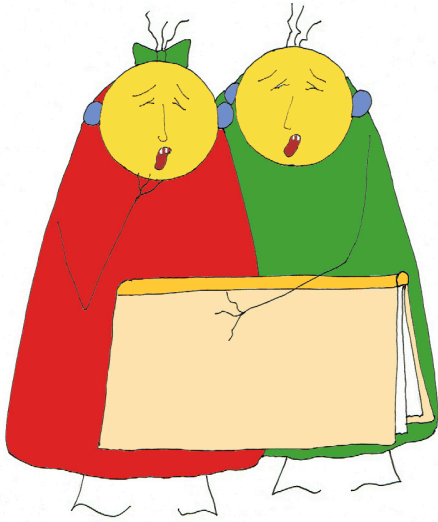

Stubbur og Stubbalína opnuðu Stafabókina sína.

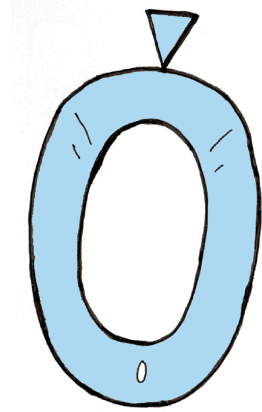
„Sjáðu Stubbur hér eru orð með Ó. Við verðum að muna að búa til pínulitinn hring með munninum þegar við segjum Ó,“ sögðu Stubbalína og Stubbur. „Eins og þegar við segjum ÓLI og ÓLÍNA og ÓSKAR.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ó?

Getum við búið til pínulitinn hring með munninum og sagt Ó?

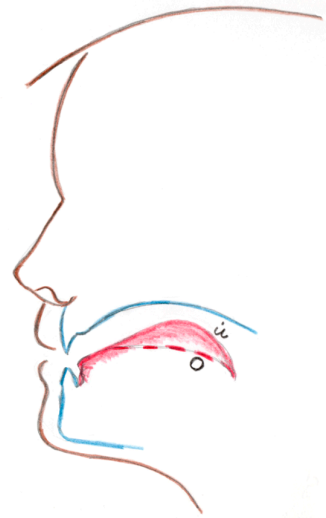
Ég heiti stóra Ó.

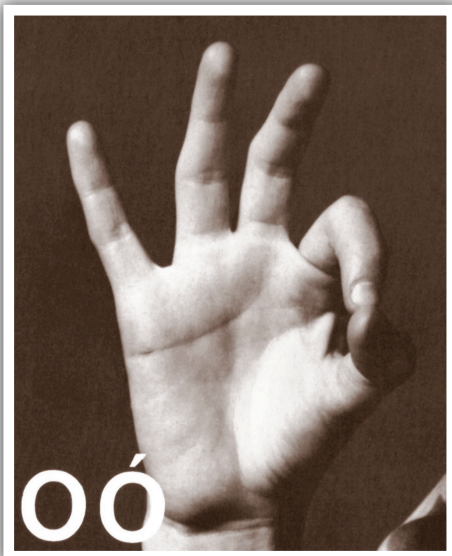
Ég heiti litla ó.

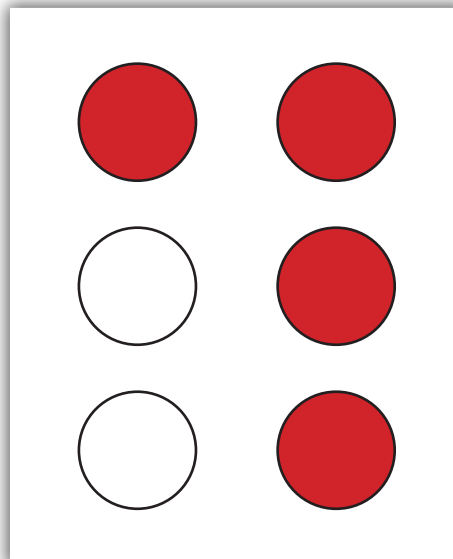
Svona lítum við út þegar við segjum Ó ó.

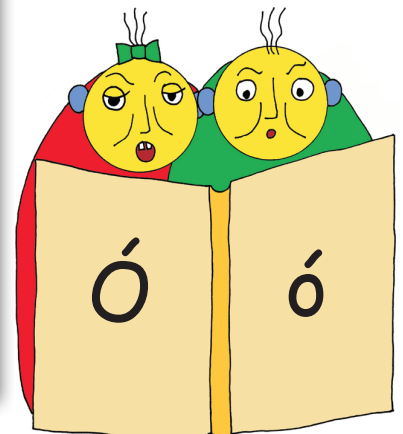
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ó ó.

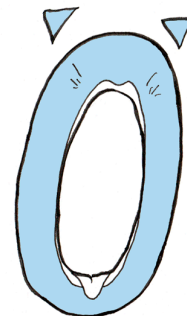
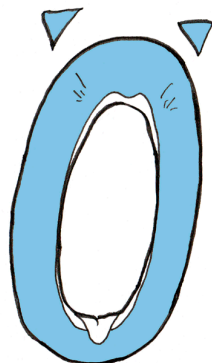
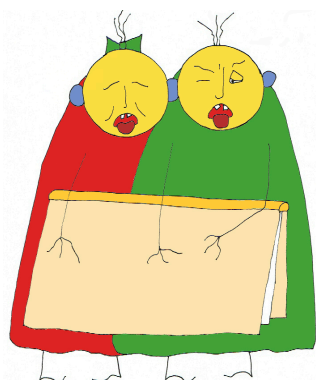
Svona er Ó ó á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ó ó á punktalettri.

Gubbuhljóðið stóra Ö og litla ö

Stubbur og Stubbína hitta gubbustafina stóra Ö og litla ö

Stubbína og Stubbur löbbuðu um Stafalandið.

„Hlustaðu Stubbur það eru einhverjir að gubba svona Ö Ö Ö.“

„Hæ,“ sagði Stubbur. „Hvað heitið þið?“

„Við heitum stóra Ö og litla ö,“ svaraði stóra Ö og gubbaði. Ö Ö Ö heyrðist.

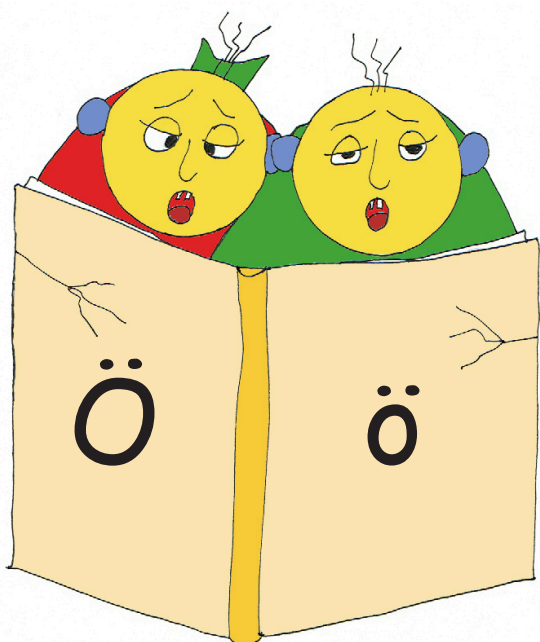
„Þið eruð með tvær kommur. Er ekki vont að fá svona tvær kommur í hausinn?“ spurði Stubbur.

„Jú, það er svo ROSALEGA vont að við bara gubbum.“ sagði litla ö og gubbaði Ö Ö Ö.

„Eigum við þá að segja svona Ö þegar við sjáum ykkur í bókum?“ spurði Stubbína.

„Já, þið verðið að gera það,“ sagði litla ö og gubbaði. Ö Ö heyrðist.

„Og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem geta ekki heyrt. Og líka þegar þið sjáið punkta fyrir blinda og sjónskerta,“ sagði stóra Ö og gubbaði Ö Ö Ö.

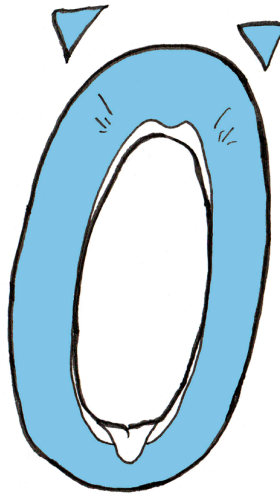
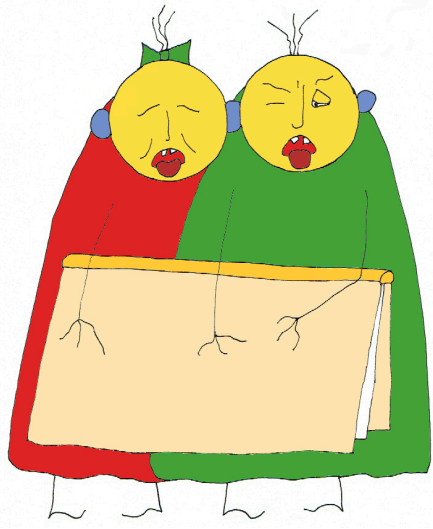
Þegar Stafakrílin opnuðu Stafabókina sína fundu þau nokkur Ö bæði stór og lítil.

„Við verðum að muna að opna munninn vel þegar við segjum Ö svona alveg eins og þegar við ætlum að fara að gubba,“ sögðu Stubbína og Stubbur.

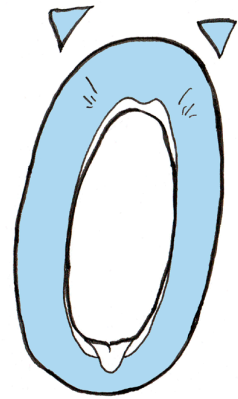
„Við kunnum sko fullt af orðum sem eru með svona Ö eins og ÖSKRA og BÖÐVAR og ÖRVAR.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ö?

Getum við opnað munninn vel og sett tunguna svolítið út og sagt Ö?

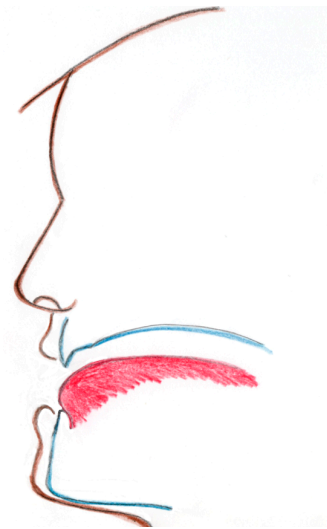
Ég heiti stóra Ö.

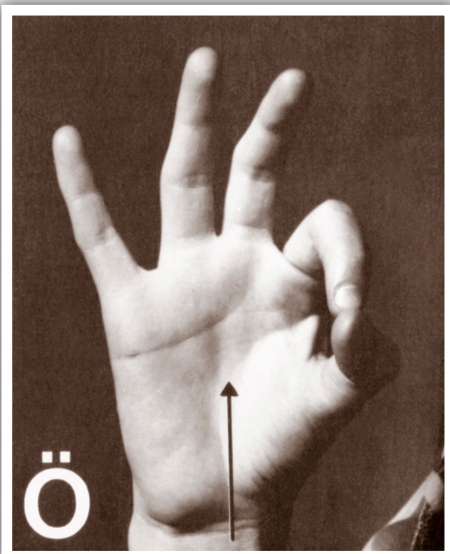
Ég heiti litla ö.

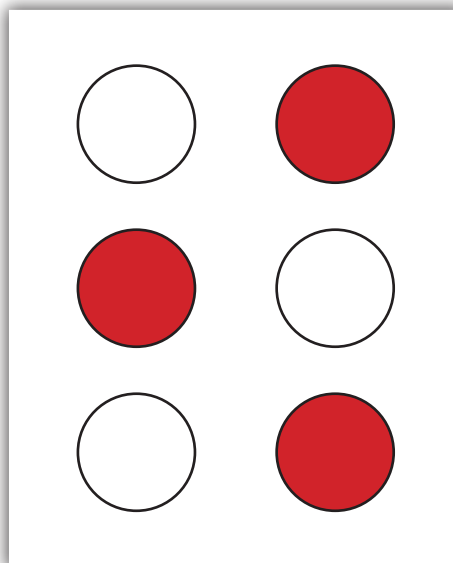
Svona lítum við út þegar við segjum Ö ö.

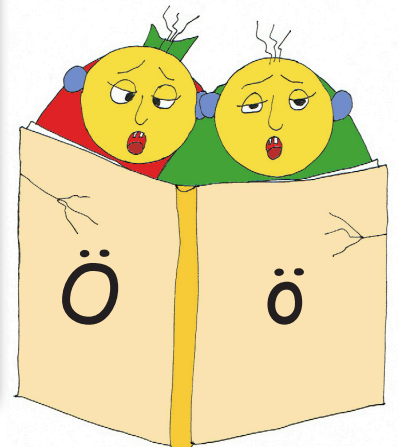
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ö ö.

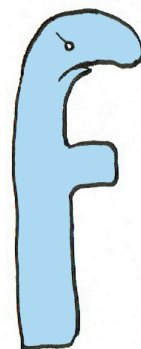
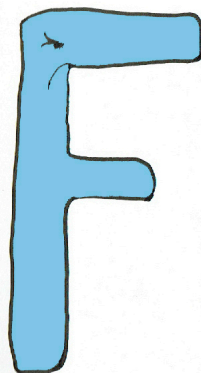
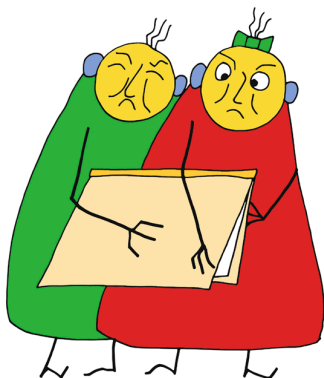
Svona er Ö ö á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ö ö á punktalettri.

Fýluhljóðið stóra F og litla f

Stubbalína og Stubbur hitta fýlustafina stóra F og litla f

„Sjáðu þessa stafi þarna. Þeir eru rosalega fýlulegir,“ sagði Stubbur.

„Hæ. Af hverju eruð þið svona fýlulegir?“ spurði Stubbalína.

„Nú, af því að við erum í fýlu“ sögðu stafirnir fýlulega.

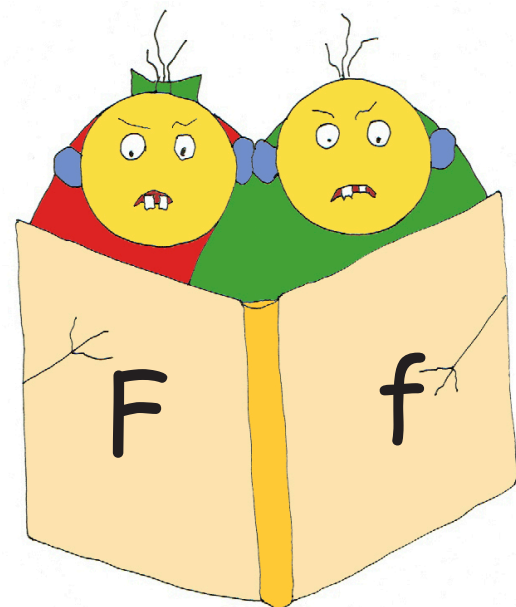
„Og hvað heitið þið fýlupúkar?“ spurði Stubbalína.

„Við heitum stóra F og litla f.“

„Eigum við þá að bíta svona í vörina og blása þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbalína.

„Já, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sagði stóra F svo fýlulega að það lak af honum fýlan.

„En, farið og hittið fúllyndu bræður okkar stóra V og litla v. Þeir kunna að syngja.“

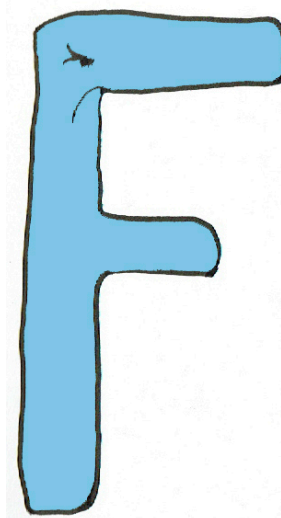
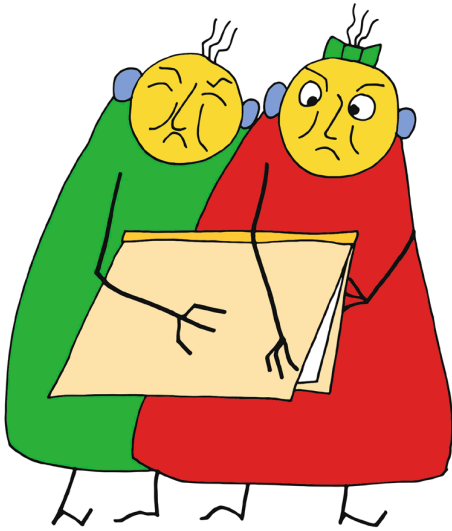

Stafakrílin opnuðu Stafabókina sína.

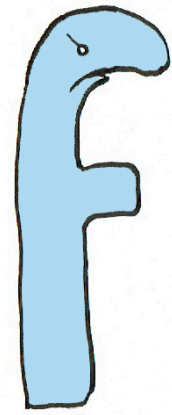
„Sjáðu Stubbalína, hérna eru þessir fýlustafir bæði stóra F og litla f. Við verðum bara að muna að bíta í neðri vörina eins og við séum í fýlu og blása alveg eins og þegar við segjum FÚSI og FÍA og FARA.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með EFF?

Getum við bitið í neðri vörina og blásið?

Ég heiti stóra F.

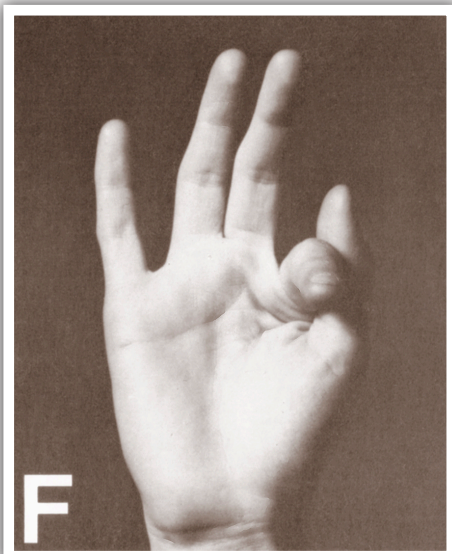
Ég heiti litla f.

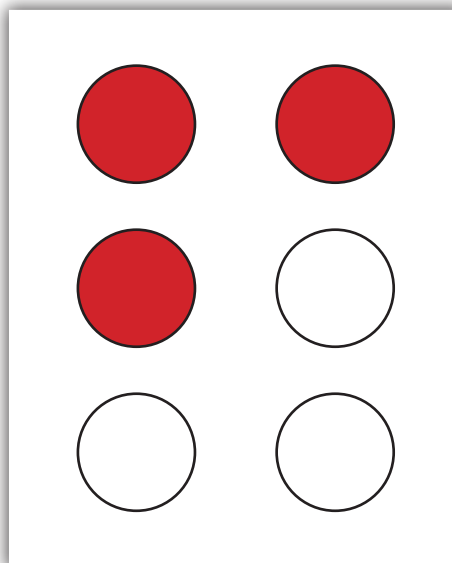
Svona lítum við út þegar við segjum Ff.

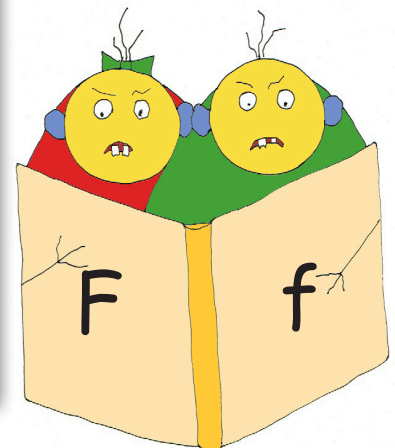
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ff.

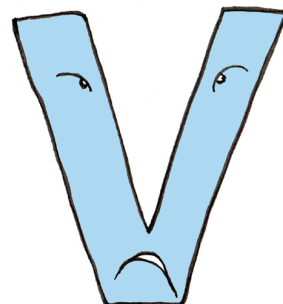
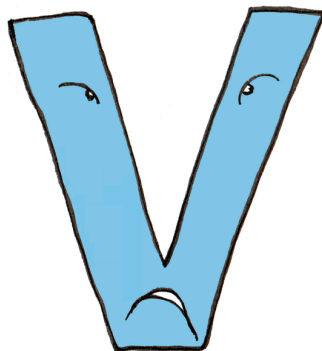
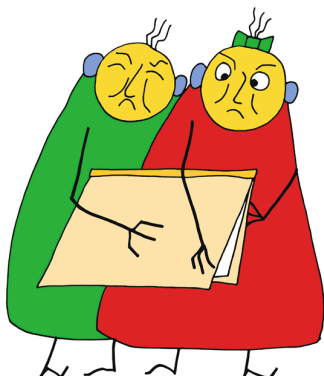
Svona er Ff á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ff á punktalettri.

Fýluhljóðið stóra V og litla v

Stubbalína og Stubbur hitta fýlustafina stóra V og litla v

„Sjáðu Stubbalína, þessir stafir eru eins og oddar,“ sagði Stubbur skíthræddur. „Heldurðu nokkuð að þeir stingi okkur í rassinn?“

„Nei, nei, Stubbur minn. Við skulum bara fara og tala við þá,“ sagði Stubbalína.

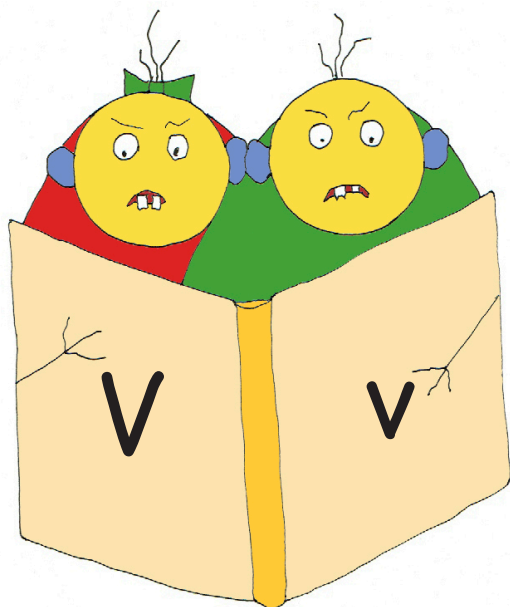
„Hvað heitið þið?“ sagði Stubbur.

„Við heitum stóra V og litla v og við erum rosalegir fýlupúkar.“

Bræður okkar stóra F og litla f eru líka rosalegir fýlupúkar.“

„Einmitt það og hvernig er hljóðið ykkar?“ spurði Stubbalína.

„Sko þið bítið í neðri vörina og syngið svo ofan í vörina,“ sagði litla v fýlulega. Þið verðið líka að muna að gera það þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blindu og sjónskerta,“ sagði stóra V svo fúlt að það lak af því fýlan.

Þegar litlu krílin opnuðu Stafabókina sína fundu þeir bæði stóra V og litla v.

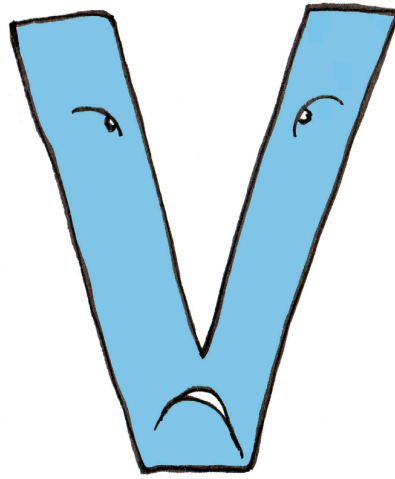
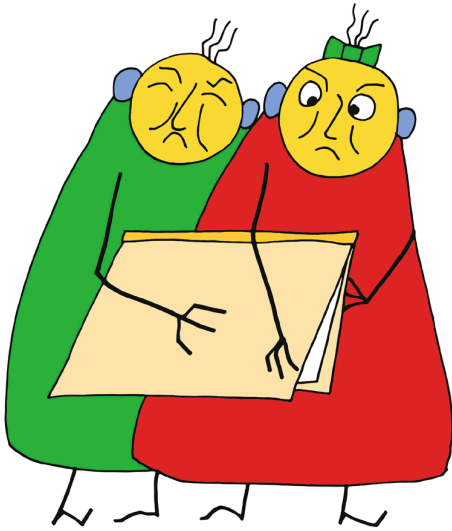
„Sjáðu Stubbalína. Bæði litla v og stóra V eru aldrei síðastir í orði,“ sagði Stubbur.

„Við verðum bara að muna að bíta í neðri vörina og syngja þegar við sjáum þessa stafi,“ sagði Stubbalína.

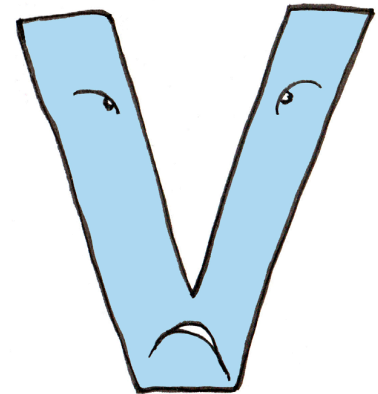
„Já, alveg eins og þegar við segjum VALA og VALUR og VINUR,“ sagði Stubbur.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með VAFF?

Getum við bitið í neðri vörina og sungið ofan í vörina?

Ég heiti stóra V.

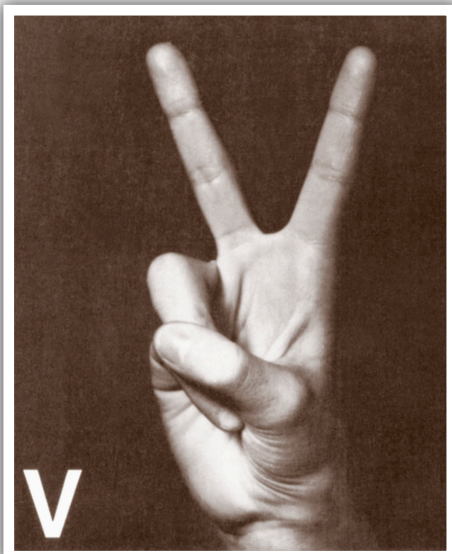
Ég heiti litla v.

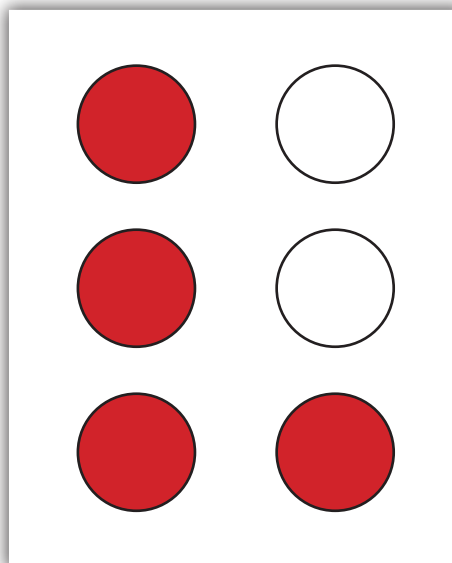
Svona lítum við út þegar við segjum V v.

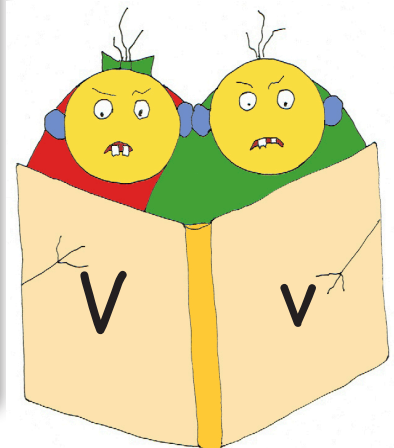
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum V v.

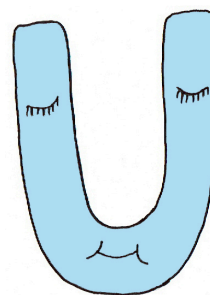
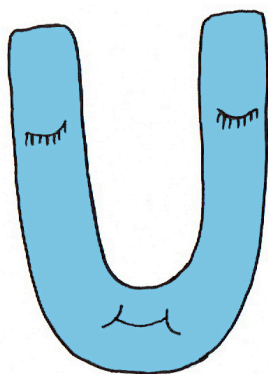
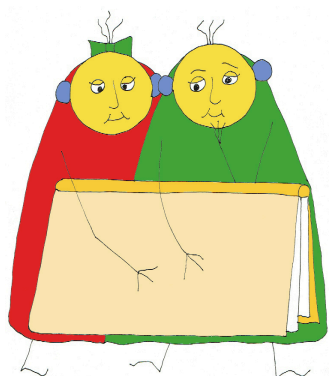
Svona er V v á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er V v á punktalettri.

Feimna hljóðið stóra U og litla u

Stafakrílin hitta feimnu stafina stóra U og litla u

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbalina tvo stafi sem voru hræðilega feimnir.

„Við u..... heitum stóra U og u.....litla u og við erum eiginlega u.....alveg eins nema litla u er u..... bara minna,“ sagði stóra U.

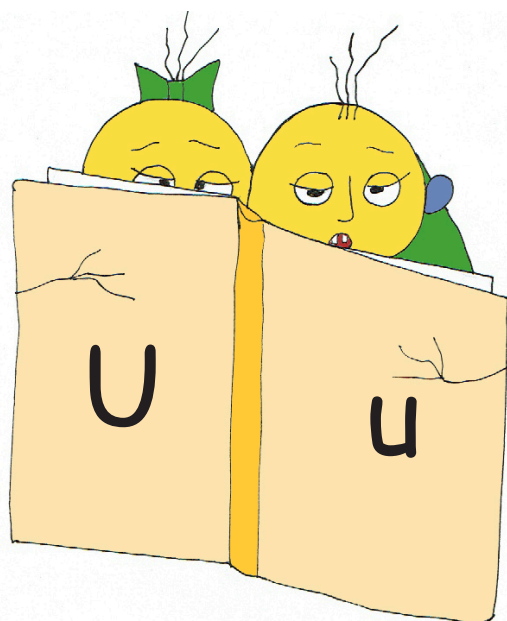
„Af hverju segið þið svona mikið U. Eruð þið svona feimnir að þið þorið ekki að segja neitt meira?“ spurði Stubbur.

„Jamm, það er u.....einmitt þess

vegna,“ sagði stóra U. „Við erum sko svo..... u..... svo..... u..... rosalega feimnir.“

„Einmitt. Eigum við þá bara að opna munninn setja svona stút á varirnar og segja U..... þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ sagði Stubbur.

„Já,“ sagði litla u, „og líka u.....þegar þið sjáið u.....okkur sem tákn fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

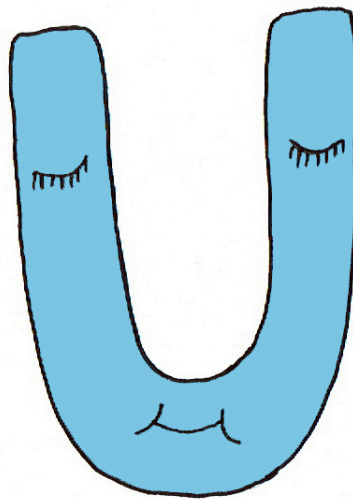
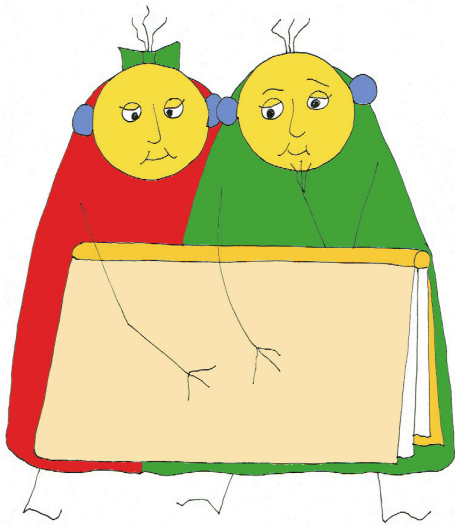

Stafakrílin settust niður og opnuðu Stafabókina sína.

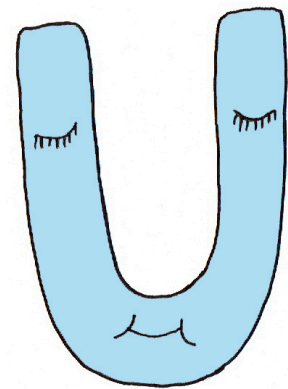
„Sjáðu Stubbur. Hérna er mikið af stóra U og litla u. Við verðum bara að muna að opna munninn og setja svona stút á varirnar og segja U eins og í UNNUR og UGLA og UNA.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með U?

Getum við sett stút á varirnar og sagt U?

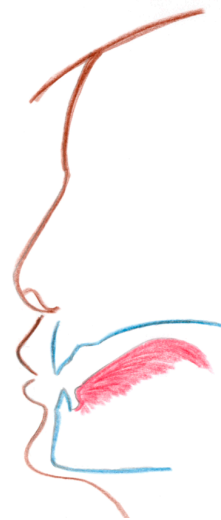
Ég heiti stóra U.

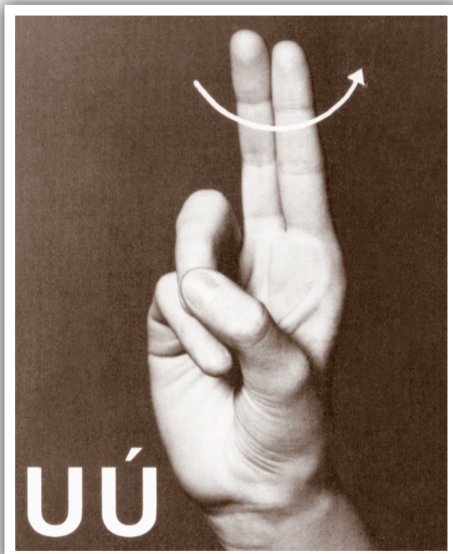
Ég heiti litla u.

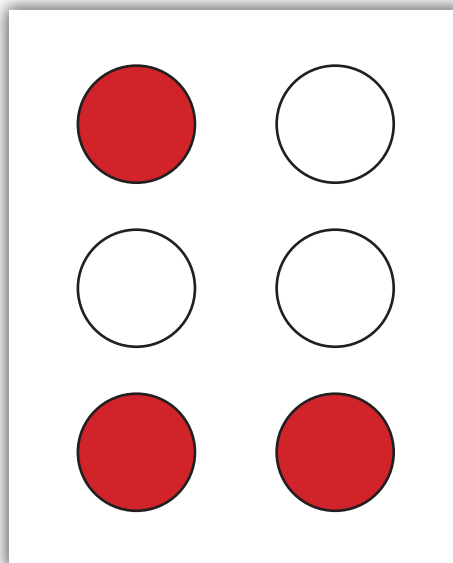
Svona lítum við út þegar við segjum **U u**.

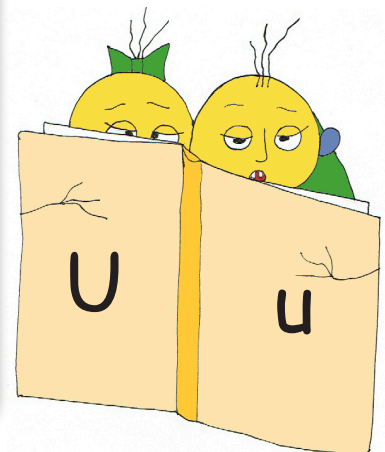
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum **U u**.

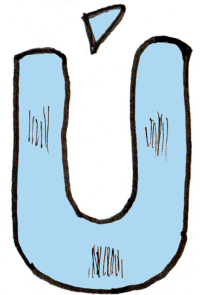
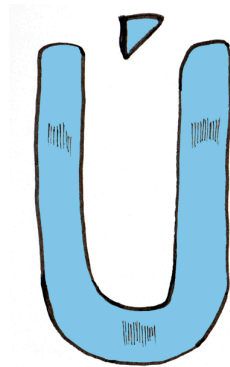
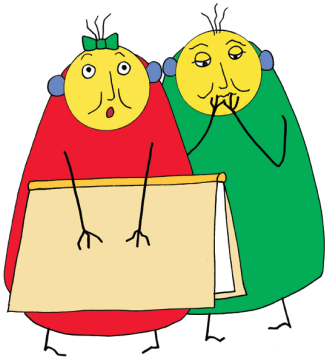
Svona er **U u** á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er **U u** á punktalettri.

Draugahljóðið stóra Ú og litla ú

Stafakrílin hitta draugastafina stóra Ú og litla ú

„Nei sjáðu Stubbalína, þarna eru stóra U og litla u komnir með kommu.“

„Hæ, af hverju eruð þið komnir með kommu?“ spurði Stubbur.

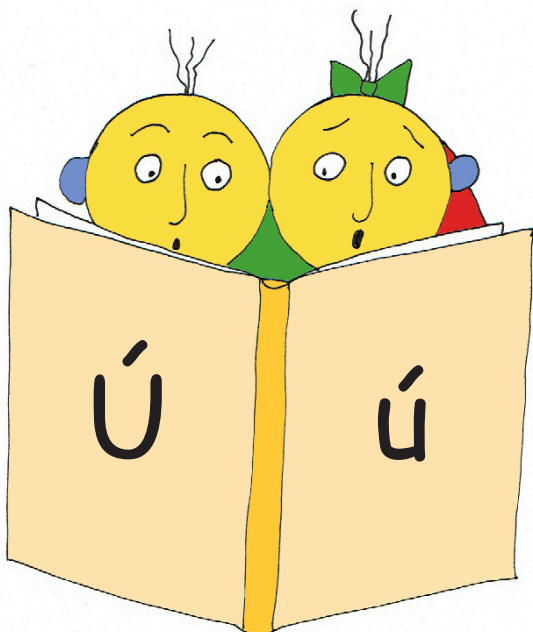
„Af því að stundum leikum við drauga og þá segjum við Ú Ú Ú Ú alveg eins og draugar. Ú Ú Ú Ú.“

„En, þá heitið þið ekki U lengur, er það nokkuð?“ spurði Stubbalína.

„Nei. Við breytum um nafn og heitum þá stóra Ú og litla ú,“ sagði stóra Ú.

„Eigum við þá að muna að segja Ú þegar við sjáum U með kommu?“ sagði Stubbalína.

„Já, og muna að segja draugahljóðið Ú Ú Ú Ú,“ sagði litla ú, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana okkar fyrir blinda.“

Litlu Stafakrílin flýttu sér að opna Stafabókina sína.

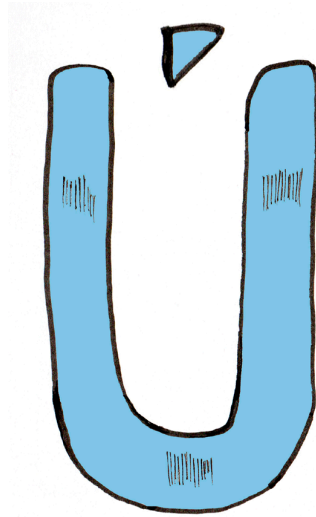
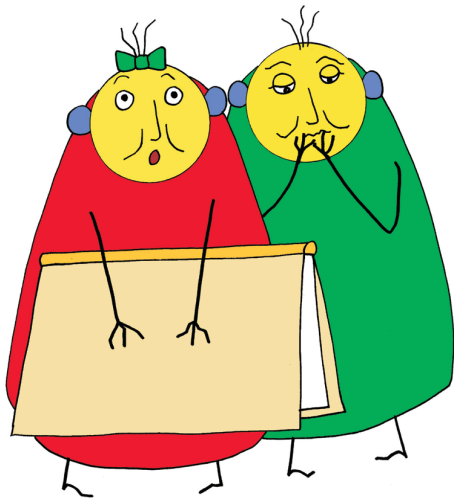
„Sjáðu, Stubbur minn,“ sagði Stubbalína.

„Hérna er bæði stóra Ú og litla ú.“

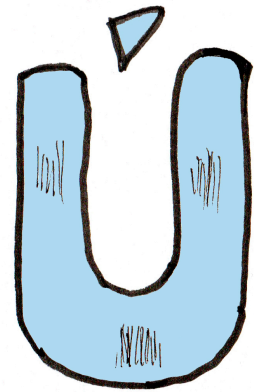
„Ú,“ sagði Stubbur. „Þetta er draugalegt hljóð. Ú Ú Ú Ú. En við verðum að muna að setja mikinn stút á varirnar þegar við segjum Ú alveg eins og þegar við segjum ÚLLI og ÚLLA og ÚLFUR og ÚT.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ú?

Getum við sett mikinn stút á varirnar og sagt Ú?

Ég heiti stóra Ú.

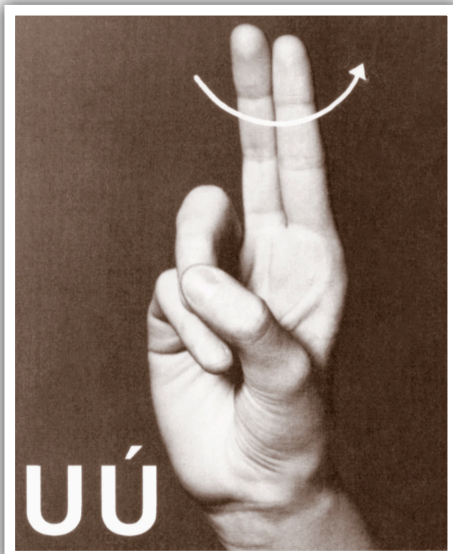
Ég heiti litla ú.

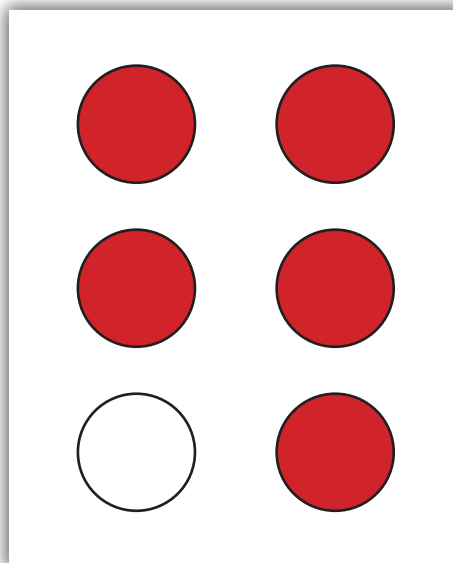
Svona lítum við út þegar við segjum Ú ú.

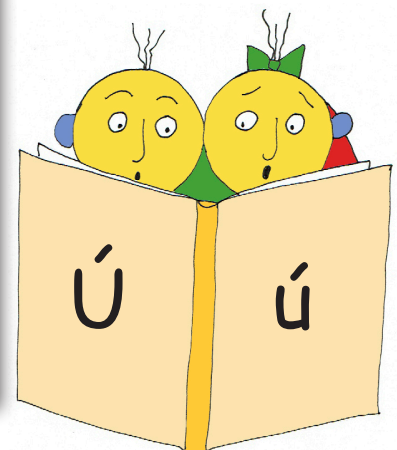
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ú ú.

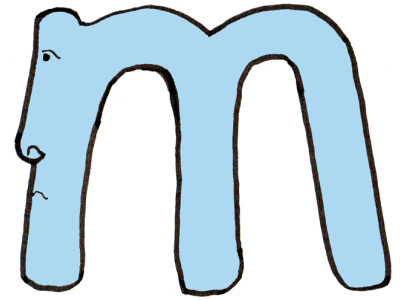
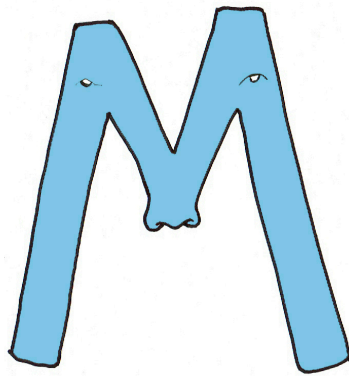
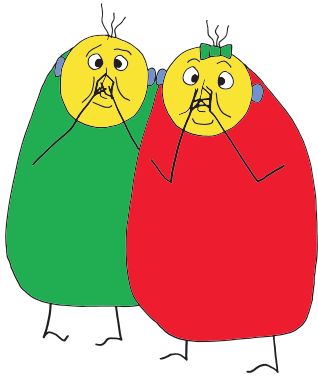
Svona er Ú ú á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ú ú á punktalettri.

Nefbúinn stóra M og litla m

Stafakrílin hitta nefbúann stóra M og litla m

„Hverjir eru þið?“ spurði Stubbalína.

„Ég heiti litla m. Stóra M er þessi þarna,“
mummaði litla m.

(Hvernig mummmum við?).

„Einmitt, en hvað eigum við að segja
þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni
okkar?“ spurði Stubbalína.

„Þið eigið að segja svona M M M M alveg
eins og þegar þið fáíð gott nammi,“
svaraði stóra M. „Við erum nefnilega
stórmerkilegir og eigum heima í nefinu.
Við nenum ekki að eiga heima í

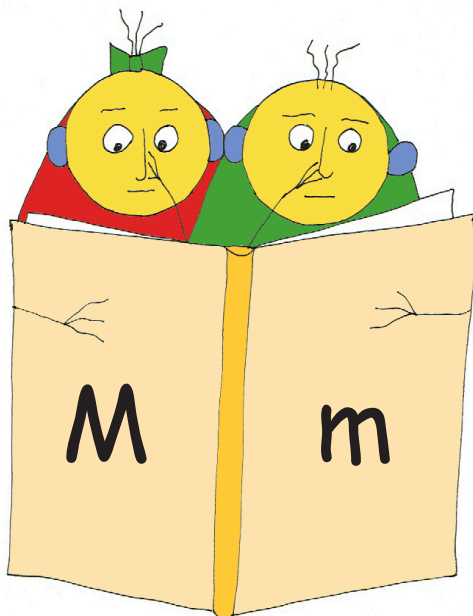
munnum af því okkur finnst

munnhljóðin svo leiðinleg. Prófið bara að
halda utan um nefið og finnið titringinn
þegar þið segið svona M M M M.

Þið eigið líka að segja svona M M M M
þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem
ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið
punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

„Eruð þið þá einu nefbúarnir?“
spurði Stubbalína.

„Nei, við búum með litla n og stóra N.“
mummaði litla m.

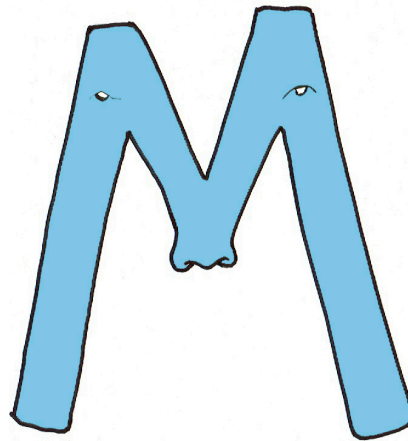
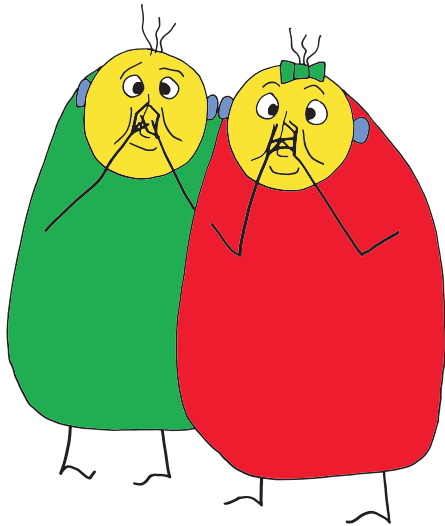

Litlu Stafakrílin settust niður og opnuðu
Stafabókina sína.

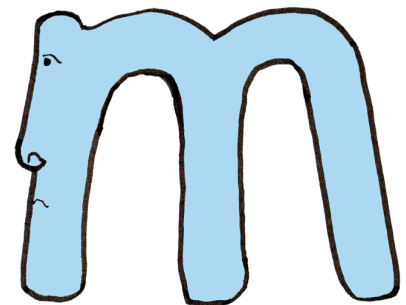
„Sjáðu Stubbalína. Það er fullt fullt af stóra M
og litla m í bókinni. Við verðum bara að muna
að loka munnum og syngja svona
M M M með nefinu þegar við sjáum þessa
stafi. Við kunnum orð með M-i eins og
MAMMA og AMMA. Sniðugt. Fyrst lesum við
A svo M og svo aftur A. Sem sagt AMMA.“

*Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri
orð með EMM?*

Getum við lokað munnum og sagt svona M?

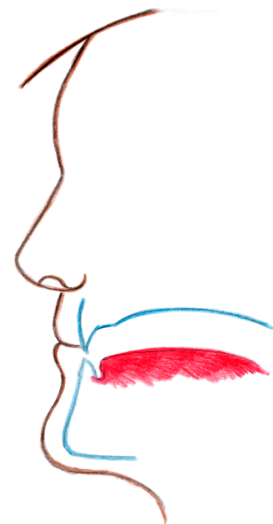
Ég heiti stóra M.

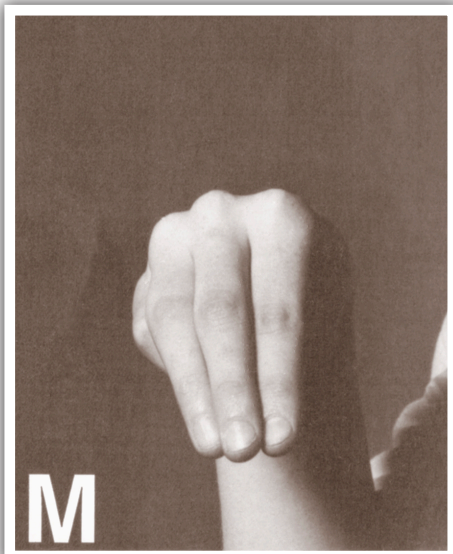
Ég heiti litla m.

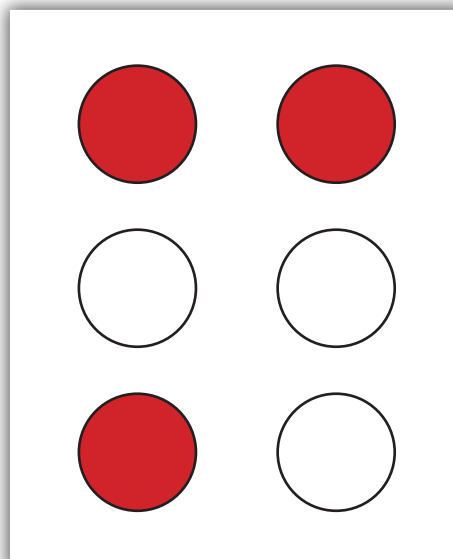
Svona lítum við út þegar við segjum M m.

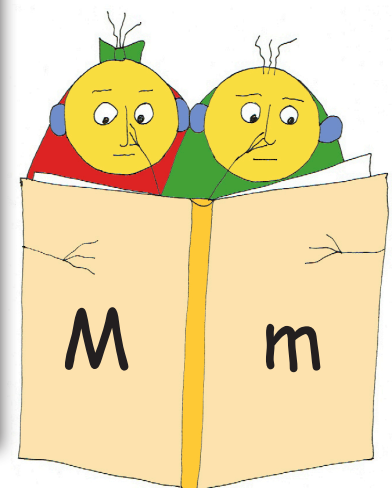
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum M m.

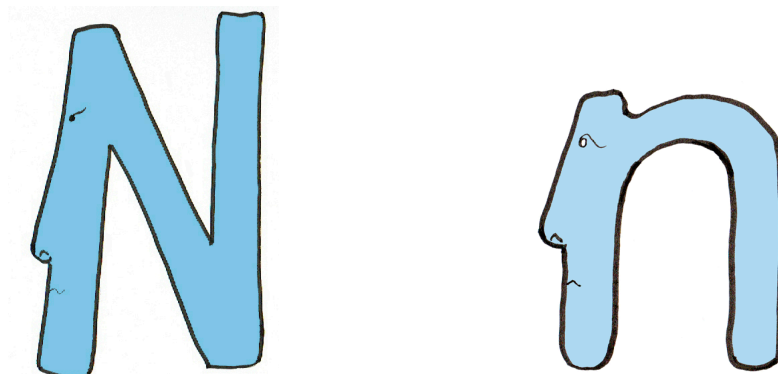
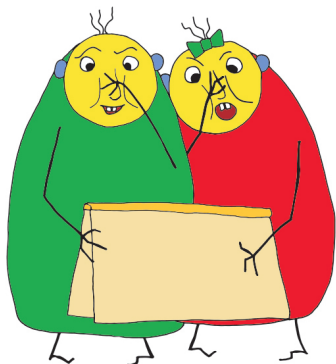
Svona er M m á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er M m á punktaletri.

Nefbúinn stóra N og litla n

Stafakrílin hitta nefbúann stóra N og litla n

„Þarna eru hinir nefbúarnir,“ sagði Stubbur. „Sjáðu hvað stafirnir þeirra eru líkir M stöfunum.“

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbalína.

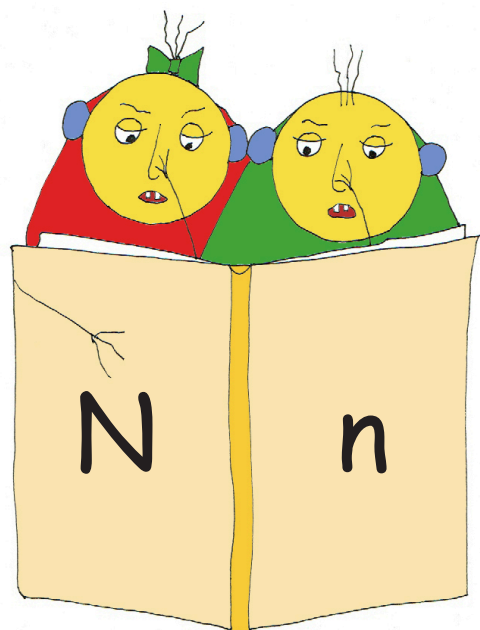
„Við heitum stóra N og litla n,“ sagði stóra N og var mjög nefmæltur (hvað er að vera nefmæltur?).

„Hljóðið okkar á heima í nefinu og þess vegna erum við nefmæltir“ sagði litla n nefmælt. „Prófið bara að segja svona

N N N. Þið getið sett puttana um nefið. Þá finnið þið titringinn.“

„Við eigum sem sagt að segja svona N N N N þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar.“ sagði Stubbur.

„Já, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sögðu stóra N og litla n.

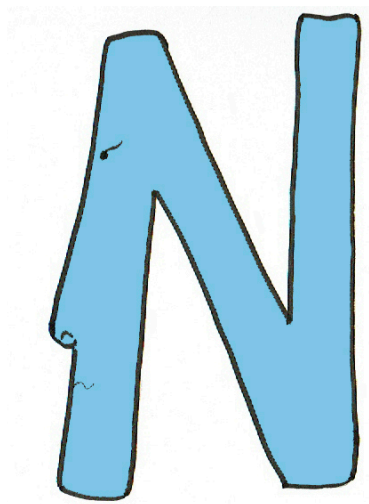
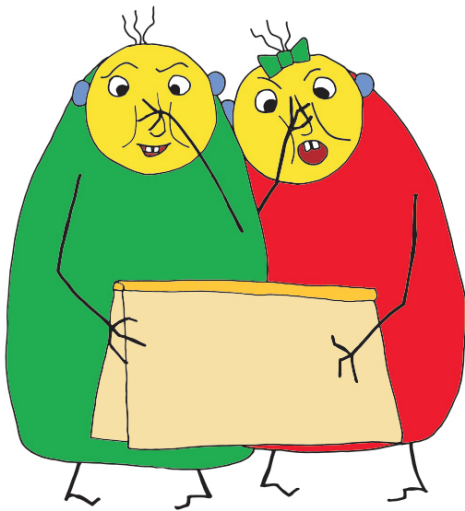

Litlu Stafakrílin settust niður með Stafabókina sína.

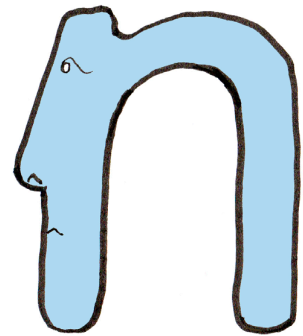
„Sko, Stubbur. Sjáðu, hérna eru stóra N og litla n alveg fullt fullt af þeim. Við verðum bara að muna að setja tunguna svona upp, bak við tennurnar og syngja með nefinu þegar við sjáum stóra N og litla n alveg eins og þegar við segjum NANNA og NÍNA og NÓI og NEI.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með ENN?

Getum við sett tunguna upp í tannberg á bak við tennurnar og sagt N?

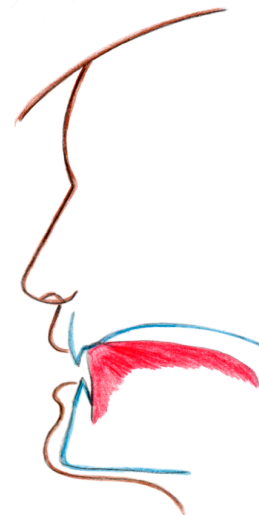
Ég heiti stóra N.

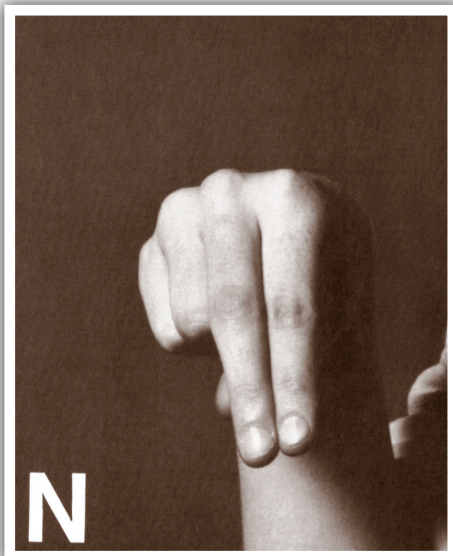
Ég heiti litla n.

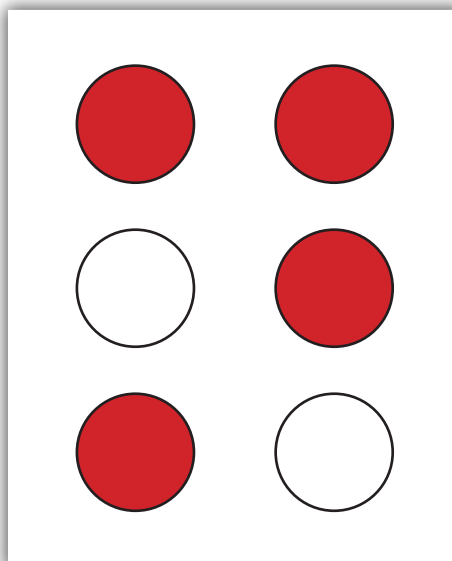
Svona lítum við út þegar við segjum N n.

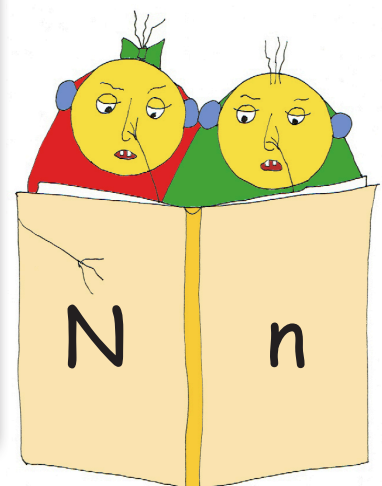
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum N n.

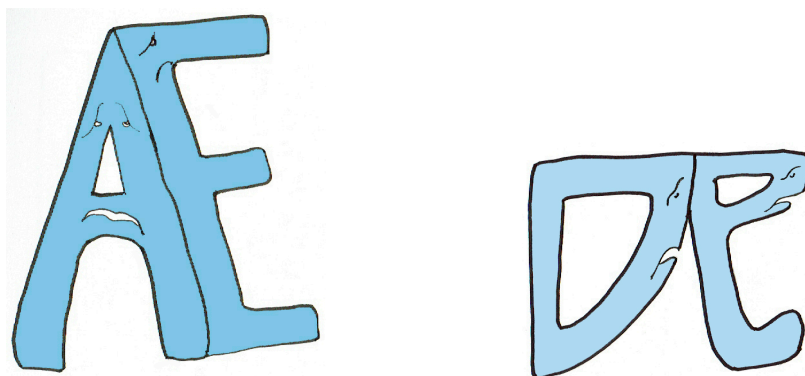
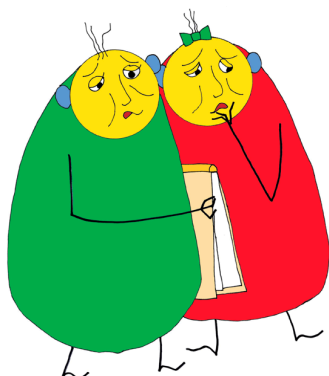
Svona er N n á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er N n á punktalettri.

Væluhljóðið stóra Æ og litla Æ

Stubbalína og Stubbur hitta vælustafina stóra Æ og litla Æ

Stubbur og Stubbalína gengu um í Stafalandinu. Allt í einu stoppaði Stubbur. „Hlustaðu. Það er einhver að segja svona Æ Æ. Hver er nú búinn að meiða sig?“ spurði hann.

„Nei sjáðu, þarna eru stóra A og stóra E límdir saman,“ sagði Stubbalína.

„Já, og litla a og litla e. Þeir eru líka límdir saman,“ sagði Stubbur.

„Hvað kom eiginlega fyrir ykkur?“ spurði Stubbalína.

„Jú, sjáðu til. Við rákumst á og getum ekki losað okkur í sundur og það er SVO

vont,“ vældu stafirnir, „ Æ Æ Æ..... aumingja við“. Æ-in eru nefninlega reglulegir vælustafir. Alltaf æjandi.

„Er það þess vegna sem þið segið svona Æ Æ Æ. Eigum við þá alltaf að segja Æ þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbalína.

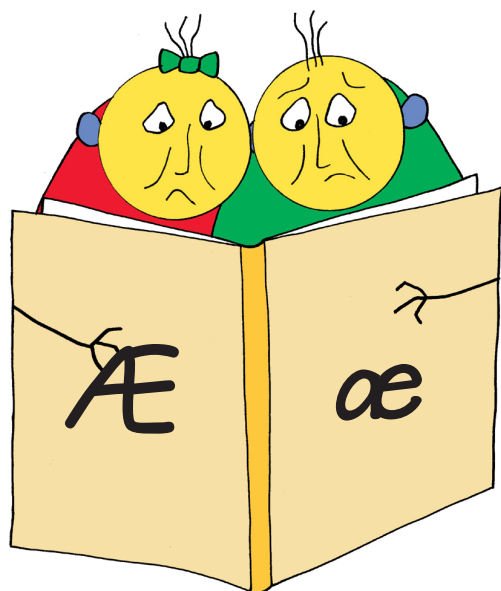
„Æ Æ Æ. Já munið að segja alltaf Æ,“ vældu stóra A og stóra E og litla a og litla e sem voru límdir fastir saman, „og líka þegar þið sjáið táknið fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

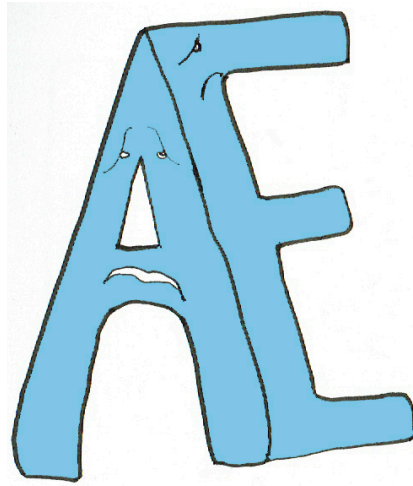
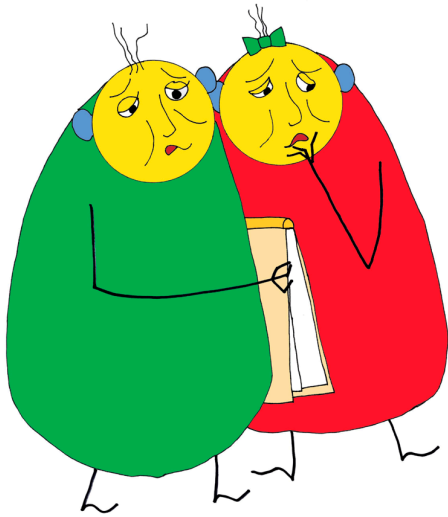
Litlu Stafakrílin flýttu sér að skoða Stafabókina sína.

„Sjáðu, hérna er stóra Æ og litla æ,“ sagði Stubbur. Við verðum bara að muna að opna munninn og segja Æ þegar við sjáum þessa stafi í bókum alveg eins og þegar við segjum ÆVAR og ÆSA og ÆRA.“

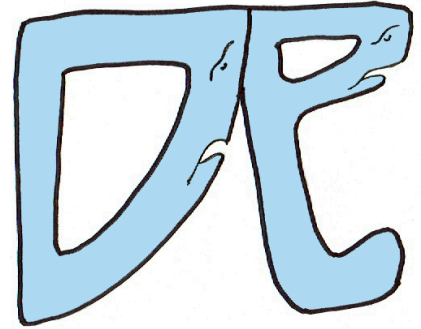
Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Æ?

Getum við opnað munninn og sagt Æ alveg eins og þegar við meiðum okkur?

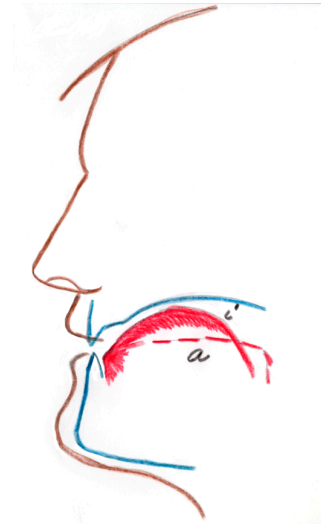
Ég heiti stóra Æ.

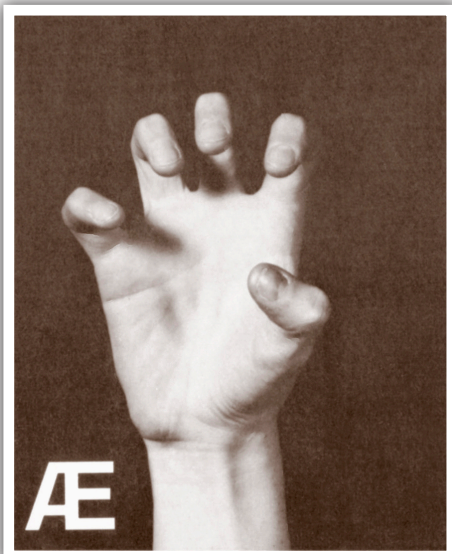
Ég heiti litla æ.

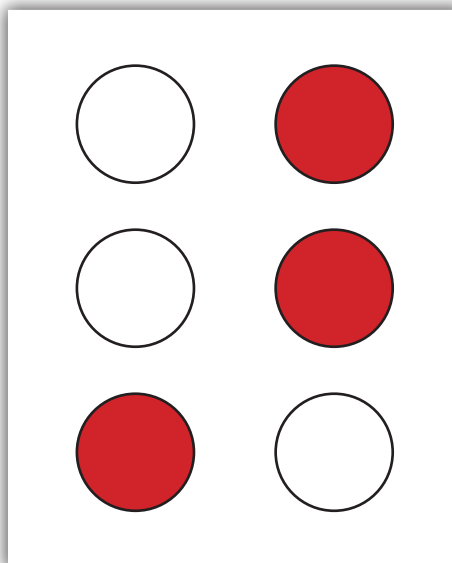
Svona lítum við út þegar við segjum Æ æ.

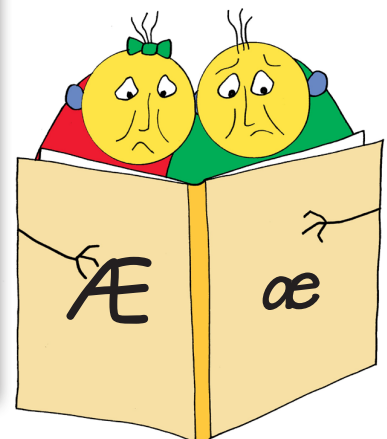
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Æ æ.

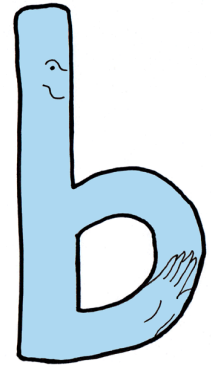
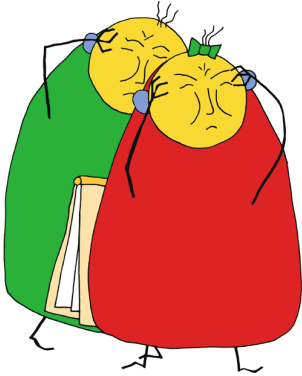
Svona er Æ æ á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Æ æ á punktalettri.

Smellihljóðið stóra B og litla b

Stubbalína og Stubbur hitta smellistafina stóra B og litla b

„Hverjir eruð þið eiginlega?“ spurði Stubbur stafi sem voru að búa til smelli.

„Af hverju eruð þið að smella svona?“

„Við heitum nú litla b og stóra B og okkur þykir svo gaman að stríða. Þegar eitthvert hljóð vill komast út úr munninum þá límum við varnirnar saman og þá kemst hljóðið ekki út. Svo opnum við varirnar og þá spýtist hljóðið út með smelli. Sko nú kemur litla a og vill komast út.“

„Hleypið mér út prakkararnir ykkar,“ kallaði litla a.

Allt í einu heyrðist svona „Ba“ þegar

munurinn opnaðist og litla a valt hundfúlt út.

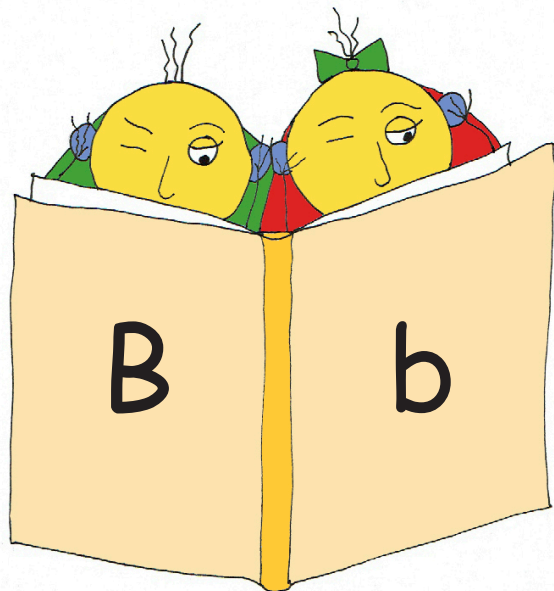
„Heyrðuð þið smellinn?“ spurði litla b.

„Já,“ sögðu Stafakrílin.

„Það er hljóðið okkar,“ sagði litla b.

„Þegar við sjáum ykkur í bókinni okkar eigum við þá bara að klessa varirnar saman og smella svo með vörunum þegar næsta hljóð kemur?“ spurði Stubbur.

„Jamm,“ sagði litla b, „og líka þegar þið sjáið táknið fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktalettrið fyrir blinda og sjónskerta.“

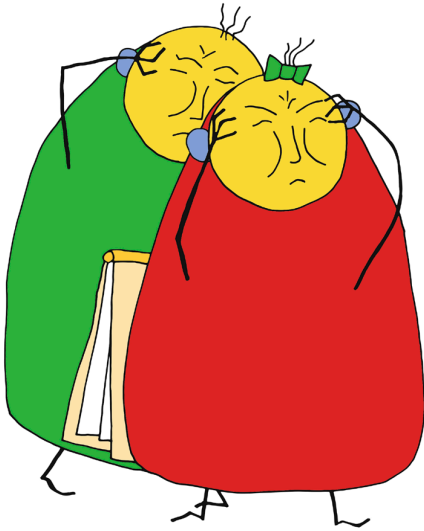

Litlu Stafakrílin settust niður og opnuðu Stafabókina sína.

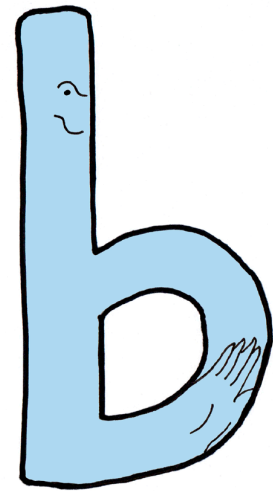
„Sjáðu,“ sagði Stubbur. „Það er fullt af stóra B og litla b í bókinni. Við verðum bara að muna að klessa saman vörunum og opna svo með smelli þegar næsta hljóð kemur eins og í BÁRA og BINNI og BÍNA.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með BÉ?

Getum við límt saman varirnar og opnað þær svo með smelli með því að segja Ba?

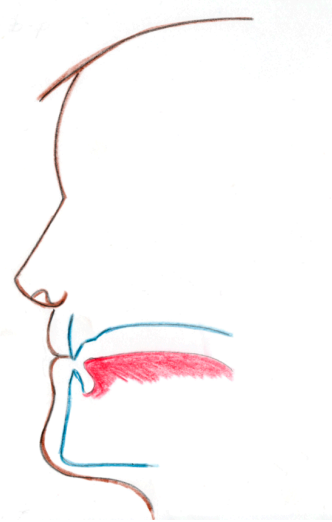
Ég heiti stóra B.

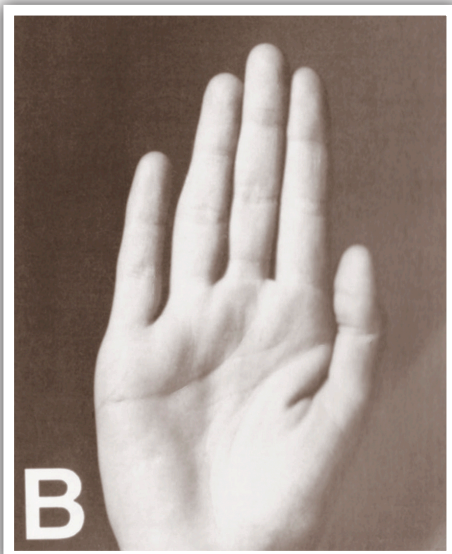
Ég heiti litla b.

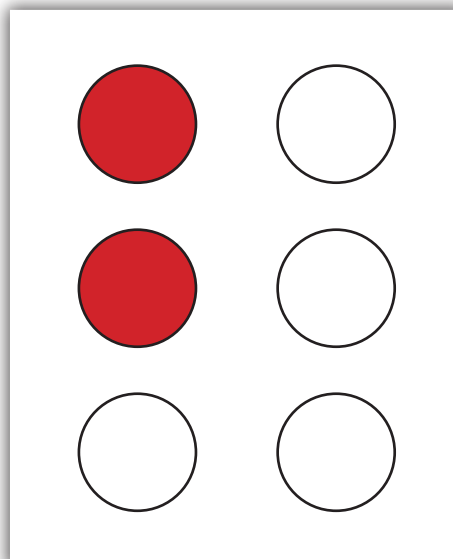
Svona lítum við út þegar við segjum B b.

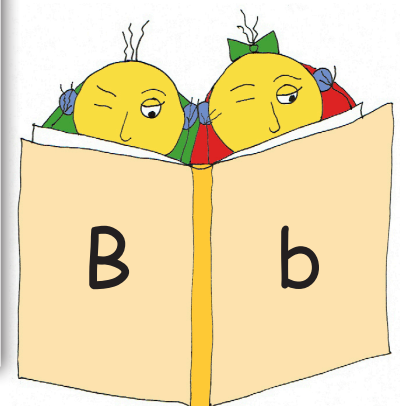
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum B b.

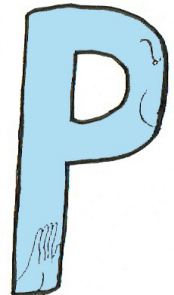
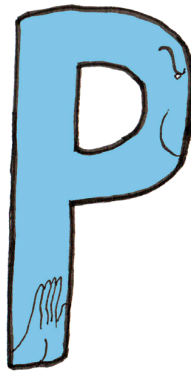
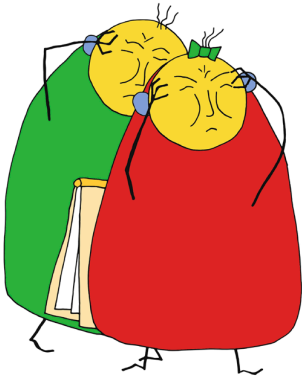
Svona er B b á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er B b á punktalettri.

Loftsmelli hljóðið stóra P og litla p

Stubbalína og Stubbur hitta loftsmellistafina stóra P og litla p

Allt í einu heyrðu litlu Stafakrílin smell með heljarinnar blæstri rétt hjá. Tveir stafir voru að smella og blása.

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbur.

„Við heitum stóra P og litla p. Stóra B og litla b eru bræður okkar.“

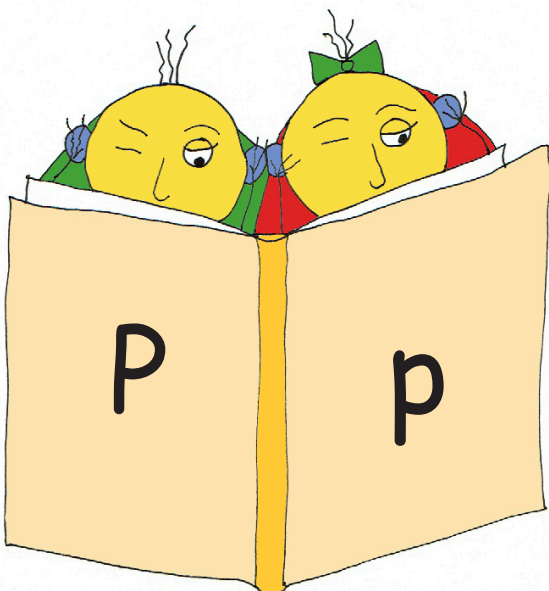
„Það er SVO gaman að stríða öðrum hljóðum. Við stoppum þau með því að líma varirnar saman. Svo spýtum við þeim út með blæstri. Hlustið nú ætlar litla o að komast út.“

Stafakrílin fylgdust með. Allt í einu heyrðist svona „Po“ og litla o valt út grautfúlt.

„Það er mikið að maður fær að komast út,“ vældi litla o.

„Eigum við þá að muna að klessa saman vörunum þegar við sjáum ykkur og búa til svona blásinn smell þegar næsta hljóð kemur? Svona eins konar loftsmell?“ spurðu Stafakrílin.

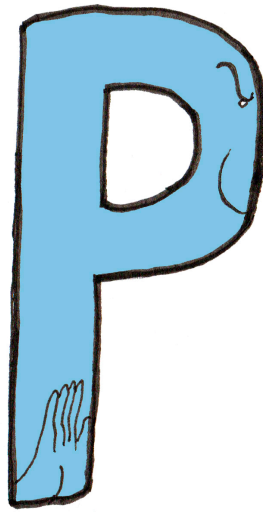
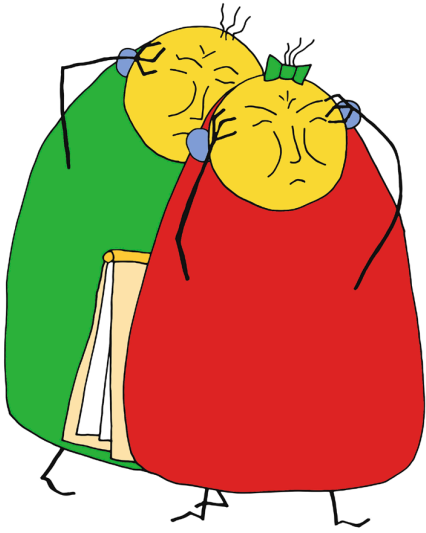
„Jamm, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og snjónskerta,“ sagði litla p.

Stubbalína opnaði stóru Stafabókina og sagði: „Sjáðu Stubbur það er fullt af stóra P og litla p í Stafabókinni okkar eins og í PÉTUR og PÁLA og PALLI. Við verðum bara að muna að klessa vörunum saman og opna þær svo allt í einu með blæstri.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með PÉ?

Getum við límt varirnar saman og opnað þær svo með blæstri með því að segja Pa og Po?

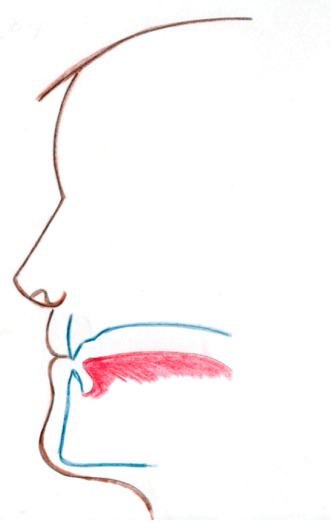
Ég heiti stóra P.

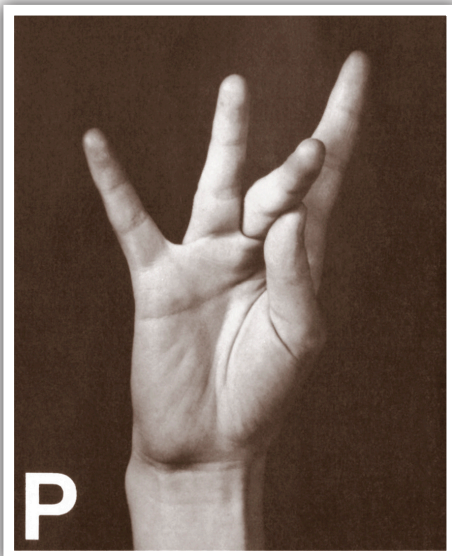
Ég heiti litla p.

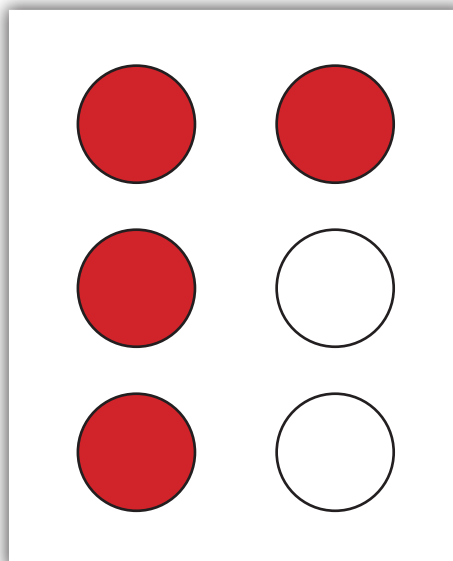
Svona lítum við út þegar við segjum Pp.

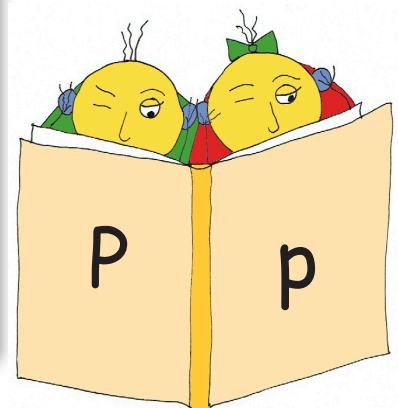
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Pp.

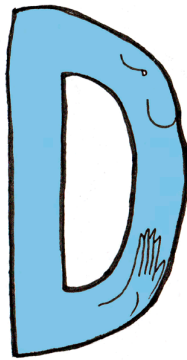
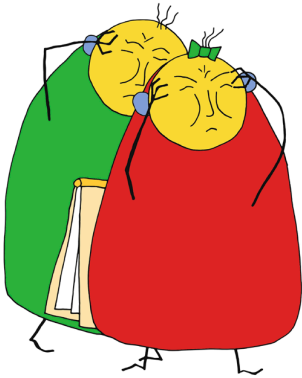
Svona er Pp á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Pp á punktalettri.

Smellihljóðið stóra D og litla d

Stubbalína og Stubbur hitta smellistafina stóra D og litla d

„Sjáðu Stubbalína, þarna eru fleiri stafir að smella,“ sagði Stubbur.

„Hverjir eruð þið?“ spurði Stubbalína.

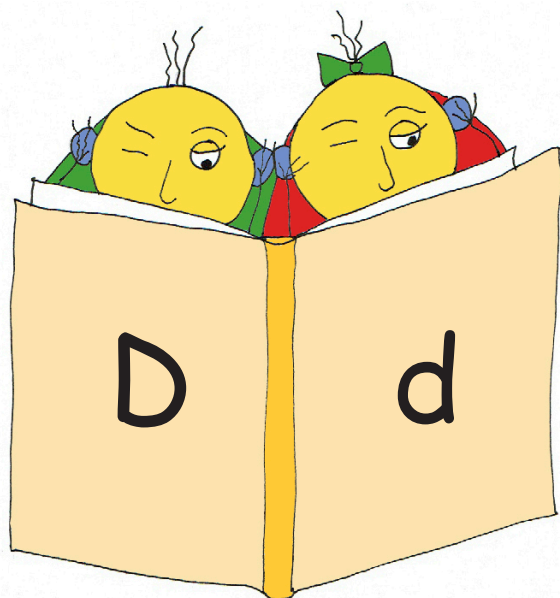
„Við heitum nú stóra D og litla d,“ sagði litla d. „Við elskum að stríða öðrum hljóðum. Þegar eitthvert hljóð vill komast út úr munnum þá lyftum við upp tungubroddinum (hvar er nú tungubroddurinn okkar?) og þá kemst hljóðið ekki út. Svo látum við tungubroddinn detta og þá spýtist hljóðið út með smelli. Smellurinn er hljóðið okkar. Sko nú kemur litla ó og vill komast út. Hlustið.“

„Allt í einu heyrðist „Dó“ og aumingja ó-ið datt út. Það var hundfúlt.

„Skammist ykkar,“ sagði litla ó.

„Eigum við þá að lyfta tungubroddinum upp þegar við sjáum ykkur og láta hann svo detta niður með smelli? Svona eins konar loftsmell?“ spurði Stubbalína.

„Já, og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir heyrnarskerta og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta,“ sagði litla d.

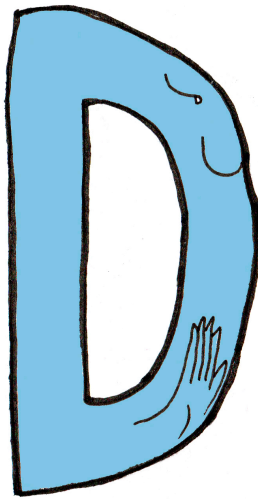
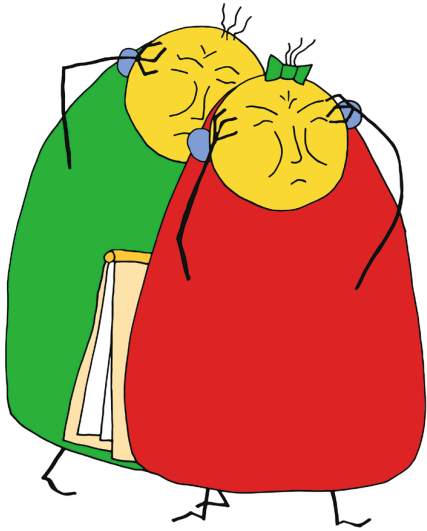

Stubbur og Stubbalína settust niður með Stafabókina til að finna D.

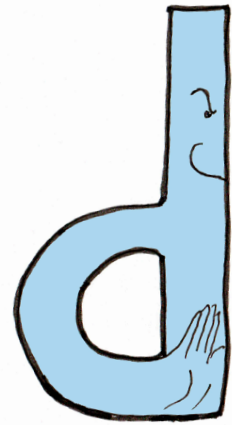
„Sjáðu, Stubbalína það eru margir D stafir í bókinni okkar. Við verðum bara að muna að lyfta tungubroddinum upp í tannberg (hvar er nú tannbergið?) og láta hann svo detta niður. Þá heyrir smellur. Við kunnum orð með D eins og DÓRI og DIDDA og DÓS.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með DÉ?

Getum við sett tungubroddinn upp bak við tennur og búið til smell með því að segja Da og Dí?

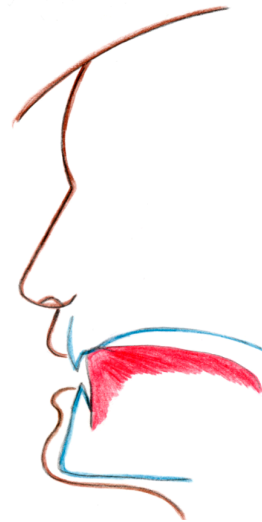
Ég heiti stóra D.

Ég heiti litla d.

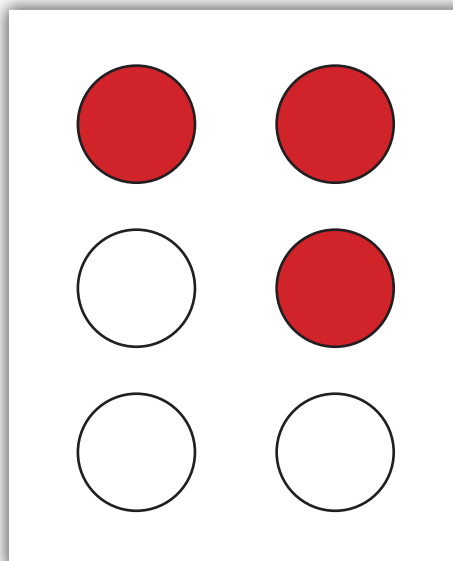
Svona lítum við út þegar við segjum D d.

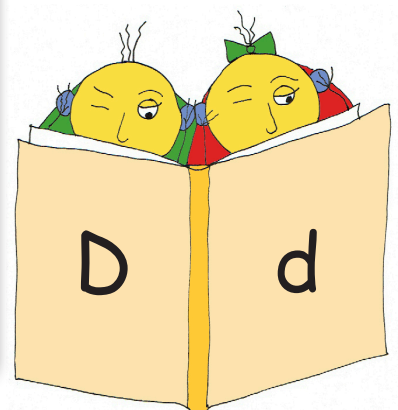
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum D d.

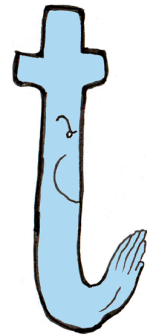
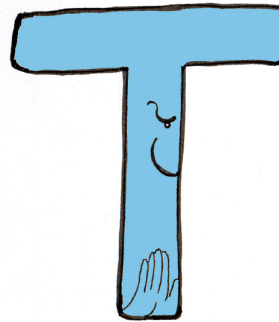
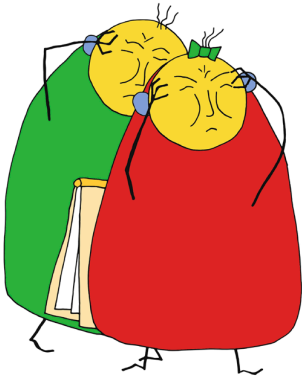
Svona er D d á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er D d á punktalettri.

Loftsmelli hljóðið stóra T og litla t

Stubbalína og Stubbur hitta loftsmellistafina stóra T og litla t

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbur tvo stafi sem voru að smella með blæstri.

„Við heitum stóra T og litla t. Stóra D og litla d eru bræður okkar,“ sagði litla t.

Okkur þykir svo rosa gaman að stríða öðrum hljóðum. Fyrst stoppum við hljóðið með tungubroddinum og spýtum því svo út með miklum blæstri. Hlustið nú kemur litla á og vill fara út.

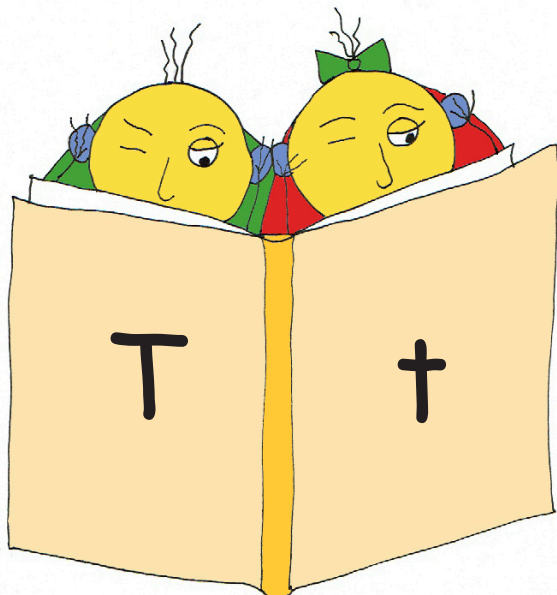
„Hleypið mér strax út,“ gólaði litla á.

Stafakrílin hlustuðu og allt í einu heyrðist

svona „Tá“ þegar tungubroddurinn datt og litla á valt hundfúlt út úr munnum með miklum blæstri.

„Eigum við þá að muna að lyfta tungubroddinum upp þegar við sjáum ykkur og búa til svona blásinn smell þegar næsta hljóð kemur? Svona eins konar loftsmell?“ spurðu Stafakrílin.

„Einmitt,“ sagði litla t, „og líka þegar þið sjáið okkur sem tákn fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

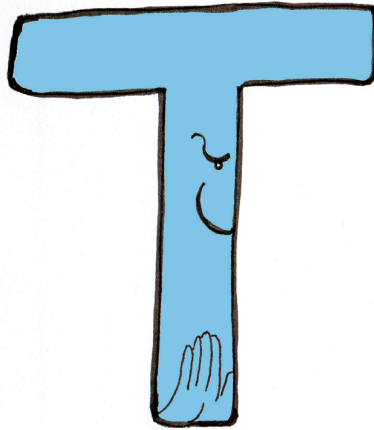
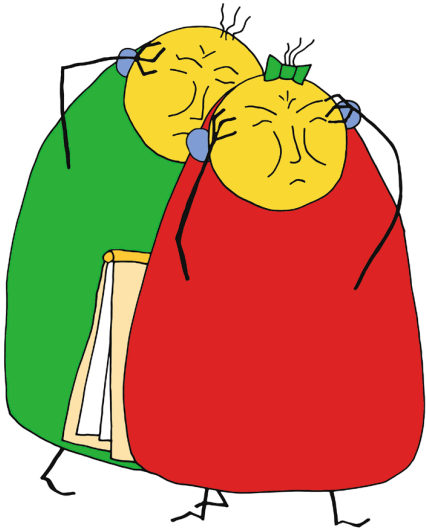
Litlu Stafakrílin flýttu sér að opna Stafabókina.

„Sjáðu Stubbur hérna er alveg glás af stóra T og litla t.“ sagði Stubbalína.

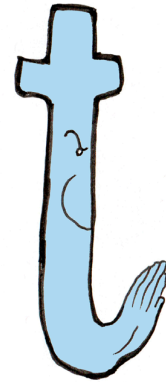
Við verðum bara að muna að lyfta tungunni upp í tannbergið og láta hana svo detta með blæstri eins og þegar við segjum TÓTI og TUMI og TOMMI.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með TÉ?

Getum við lyft upp tungubroddinum og látið hann detta með blæstri og sagt Ta og Tó?

Ég heiti stóra T.

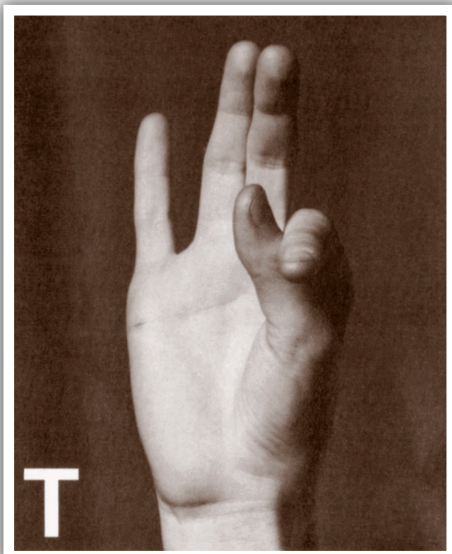
Ég heiti litla t.

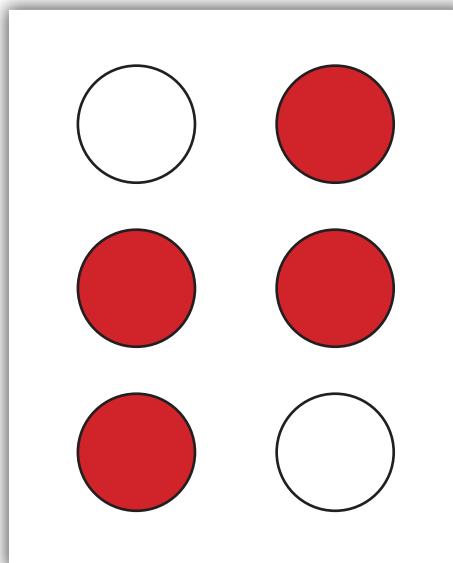
Svona lítum við út þegar við segjum T t.

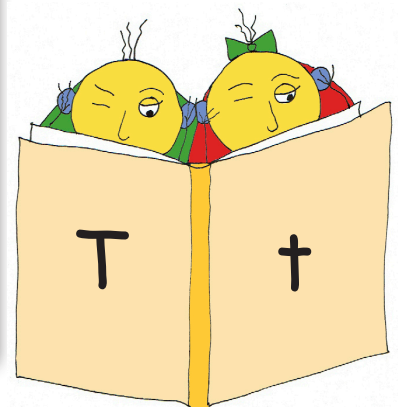
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum T t.

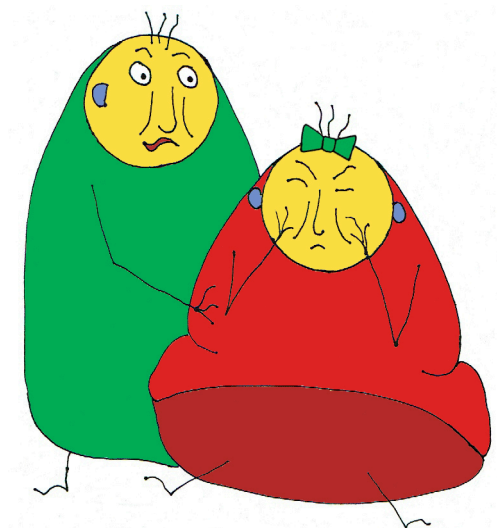
Svona er T t á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er T t á punktalettri.

Vandinn að þekkja í sundur litla b og litla d

Stubbalína sat og var rosalega hugsí.

„Hvað ertu að hugsa elsku Stubbalína mín,“ sagði Stubbur.

„Ég hef áhyggjur,“ sagði Stubbalína.

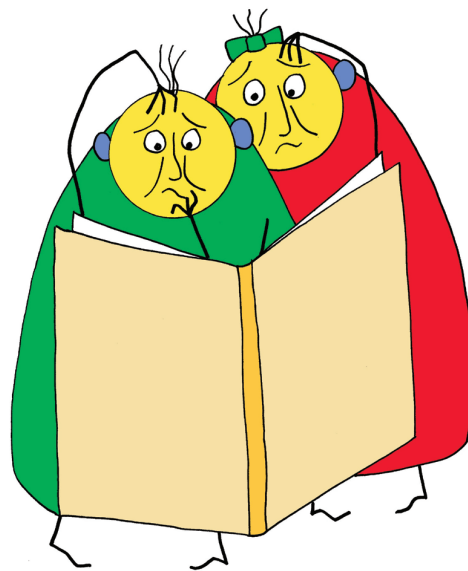
„Nú?“ spurði Stubbur.

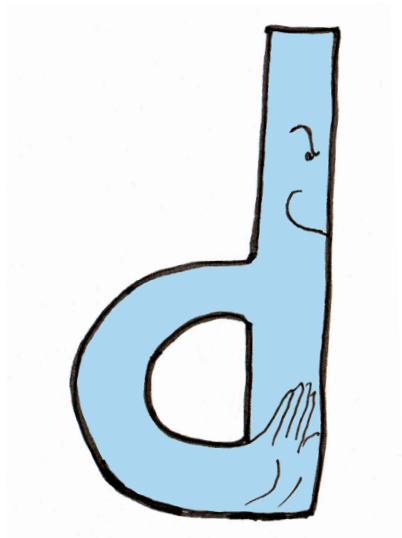
„Já, það getur verið svo erfitt að þekkja í sundur litla b og litla d. Þeir eru eiginlega alveg eins,“ sagði Stubbalína.

„Það er alveg rétt,“ sagði Stubbur.

„En mér finnst eins og litla b hafi bumbu en litla d hafi rass?“

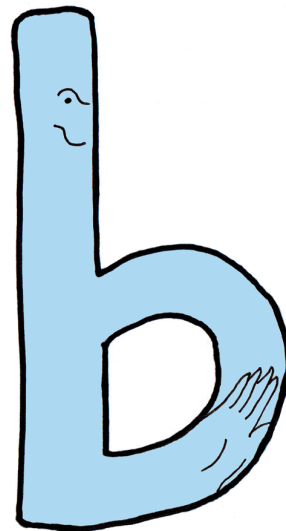
„Hlustaðu,“ sagði Stubbalína. „Litla b og litla d eru að segja eitthvað.“

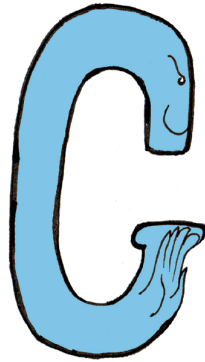
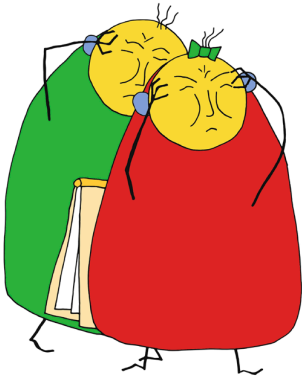

„Ho ho, ég er með svo flottan rass,“
sagði litla d.

„Já, og ég er með SVO rosalega flotta
bumbu,“ sagði litla b.

Smellihljóðið stóra G og litla g

Stubbur og Stubbalina hitta smellistafina stóra G og litla g

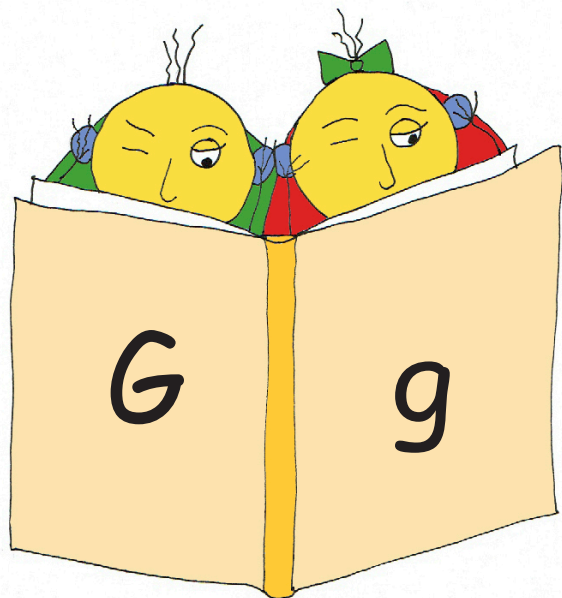
„Sérðu Stubbur þarna eru enn fleiri stafir að búa til smelli. Hverjir eruð þið nú eiginlega?“ spurði Stubbalina.

„Við erum sko stóra G og litla g og við elskum að stríða öðrum hljóðum með að stoppa þau með tungubakinu (þið vitið hvar tungubakið er. Er það ekki?). Þegar tungubakið dettur niður þá heyrir smelli. Sko, nú ætlar litla Á að komast út. Hlustið.“

Tungubakið lyftist upp. Svo heyrðist allt í einu „Gá“ þegar tungubakið datt niður og aum-ingja litla á datt alveg kolringlað út. „Vá, hvar er ég eiginlega?“ sagði litla á og hristi sig.

„Eigum við þá að lyfta tungubakinu upp þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar og láta það svo detta niður þegar næsta hljóð kemur?“ spurðu Stafakrílin.

„Einmitt,“ sagði litla g, „og líka þegar þið sjáið okkur sem tákn fyrir þá sem ekki geta heyrt og þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta. Sko, við erum svona kæfistafir því að það er ekki hægt að anda þegar hljóðið okkar er búið til. Prófið bara. Setjið svona tungubakið upp og prófið að anda. Ekki hægt,“ sagði litla g.

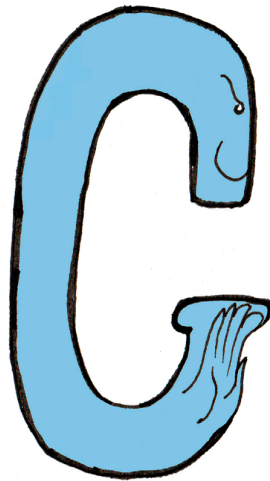
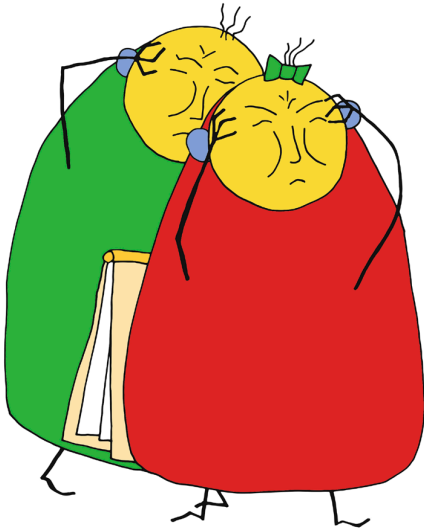

Stubbur og Stubbalina settust niður opnuðu Stafabókina og fundu helling af litla g og stóra G.

„Sko,“ sagði Stubbur, „Við verðum bara að muna að lyfta tungubakinu upp og láta það detta eins og þegar við segjum GAMAN og GOSI og GÓLA.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með GÉ?

Getum við sett tungubakið upp og látið það svo detta niður með smelli eins og þegar við segjum Ga og Gó?

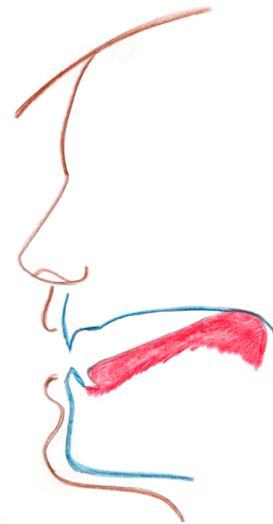
Ég heiti stóra G.

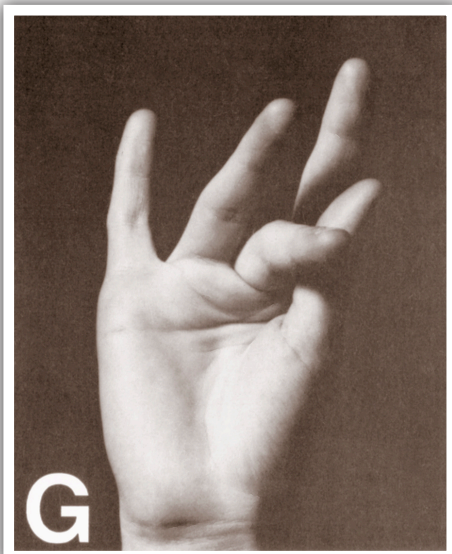
Ég heiti litla g.

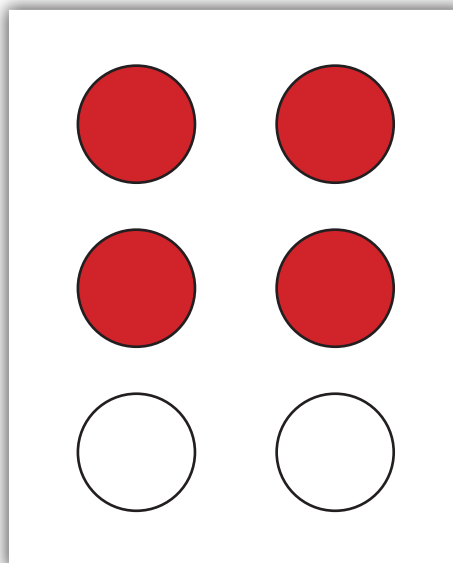
Svona lítum við út þegar við segjum G g.

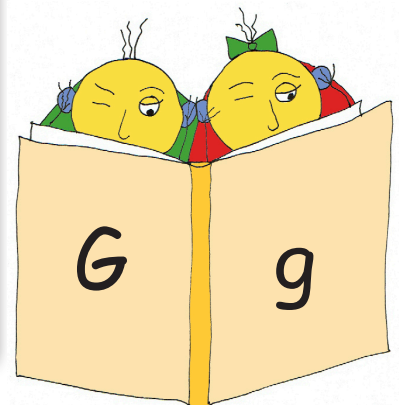
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum G g.

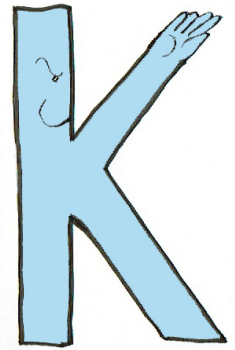
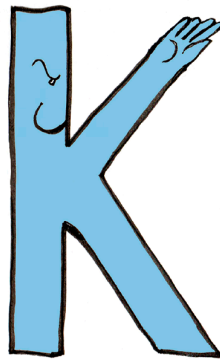
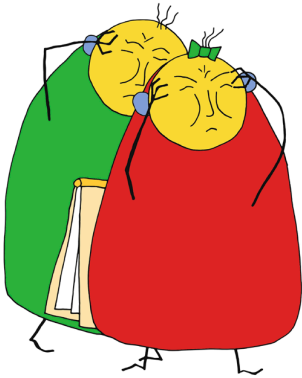
Svona er G g á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er G g á punktalettri.

Loftsmelli hljóðið stóra K og litla k

Stubbur og Stubbalína hitta loftsmellistafina stóra K og litla k

„Hvað heitið þið nú?“ spurði Stubbur.

„Við heitum stóra K og litla k. Stóra G og litla g eru bræður okkar. Við gerum eiginlega alveg eins og þeir nema við blásum bara líka. Við lyftum tungubakinu upp og hleypum ekki öðrum hljóðum út fyrr en okkur sýnist. Þá látum við tungubakið detta. Hlustið nú kemur litla á og vill komast út.“

„Ég vil komast út,“ vældi litla á.

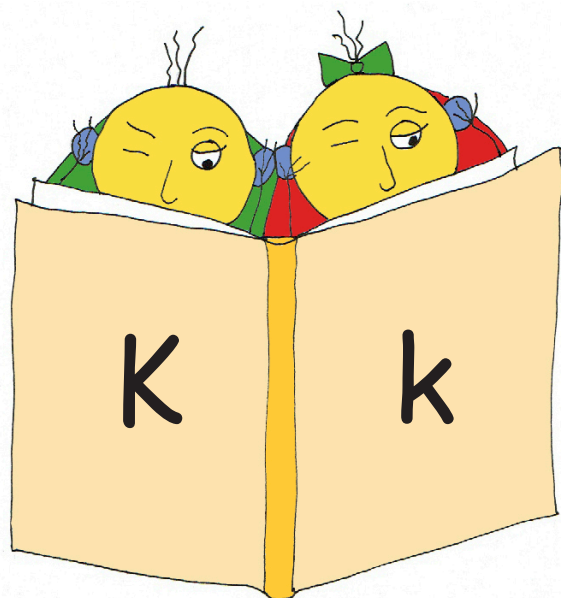
Þá heyrðist svona „Ká“ og litla á valt vælandi út með miklum blæstri.

„Heyrðuð þið þetta?“ spurði stóra K.

„Já,“ sögðu Stubbalína og Stubbur.

„Eigum við þá að muna að lyfta tungubakinu upp þegar við sjáum ykkur og búa til svona blásinn smell þegar næsta hljóð kemur?“

„Já,“ sagði stóra K. „Ekki gleyma að gera það þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

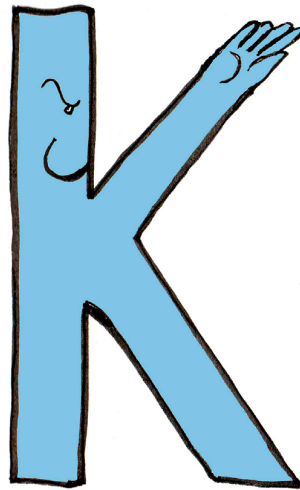
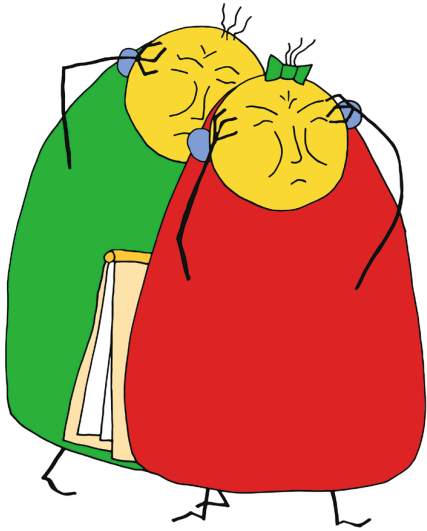

Stubbalína og Stubbur opnuðu Stafabókina sína og leituðu að bæði stóra K og litla k og fundu alveg helling.

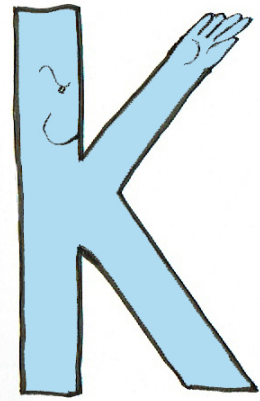
„Við verðum bara að muna að setja tungubakið (hvar er nú tungubakið?) upp í góm (og hvar er nú gómurinn?) eins og þegar við segjum KÁRI og KÁTUR og KÁL. Það er dálítið merkilegt að það er ekki hægt að anda á meðan hljóðið K er búið til. Þetta er svona kæfihljóð,“ sagði Stubbalína.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með KÁ?

Getum við sett tungubakið upp og látið það svo detta niður með blæstri eins og þegar við segjum Ka?

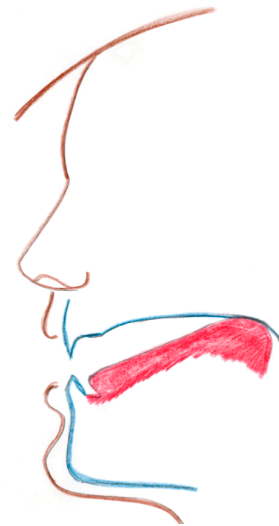
Ég heiti stóra K.

Ég heiti litla k.

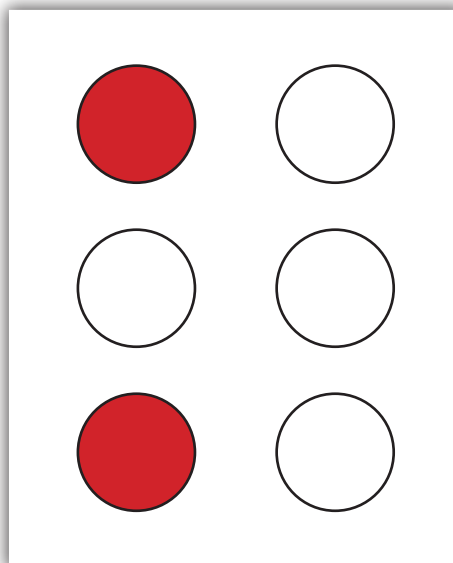
Svona lítum við út þegar við segjum K k.

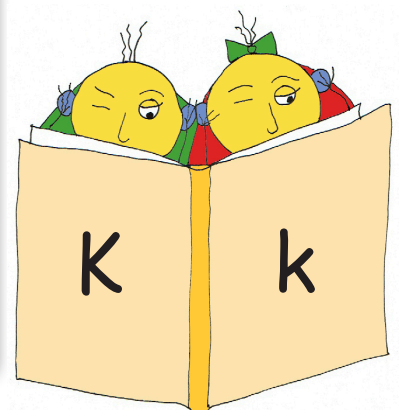
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum K k.

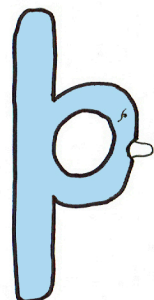
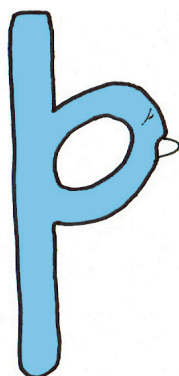
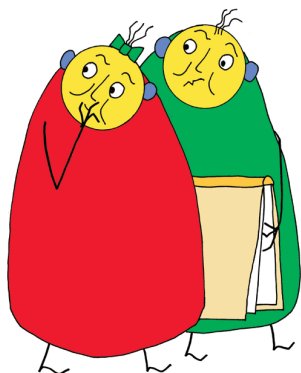
Svona er K k á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er K k á punktalettri.

Ulluhljóðið stóra Þ og litla þ

Stubbur og Stubbalina hitta ullustafina stóra Þ og litla þ

Næst hittu Stafakrílin stafi sem voru eins og prik með bumbu.

„Rosalega eruð þið dónalegir að reka svona út úr ykkur tunguna.

Haldið þið að það sé eitthvað fínt að ulla?“ spurði Stubbur.

„Hverjir eruð þið eiginlega?“

„Við heitum nú stóra Þ og litla þ,“ ullaði litla þ.

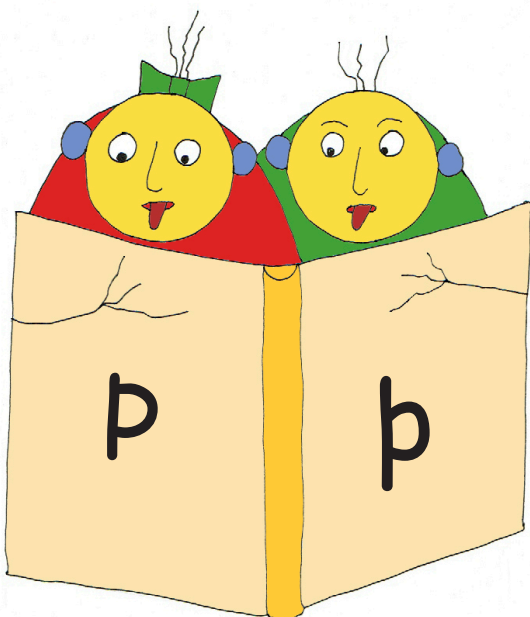
„Eigum við þá alltaf að ulla og blása

þegar við sjáum ykkur í stafabókinni okkar?“ sagði Stubbalina.

„Já,“ ullaði litla þ, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

„Eruð þið einu stafirnir sem eru svona dónalegir að ulla?“ spurði Stubbalina.

„Nei við eigum bræður. En þeir kunna að syngja,“ ullaði litla þ.

Stubbalina og Stubbur settust niður með Stafabókina.

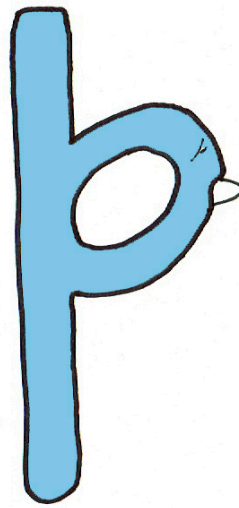
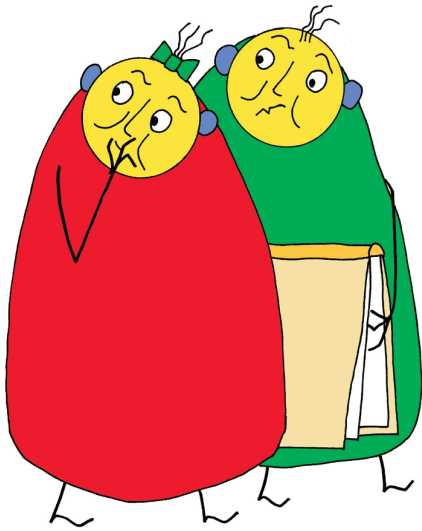
„Sjáðu Stubbur hérna eru bæði litla þ og stóra Þ. Ekkert rosalega mikið af þeim.“

„Sjáðu,“ sagði Stubbalina. „Þ-in eru aldrei seinast í orðum. Skrítið.“

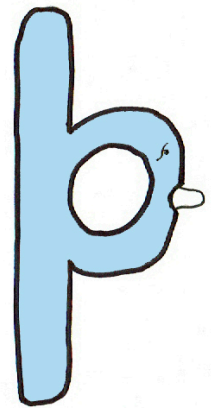
„Við verðum að muna að ulla og blása um leið og við sjáum Þ í bókum,“ sagði Stubbur. „Alveg eins og þegar við segjum ÞÚ og ÞÓR og ÞÁ.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með ÞODN?

Getum við sett tunguna út milli tannanna og blásið?

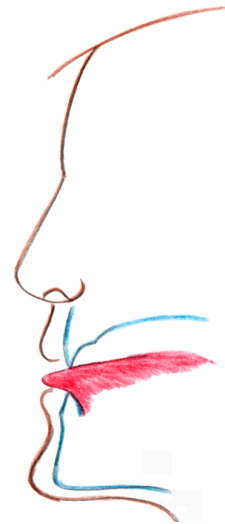
Ég heiti stóra Þ.

Ég heiti litla þ.

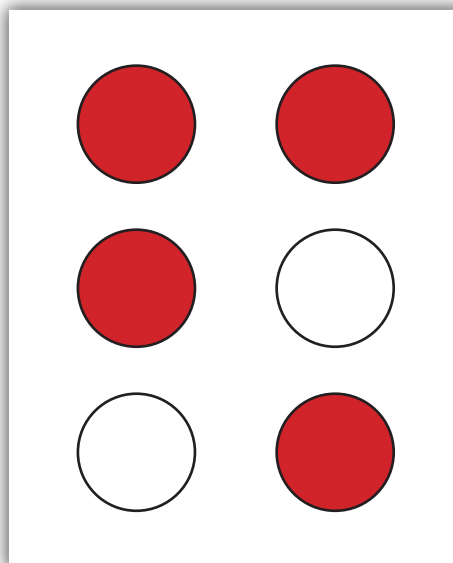
Svona lítum við út þegar við segjum Þ þ.

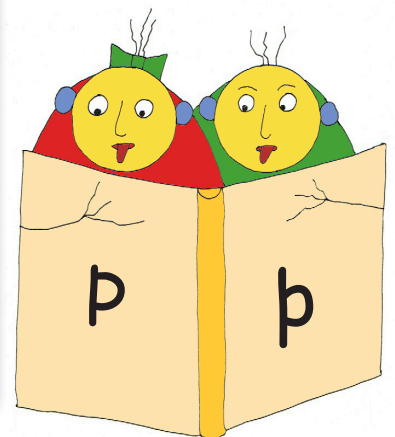
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Þ þ.

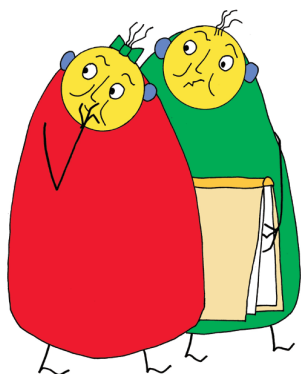
Svona er Þ þ á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Þ þ á punktalettri.

Ulluhljóðið stóra Ð og litla ð

Stubbur og Stubbalína hitta ullustafina stóra Ð og litla ð

„Sjáðu Stubbur, þarna eru stafir að ulla. Förum og tölum við þá,“ sagði Stubbalína.

„Hæ,“ sagði Stubbur „Hvað heitið þið?“

„Við heitum stóra Ð og litla ð,“ sagði stóra Ð og ullaði um leið.

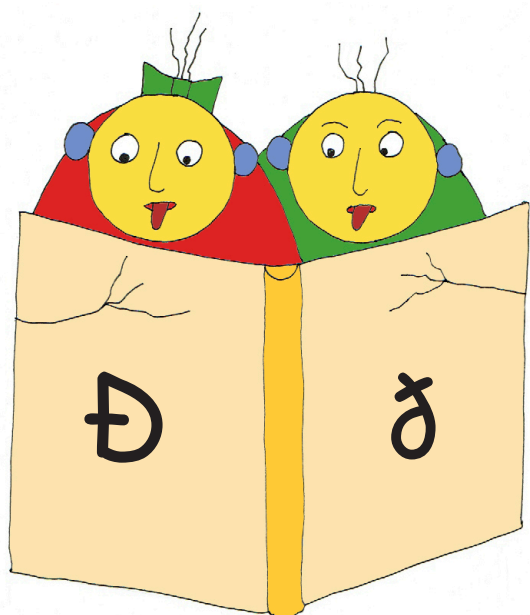
„Rosalega eruð þið dónalegir að ulla svona,“ sagði Stubbalína. „Kunnið þið ekki mannasiði?“

„Jú“ ullaði litla ð, „en tungan bara dettur alltaf út úr okkur.“

„Eruð þið ekki til á táknmáli og punktalettri?“ spurði Stubbur.

„Jú, jú, við erum svona á táknmáli fyrir þá sem ekki geta heyrt,“ ullaði stóra Ð.

„Og svona á punktalettri fyrir blinda og sjónskerta,“ ullaði litla ð.

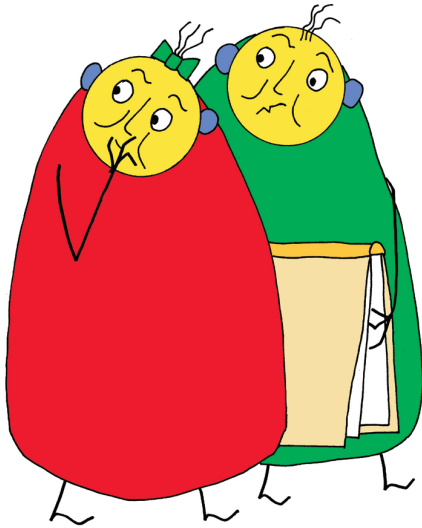
Stafakrílin flýttu sér að opna Stafabókina sína til að finna stóra Ð og litla ð.

„Sjáðu Stubbur,“ sagði Stubbalína. „Hérna eru eiginlega bara litlu Ð. Við verðum bara að muna að ulla og syngja þegar við sjáum stóra Ð og litla ð eins og í orðunum BADA og EDA og GÓÐA.“

„Skrítið. Það eru engin orð sem byrja á Ð,“ sagði Stubbur.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með EÐ?

Getum við sett tunguna milli tannanna og látið koma hljóð?

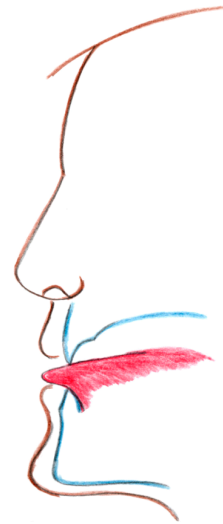
Ég heiti stóra Ð.

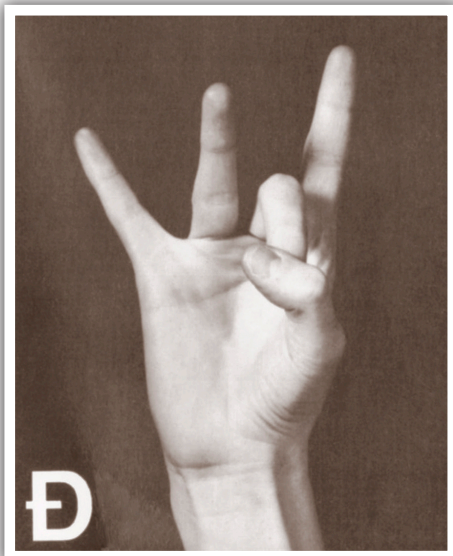
Ég heiti litla ð.

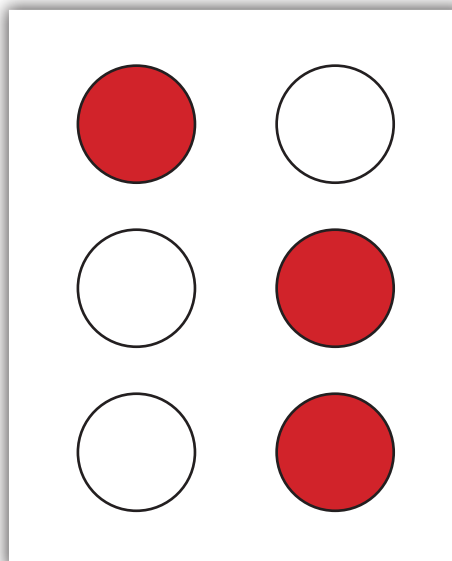
Svona lítum við út þegar við segjum Ð ð.

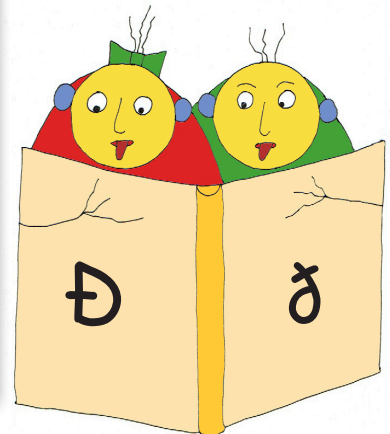
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ð ð.

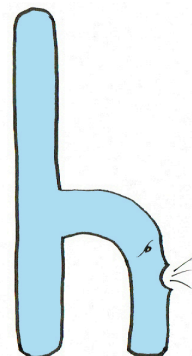
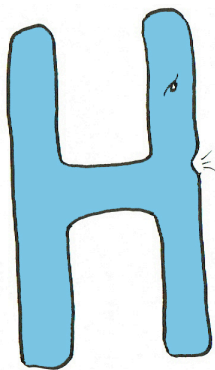
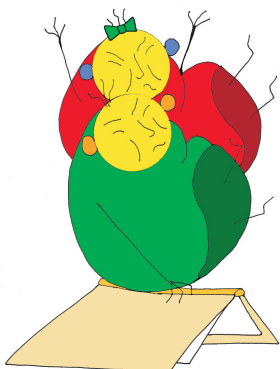
Svona er Ð ð á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ð ð á punktalettri.

Vindhljóðið stóra H og litla h

Stubbur og Stubbalína hitta vindstafina stóra H og litla h

Allt í einu kom svo mikil vindgusa að aumingja litlu Stafakrílin fuku um koll og duttu á rassinn.

„Hvað á þetta eiginlega að þýða,“ sagði Stubbur. „Á bara að láta mann detta á rassinn eða hvað? Hver gerir svona lagað eiginlega?“

„Við.“

„Og hverjir eruð þið,“ spurðu Stafakrílin.

„Við heitum stóra H og litla h.“

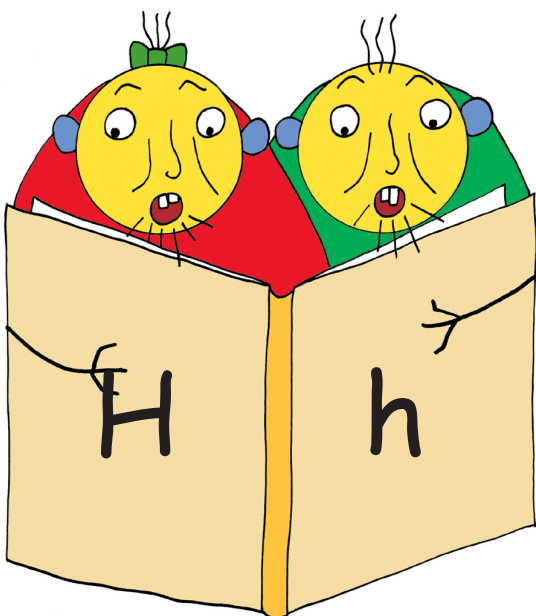
„Og af hverju kemur svona mikill vindur

út úr ykkur? Haldið þið að það sé eitthvað gaman að detta svona á rassinn?“ spurði Stubbur.

„Fyrirgefið en við kunnum bara ekkert annað en að blása,“ sagði stóra H.

„Eigum við þá alltaf að blása þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar,“ spurði Stubbalína.

„Já endilega og muna að við erum líka til á táknmáli fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka til á punktalettri fyrir blinda og sjónskerta.“

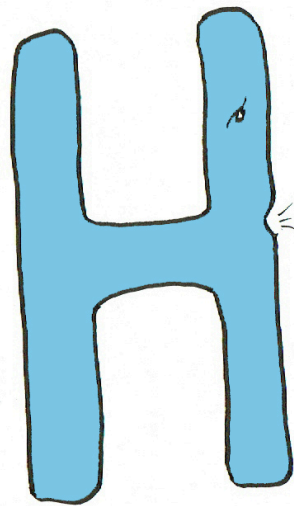
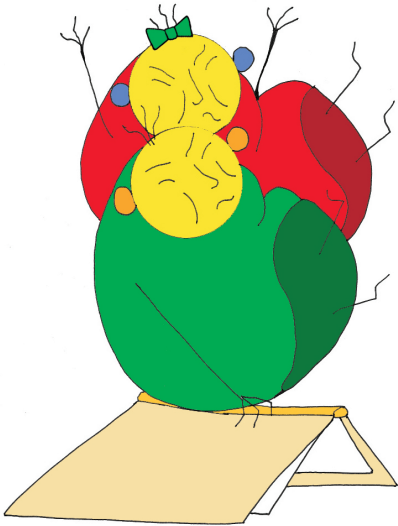
Stubbur og Stubbalína opnuðu Stafabókina sína og fóru að leita að stóra H og litla h.

„Skrítið Stubbalína,“ sagði Stubbur, „H er bara aldrei í enda orðs.“

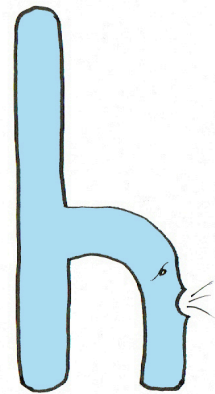
„Það er rétt,“ sagði Stubbalína, „en við verðum bara að muna að opna munninn og blása þegar við sjáum stóra H og litla h svona eins og þegar við segjum HANNA og HANNES og HANN og HÚN.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með HÁ?

Getum við bara opnað munninn og blásið?

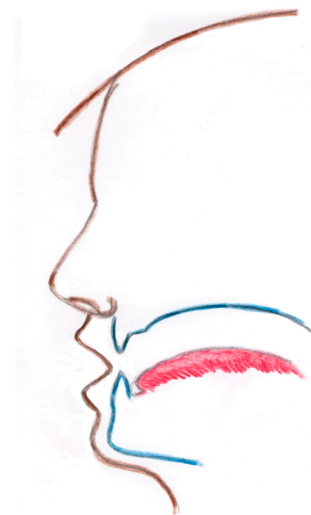
Ég heiti stóra H.

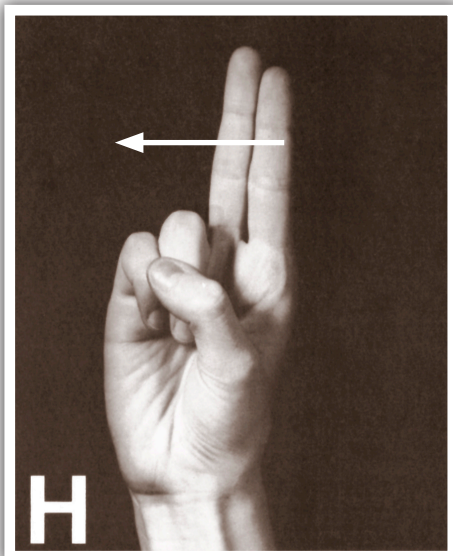
Ég heiti litla h.

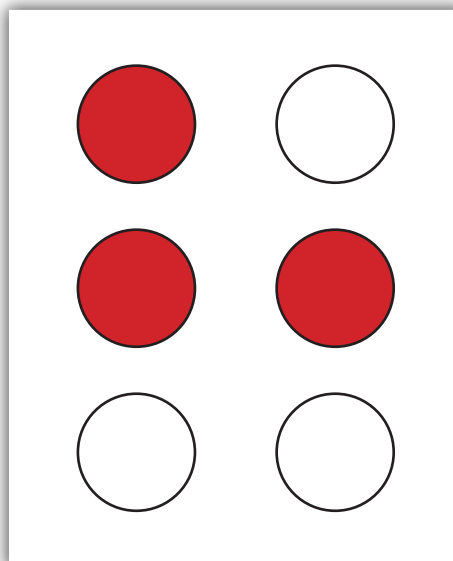
Svona lítum við út þegar við segjum H h.

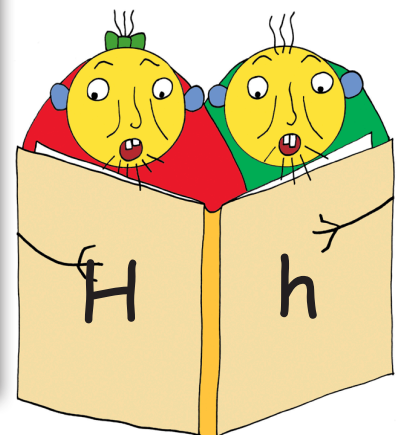
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum H h.

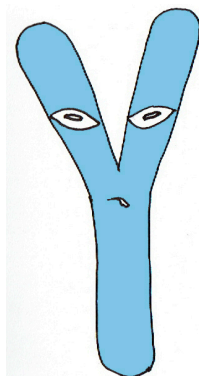
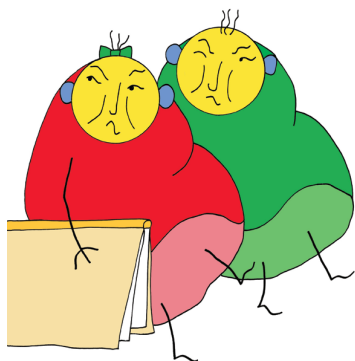
Svona er H h á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er H h á punktalettri.

Þjófarnir stóra Y og litla y

Stubbalína og Stubbur hitta þjófana stóra Ybsilon i og litla ybsilon i

Stafakrílin trítluðu af stað og sáu skuggalega stafi.

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbur.

„Við heitum stóra Ybsilon i og litla ybsilon i,“ sagði stærri stafurinn, „og við stelum hljóðunum frá broshljóðunum stóra I og litla i.“

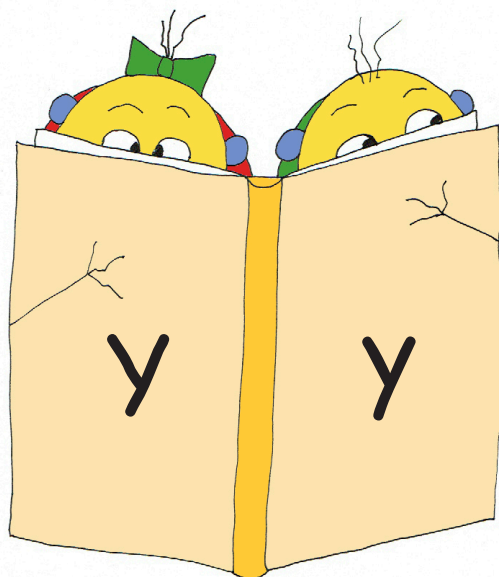
„Ha? Af hverju gerið þið það?“ spurði Stubbalína steinhissa.

„Það er ljótt að stela.“

„Okkur finnst hljóðið okkar Y (ath. notið framburðinn á Y) ekkert flott en okkur finnst stóra I og litla i æðisleg. Þess vegna stelum við hljóðunum þeirra,“ sögðu stóra Ybsilon i og litla ybsilon i.

„Einmitt. En það er nú samt ljótt að stela,“ sagði Stubbur. „Eigum við þá að muna að segja I þegar við sjáum ykkur?“

„Já,“ sögðu Ybsilon i-in, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

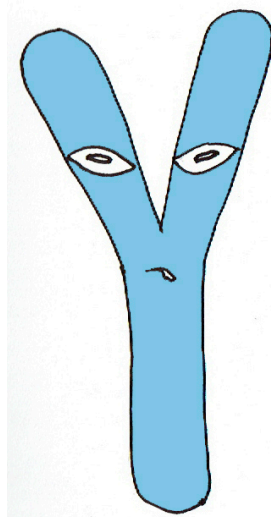
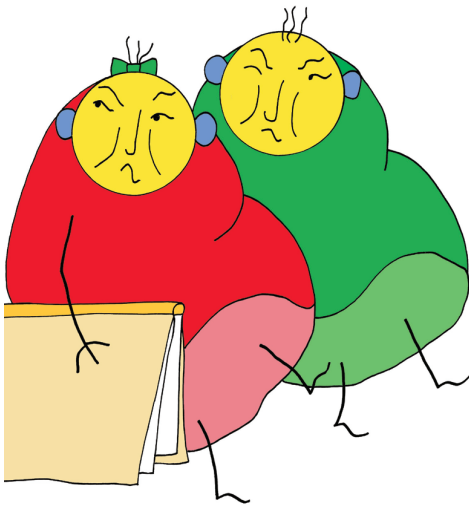

Stubbur og Stubbalína flýttu sér að opna Stafabókina sína. „Sjáðu Stubbur. Þarna eru stóra Ybsilon i og litla ybsilon i.“

Við verðum bara að muna að segja I þegar við sjáum stóra Ybsilon i og litla ybsilon i. Eins og þegar við segjum YNDI og YFIR.“ sagði Stubbalína.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ybsilon i-unum?

Getum við opnað munninn brosað og sagt I?

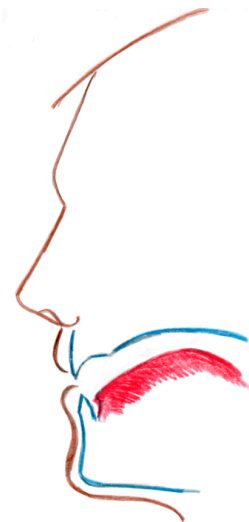
Ég heiti stóra Y.

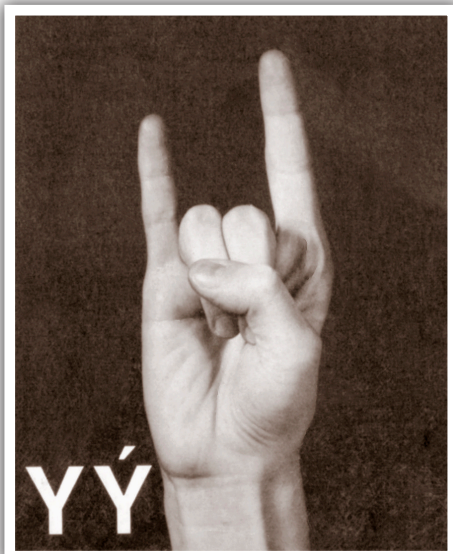
Ég heiti litla y.

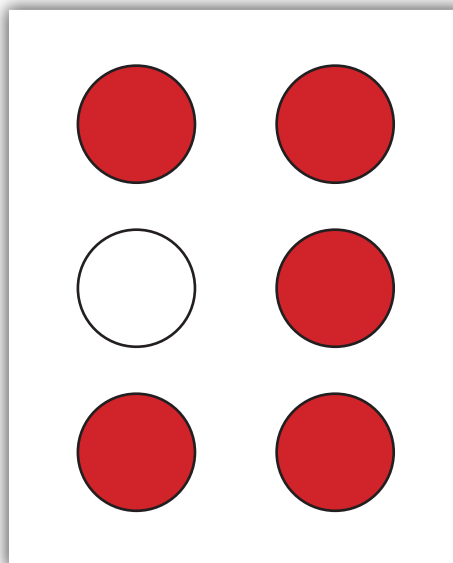
Svona lítum við út þegar við segjum Y y.

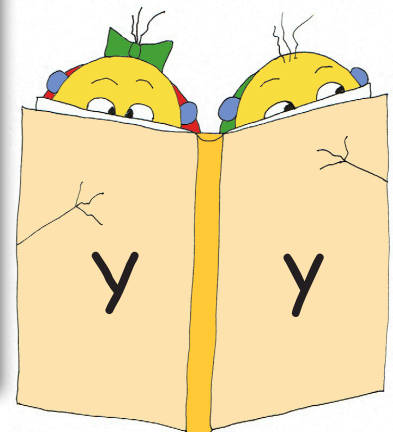
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Y y.

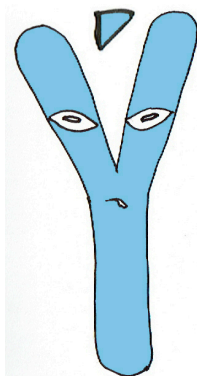
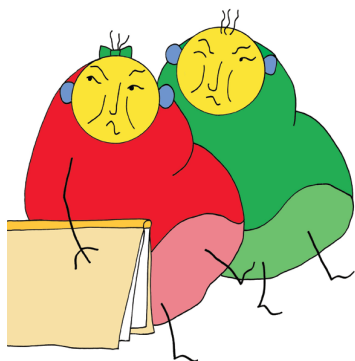
Svona er Y y á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Y y á punktalettri.

Þjófarnir stóra Ý og litla ý

Stubbalína og Stubbur hitta þjófana stóra Ybsilon í og litla ybsilon í

„Nei sjáðu. Þarna eru Ybsilonin i-in komin með kommu. Hvers vegna skyldi það nú vera,“ sagði Stubbur.

„Sko, þegar við erum með kommu þá stelum við hljóðinu af stóra Í og litla í. Okkur finnst það svo fyndið,“ sagði litla ybsilon í og skellið.

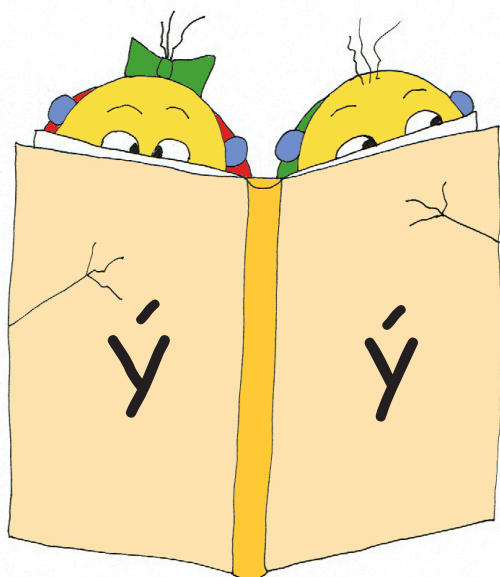
„Það er ljótt að stela. En eigum við þá að

muna að brosa alveg út að eyrum þegar við sjáum ykkur með kommu og segja Í?“ spurði Stubbalína.

„Já, endilega muna að segja Í,“

sögðu stóra Ybsilon í og litla ybsilon í.

„Líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

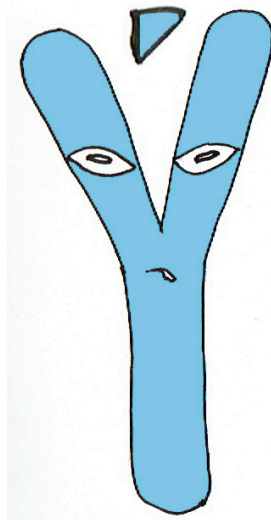
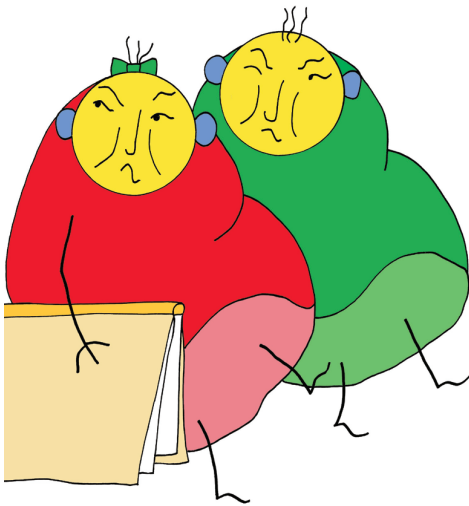
Stafakrílin settust og opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu Stubbalína,“ sagði Stubbur.

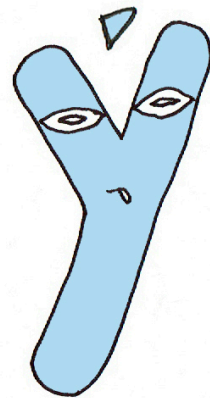
„Hérna eru nokkur Ybsilon í með kommu en alls ekki mörg. Við verðum bara að muna að brosa út að eyrum og segja Í þegar við sjáum ybsilon Í eins og í orðunum ÝSA og ÝLA.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ybsilon í-unum?

Getum við brosað rosalega, rosalega mikið og sagt Í?

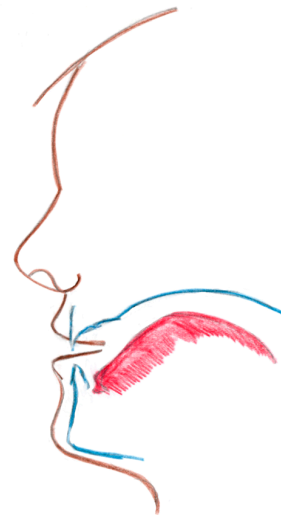
Ég heiti stóra Ý.

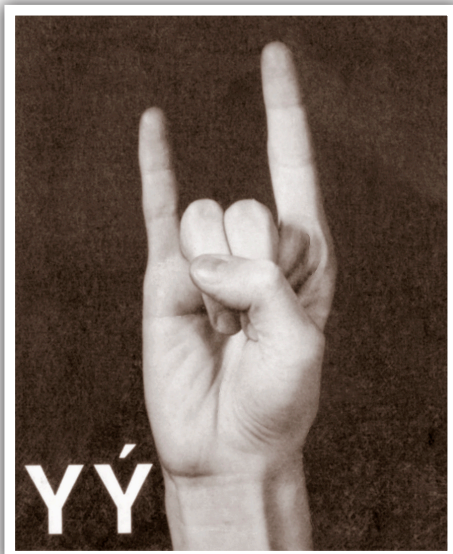
Ég heiti litla ý.

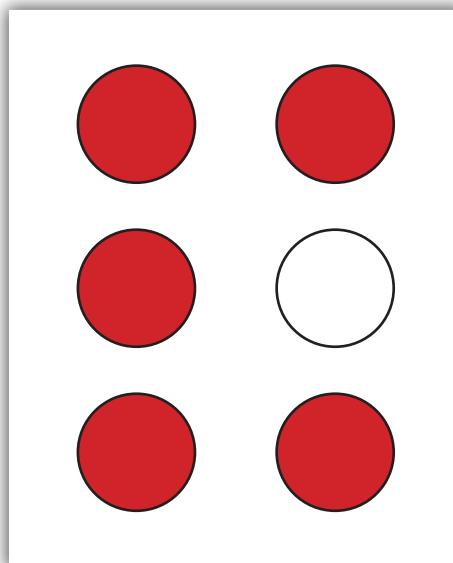
Svona lítum við út þegar við segjum Ý ý.

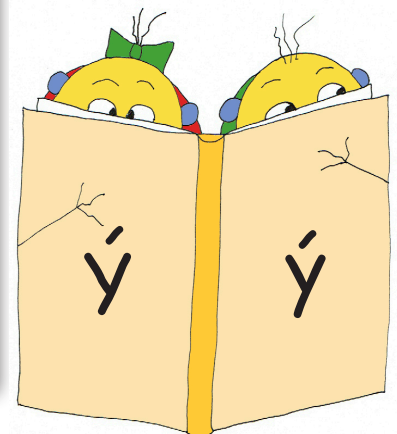
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ý ý.

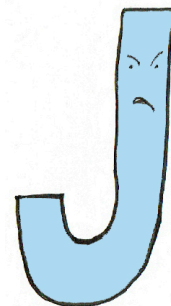
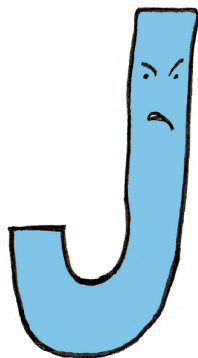
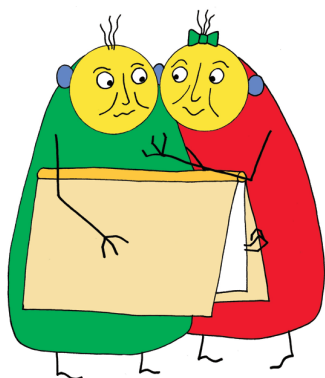
Svona er Ý ý á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ý ý á punktalettri.

Þjófarnir stóra J og litla j

Stubbalína og Stubbur hitta þjófana stóra J og litla j

„Þarna eru stafir sem eru rosalega skuggalegir. Ábyggilega hljóðapjófar,“ sagði Stubbalína.

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbur.

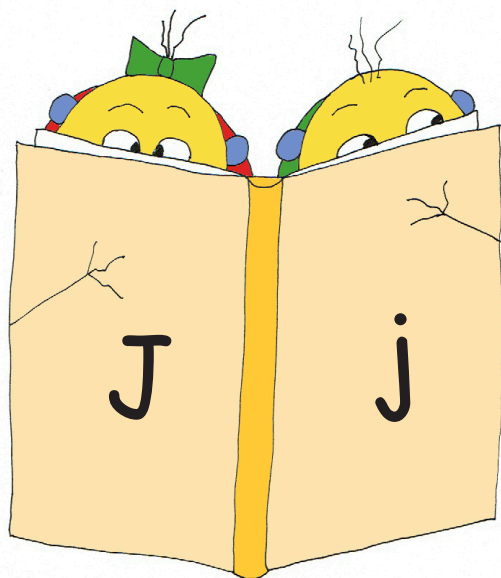
„Við heitum stóra J og litla j,“ sagði litla j.

„Stelið þið hljóðunum af stóra Í og litla í?“ spurði Stubbalína hneyksluð.

„Jamm,“ sagði litla j.

„Oj bara. Þið eruð rummungsþjófar og löggan ætti barasta að taka ykkur fasta. Eigum við þá að muna að segja Í og brosa alveg út að eyrum þegar við sjáum ykkur?“ spurði Stubbur.

„Já, prófið það endilega,“ sagði stóra J, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

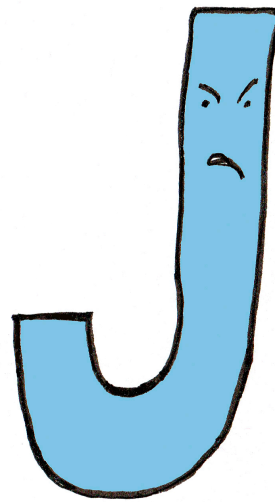
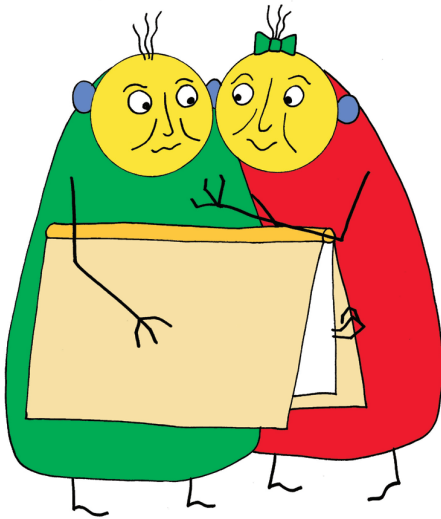
Stubbur og Stubbalína flýttu sér að opna Stafabókina sína.

„Sjáðu Stubbalína það er bara slatti af svona J-um en þau eru aldrei síðust í orðum,“ sagði Stubbur.

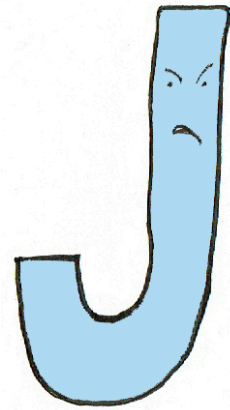
„Við verðum bara að muna að brosa rosalega og segja svona Í þegar við sjáum stóra J og litla j,“ sagði Stubbalína. „Eins og þegar við segjum JÁ og JÓL og JENNI.“

Getum við hjálpað stafakrílunum að finna fleiri orð með JOD?

Getum við brosað alveg út að eyrum og sagt Í?

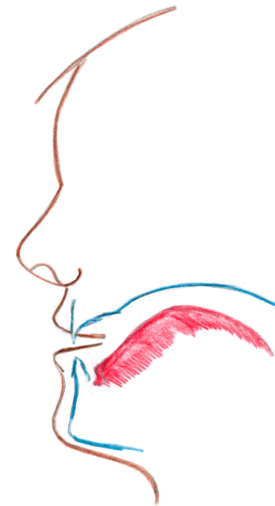
Ég heiti stóra J.

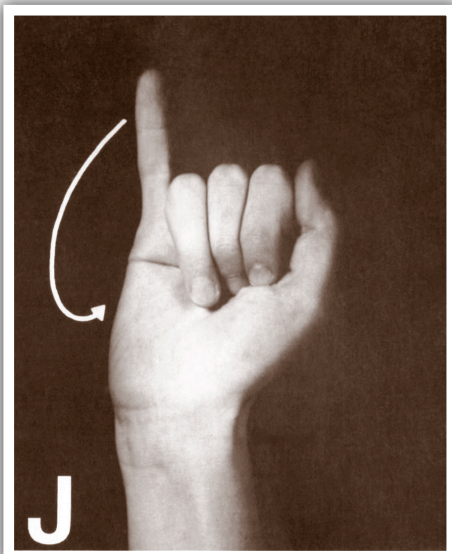
Ég heiti litla j.

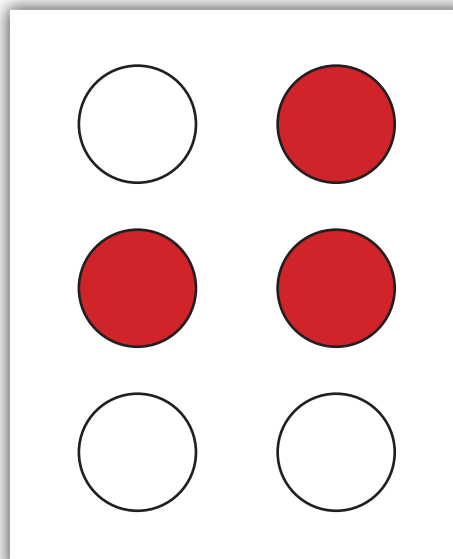
Svona lítum við út þegar við segjum J j.

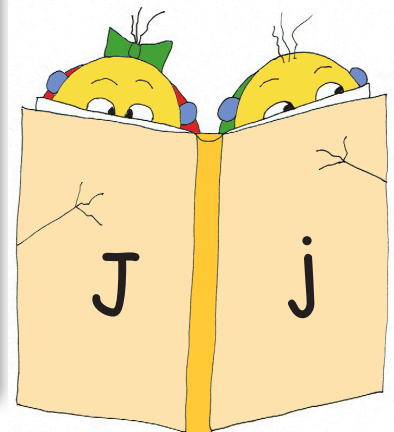
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum J j.

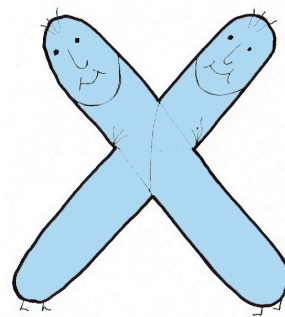
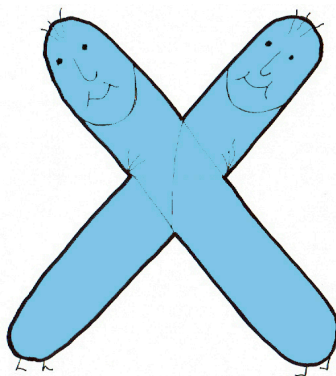
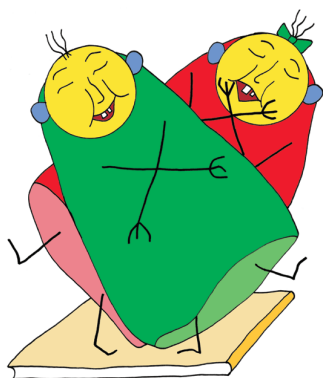
Svona er J j á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er J j á punktalettri.

Þjófarnir stóra X og litla x

Stubbalína og Stubbur hitta stóra X og litla x sem stela hljóðum bæði af G og S

„Nei, sjáðu skrítnu stafina þarna. Þeir standa svona í kross,“ sagði Stubbur.

„Góðan daginn,“ sagði Stubbalína kurteislega. „Hvað heitið þið?“

„Við heitum stóra X og litla x,“ sagði stærri stafurinn.

„Hvernig er hljóðið ykkar?“ spurði Stubbalína.

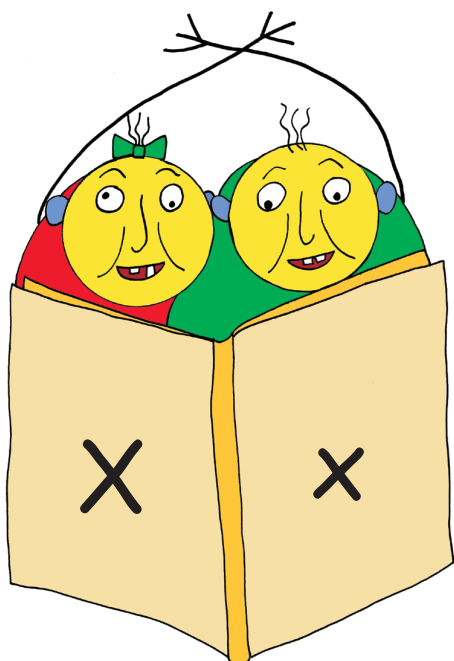
„Ja, það er nú það. Það voru bara öll hljóð búin í hljóðalandinu svo við fengum lánuð hljóðin frá G og S og settum þau saman. Eiginlega stálum við þessum hljóðum,“ sagði litla x hálf skömmustulega.

„Einmitt það,“ sagði Stubbalína. „Það var ekki gott að heyra. Þegar við sjáum ykkur í bókum þurfum við þá fyrst að lyfta tungubakinu upp eins og þegar við búum til G.“

„Og skella svo saman tönnunum eins og þegar við búum til S?“ bætti Stubbur við.

„Já, og segið svoleiðis líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana okkar fyrir blinda og sjónskerta,“ sögðu X-in.

„En við erum ekki notuð mikið í bókum.“

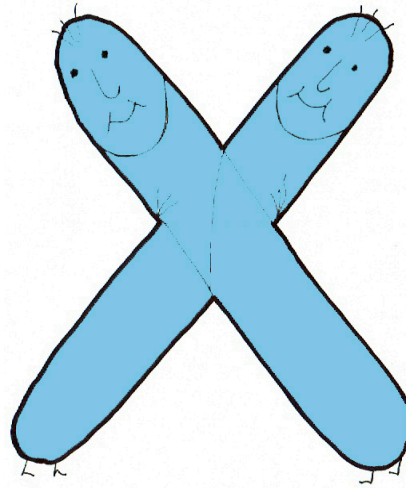
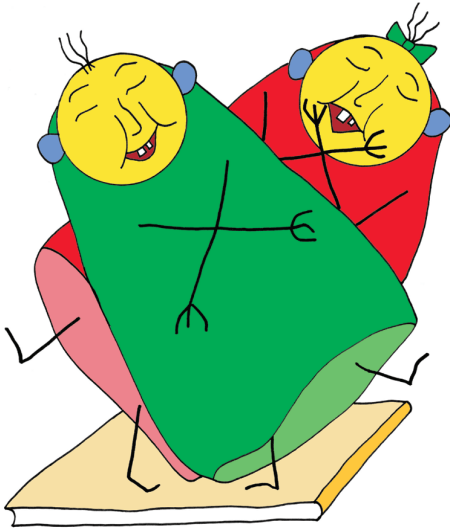
Litlu Stafakrílin opnuðu Stafabókina sína.

„X-in eru mjög fá og aldrei í byrjun orða,“ sagði Stubbalína.

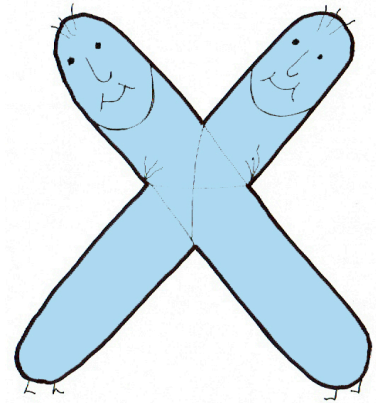
„Við verðum að muna að nota hljóðið frá G og svo strax hljóðið frá S-inu þegar við sjáum X í bókunum okkar. Eins og í orðunum KEX og BOX og STRAX.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með EGGS?

Getum við fyrst lyft upp tungubakinu og bitið svo tönnunum strax saman og sagt X?

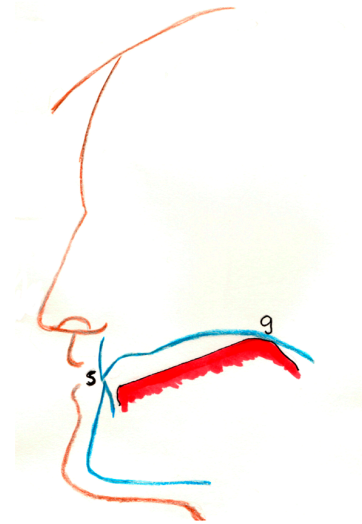
Ég heiti stóra X.

Ég heiti litla x.

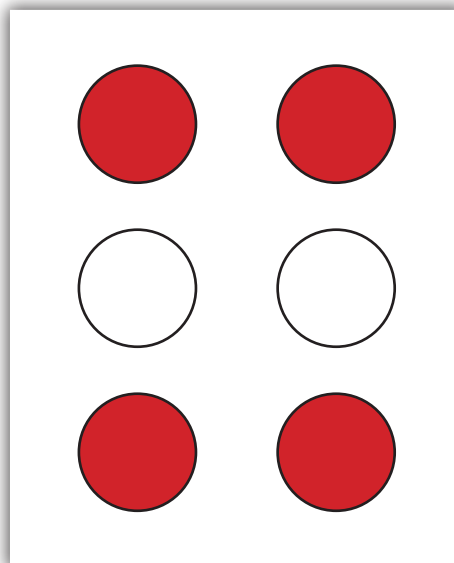
Svona lítum við út þegar við segjum X x.

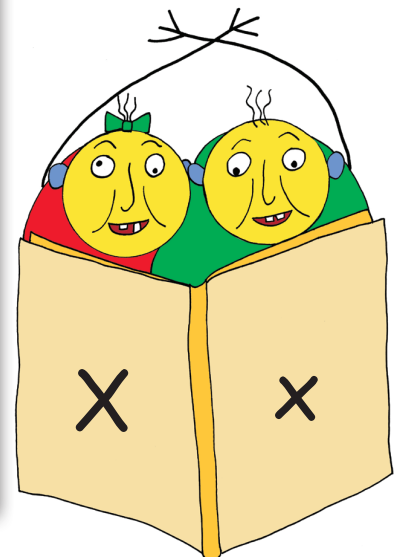
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum X x.

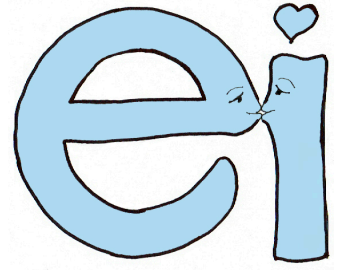
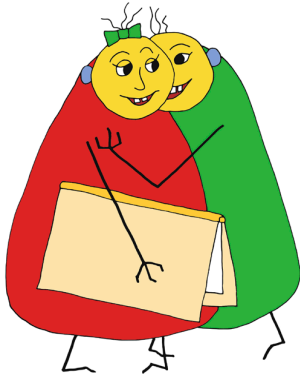
Svona er X x á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er X x á punktalettri.

Kærustupörin stóra Ei og litla ei

Stubbur og Stubbalína hitta kærustupörin stóra Ei og litla ei

„Nei sjáðu Stubbur, þarna standa stóra E og litla i saman eins og klessupar,“ sagði Stubbalína.

„Já, og líka litla e og litla i sem standa saman eins og klessupar,“ sagði Stubbur.

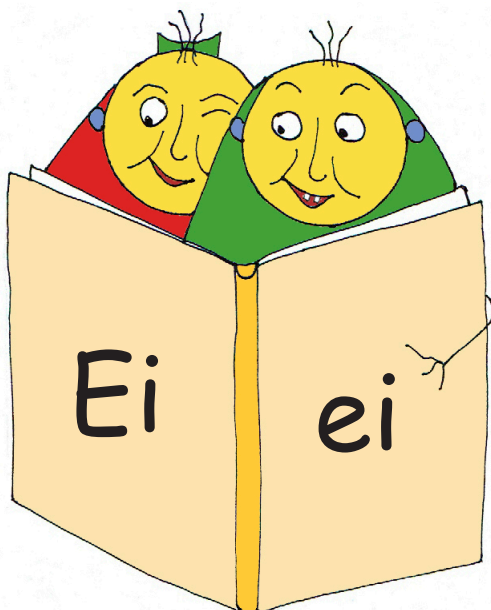
„Hæ, af hverju standið þið svona saman?“ spurði Stubbalína.

„Sko. Við stóra E og litla e erum svo rosalega skotnir í litla i,“ sögðu stóra E og litla e.

„Við bjuggum til kærustuparahljóð handa okkur,“ sagði litla e brosandi. „Þegar við erum kærustupar þá segjum við ei.“

„Eigum við þá að segja svona Ei þegar við sjáum ykkur E-in og i-in saman í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já,“ sögðu Ei-in. Bara athugið að Ei er ekki til á táknmáli fyrir heyrnarskerta og heldur ekki á punktalettri fyrir sjónskerta. Þá verðum við bara að nota bæði E og i.“

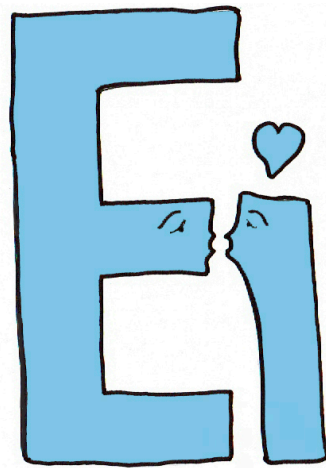
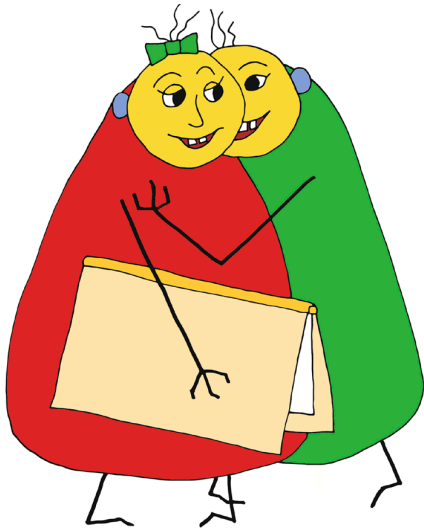

Stubbur og Stubbalína flýttu sér að opna Stafabókina sína til að finna öll Ei-in.

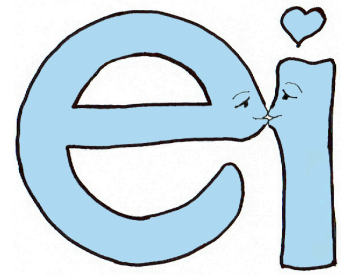
„Sjáðu Stubbur, hérna er Ei. Við verðum bara að muna að að opna munninn og segja svona Ei eins og í EINAR og EINS,“ sagði Stubbalína.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ei?

Getum við opnað munninn brosað og sagt Ei?

Ég heiti stóra Ei.

Ég heiti litla ei.

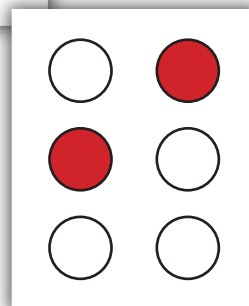
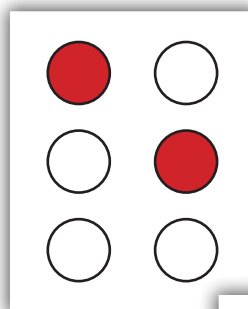
Svona lítum við út þegar við segjum Ei ei.

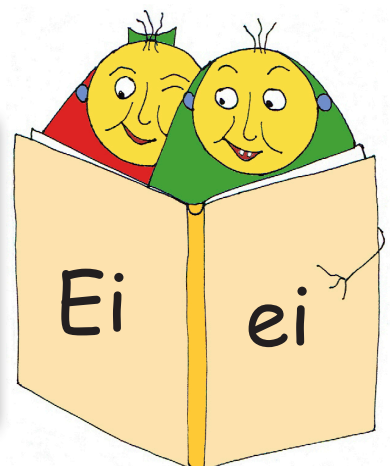
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ei ei.

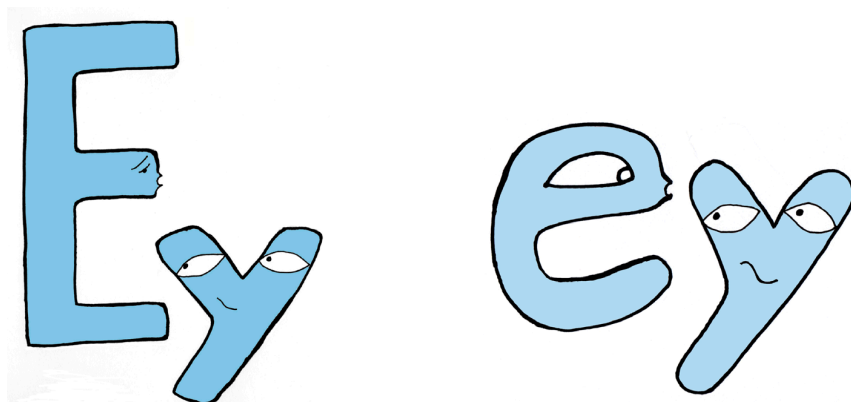
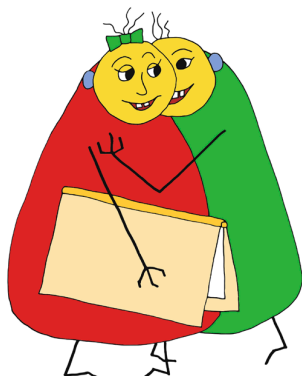
Svona er Ei ei á fingerstafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ei ei á punktalettri.

Kærustupörin stóra Ey og litla Ey

Stubbur og Stubbalína hitta kærustupörin stóra Ey og litla ey

„Nei, sjáðu Stubbur þarna standa E og ybsilon i saman eins og klessupar,“ sagði Stubbalína.

„Hæ, af hverju standið þið svona saman?“ spurði Stubbur.

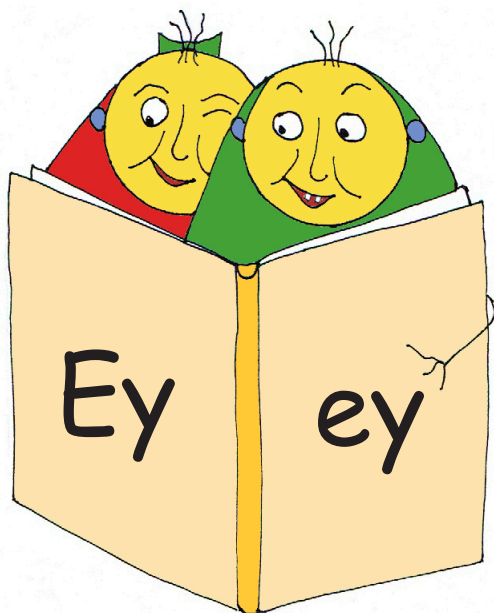
„Sko. Við stóra E og litla e erum svo rosalega skotnir í litla ybsilon i,“ sögðu stóra E og litla e.

„Við bjuggum til kærustuparahljóð handa okkur,“ sagði litla E brosandi.

„Þegar við erum kærustupar þá segjum við Ey.“

„Eigum við þá að segja svona Ey þegar við sjáum ykkur E og ybsilon i saman í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já,“ sögðu Ey-in. Bara athugið að Ey er ekki til á táknmáli fyrir heyrnarskerta og heldur ekki á punktalettri fyrir sjónskerta. Þá verðum við bara að nota E og ybsilon i.“

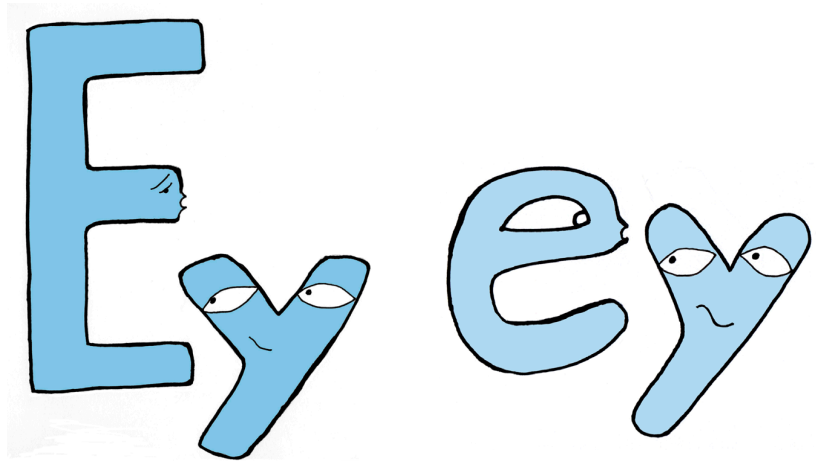
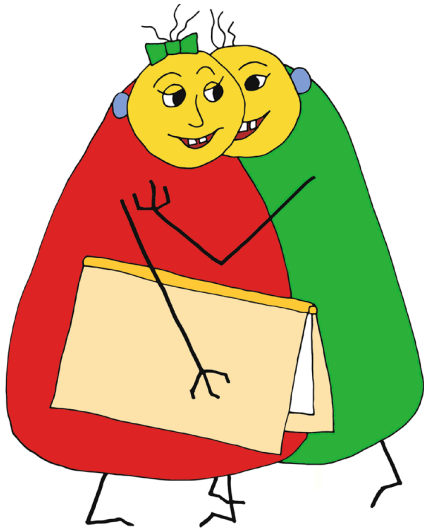

Stubbur og Stubbalína flýttu sér að opna Stafabókina sína til að finna öll Ey-in með ybsilon i-unum.

„Sjáðu Stubbur, hérna er Ey með ybsiloni. Við verðum bara að muna að opna munninn og segja svona Ey eins og í EYDÍS og EYÞÓR,“ sagði Stubbalína.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Ey með ybsilon i?

Getum við opnað munninn brosað og sagt Ey?

Ég heiti stóra Ey.

Ég heiti litla ey.

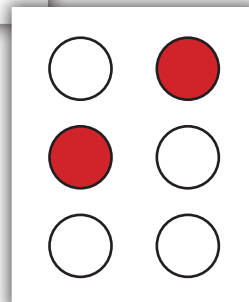
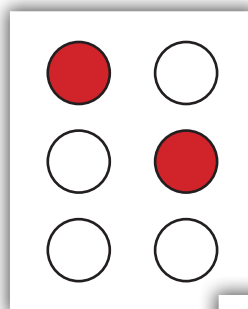
Svona lítum við út þegar við segjum Ey ey.

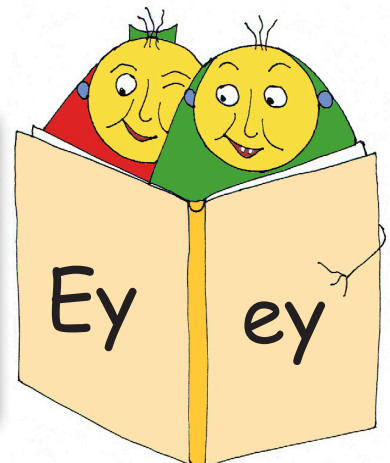
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Ey ey.

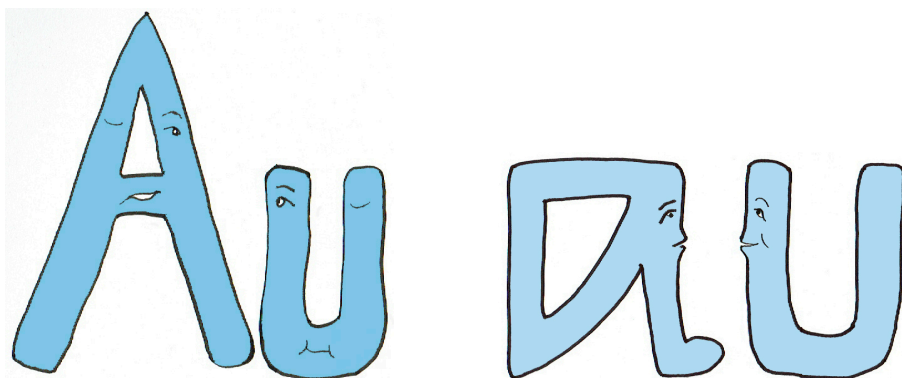
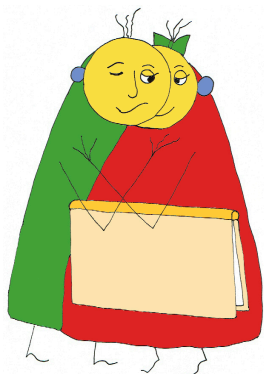
Svona er Ey ey á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Ey ey á punktalettri.

Kærustupörin stóra Au og litla au

Stubbur og Stubbalína hitta kærustupörin stóra Au og litla au

„Nei sjáðu Stubbur, þarna er svona klessupar,“ sagði Stubbalína.

„Af hverju standið þið svona saman?“ spurði Stubbur.

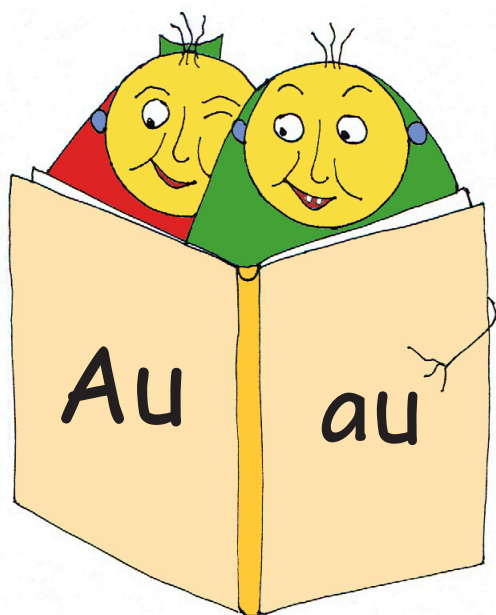
„Það er af því að við – stóra A og litla a – erum svo svakalega skotnir í litla u,“ sagði stóra A. „Stundum stend ég, stóra A, hjá litla u og stundum stendur litla a hjá litla u.“

„Hvernig er hljóðið ykkar?“ sagði Stubbalína.

„Við bjuggum bara til kærustuparahljóð handa okkur,“ sagði litla a. „Þegar við erum kærustupar þá segjum við Au.“

„Eigum við þá að segja Au þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já, en athugið að Au er ekki til á táknmáli fyrir heyrnarskerta og heldur ekki á punktalettri fyrir sjónskerta. Þá verðum við bara að nota bæði A og líka u.“

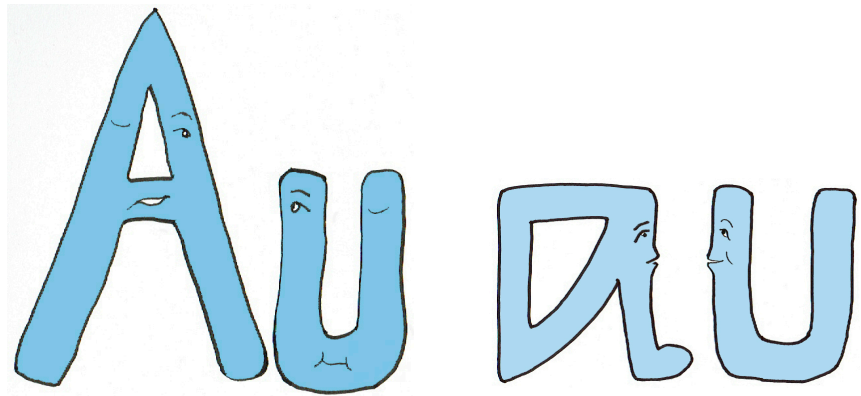
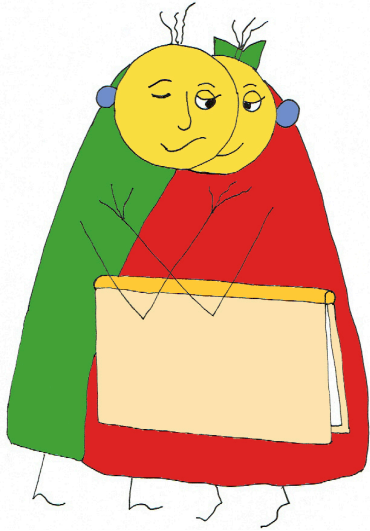

Stubbalína og Stubbur flýttu sér að opna stóru Stafabókina sína til að leita að au.

„Sjáðu, Stubbur. Ég er búin að finna nokkur Au í bókinni okkar. Sjáðu þarna er Au í AUGA og hér er líka Au í AUÐUR og AUÐUNN. Við verðum bara að muna að setja svona stút á munninn okkar með vörunum og segja Au þegar við sjáum þessa stafi,“ sagði Stubbalína.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Au?

Getum við sett svona stút á varirnar og sagt Au?

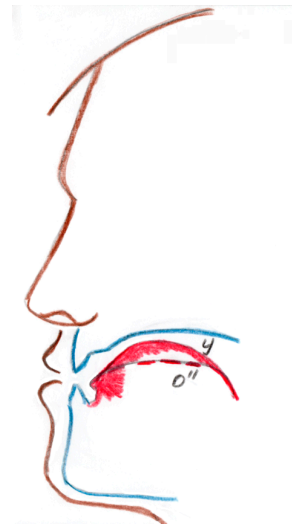

Ég heiti stóra Au.

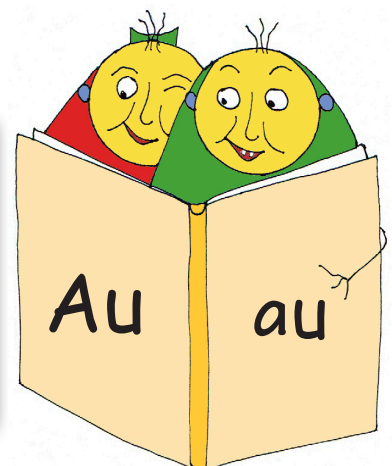
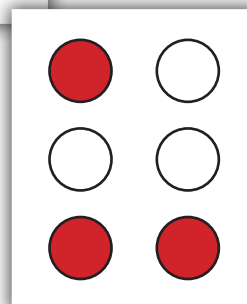
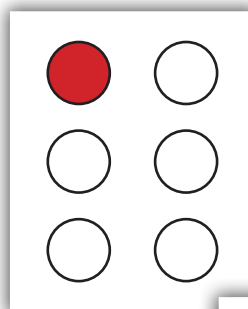
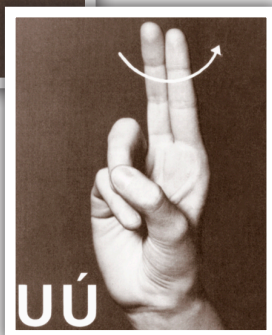
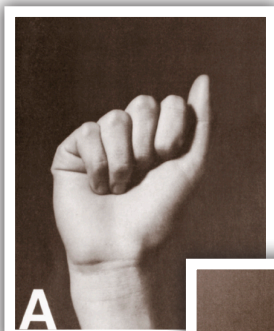
Ég heiti litla au.

Svona lítum við út þegar við segjum Au au.

Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Au au.

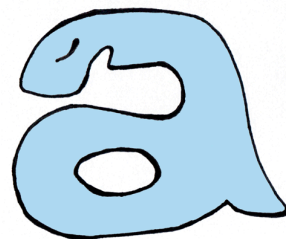
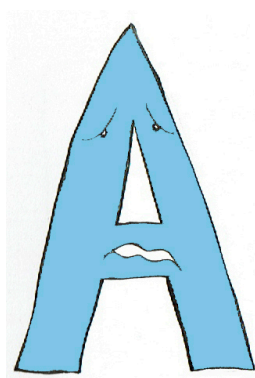
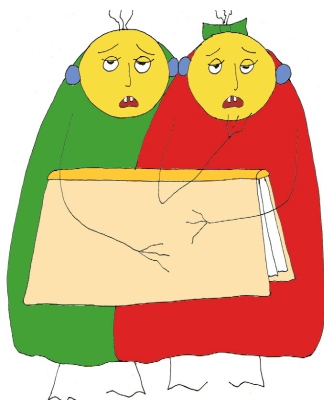

Svona er Au au á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Au au á punktalettri.

Aukasíður
með annarri leturgerð af
a – á – æ – au

Preytta hljóðið stóra A og litla a

Stubbur og Stubbalína hitta preyttu stafina stóra A og litla a

Stubbur og Stubbalína löbbuðu um í Stafalandinu og hittu stafi sem voru að stynja.

„Hvað heitið þið?“ spurði Stubbalína.

„Við heitum stóra A og litla a,“ stundi stóra A.

„Þið eruð rosalega þreyttulegir,“ sagði Stubbur.

„Ég er líka alltaf SVO þreyttur A A A,“ stundi stóra A.

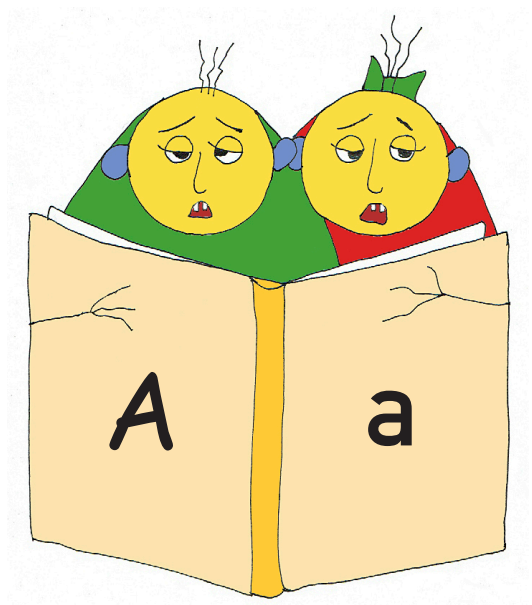
„Ég líka,“ stundi litla a. „Við erum alltaf SVO rosalega þreyttir A A A.“

„Er það þess vegna sem þið segið svona A A A?“ spurði Stubbur.

„Já,“ stundi stóra A.

„Eigum við þá bara alltaf að opna munninn og segja svona A þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já,“ stundi litla a, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

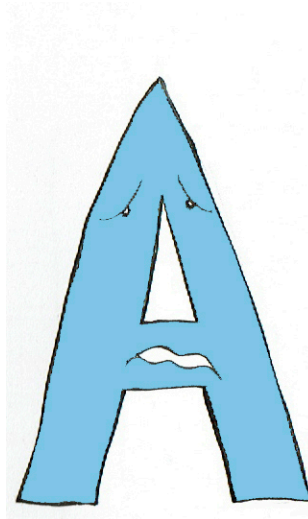
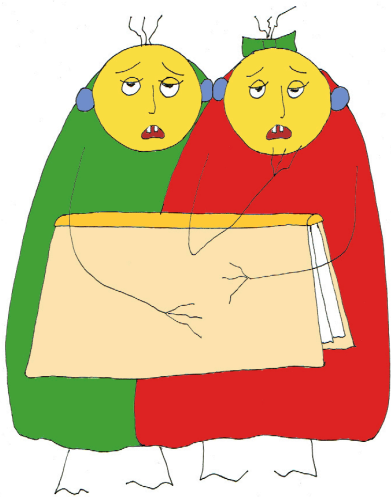

Stubbalína og Stubbur opnuðu Stafabókina sína.

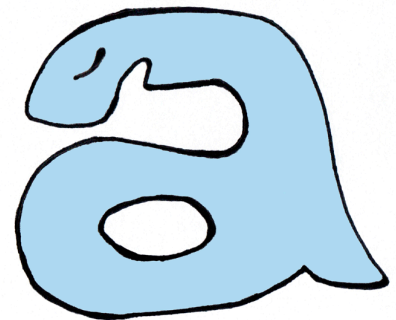
„Sjáðu Stubbur,“ sagði Stubbalína. „Hérna er fullt af stóra A og litla a. Við verðum bara að muna að opna vel munninn og segja svona A eins og í ANNA og ALLI og AMMA.“

Getum við hjálpað stafakrílunum að finna fleiri orð með A?

Getum við opnað munninn og sagt A svona eins og þegar við erum rosalega þreytt?

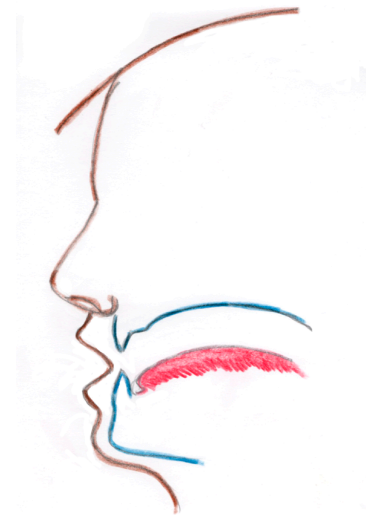
Ég heiti stóra A.

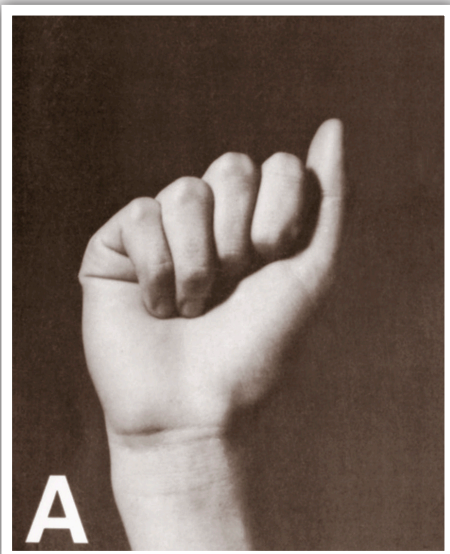
Ég heiti litla a.

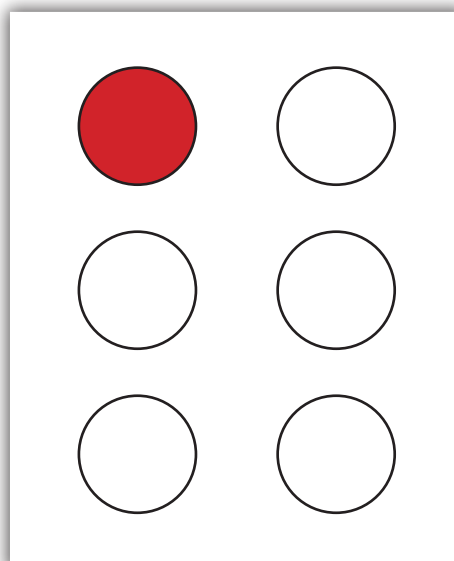
Svona lítum við út þegar við segjum A a.

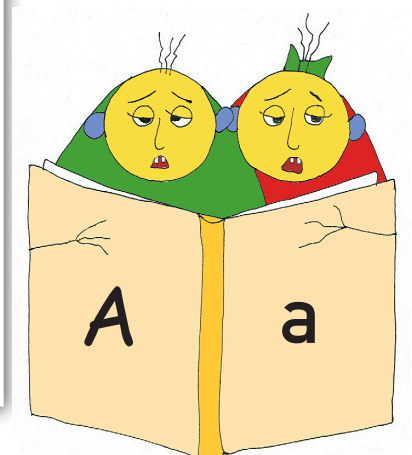
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum A a.

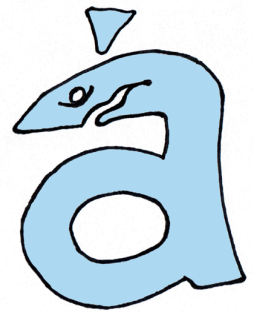
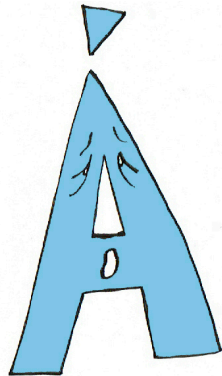
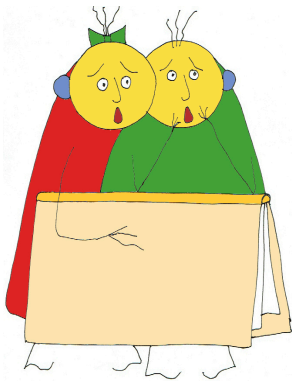
Svona er A a á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er A a á punktalettri.

Væluhljóðið stóra Á og litla á

Stubbur og Stubbalína hitti vælustafina stóra Á og litla á

„Nei, sjáðu Stubbalína. Parna eru stóra A og litla a komnir með kommu,” sagði Stubbur.

Á Á Á heyrðist.

„Hvað kom fyrir?” spurði Stubbur. „Af hverju eruð þið að væla og segja svona Á Á Á?”

Stubbur vissi ekki að alltaf þegar komma dettur á stóra A og litla a breytast þeir í vælustafina stóra Á og litla á.

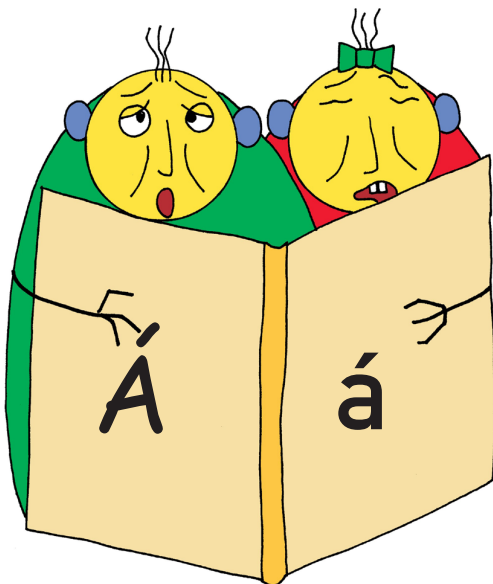
Komma datt á stóra A. „Á Á Á þetta var virkilega vont,” vældi stóra A og breyttist um leið í vælustafinn stóra Á.

Komma datt líka ofan á litla a. „Á Á Á,” vældi litla a, og breyttist um leið í vælustafinn litla á. „Þetta var vont, virkilega vont,” vældi litla á.

Stóra Á og litla á eru reglulegir vælustafir ALLTAF vælandi. Á Á Á.

„Eigum við þá alltaf að segja Á þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?” spurði Stubbur.

„Já,” vældi stóra Á, „og líka þegar þið sjáið táknið okkar fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.”

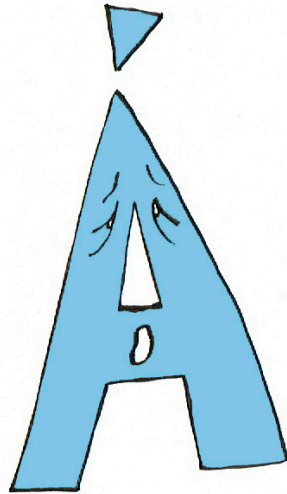
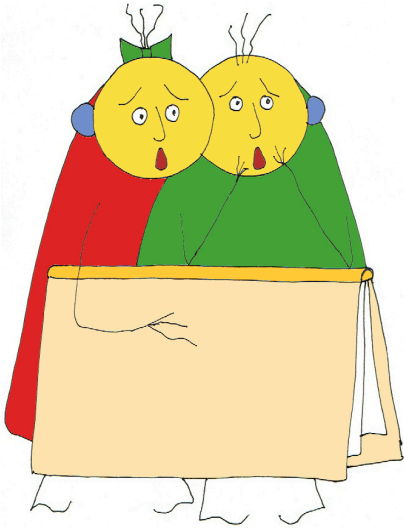
Stubbalína og Stubbur opnuðu Stafabókina sína.

„Sjáðu Stubbur,” sagði Stubbalína, „Hér eru mörg lítil og stór Á.”

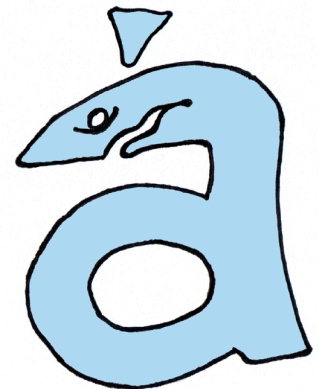
„Þegar við sjáum stóra Á og litla á í bókunum verðum við að muna að segja Á eins og þegar við meiðum okkur. Við segjum líka Á þegar við segjum ÁRNI og ÁRNY.”

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Á?

Getum við opnað munninn og sagt Á eins og þegar við meiðum okkur?

Ég heiti stóra Á.

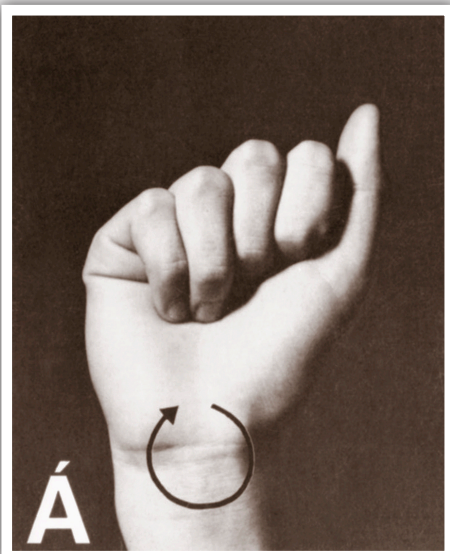
Ég heiti litla á.

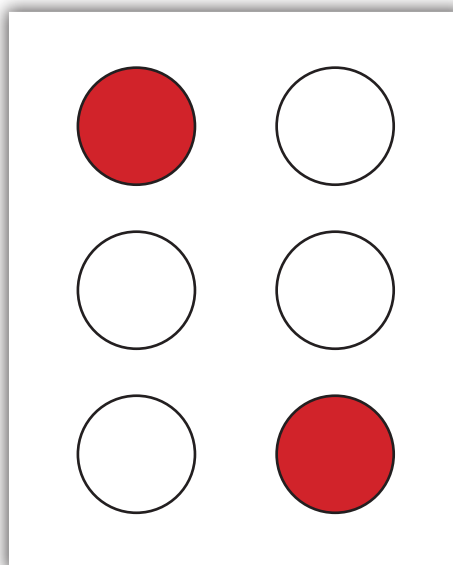
Svona lítum við út þegar við segjum Á á.

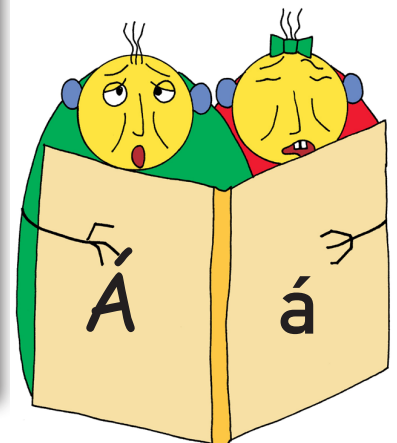
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Á á.

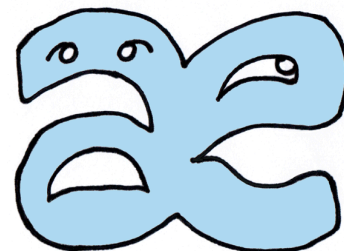
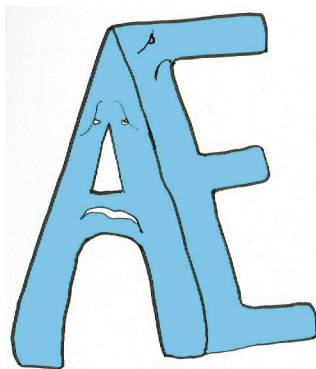
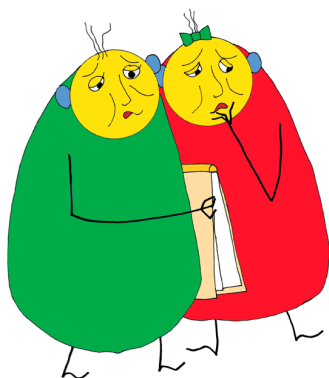
Svona er Á á á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Á á á punktalettri.

Væluhljóðið stóra Æ og litla æ

Stubbalína og Stubbur hitta vælustafina stóra Æ og litla æ

Stubbur og Stubbalína gengu um í Stafalandinu. Allt í einu stoppaði Stubbur. „Hlustaðu. Það er einhver að segja svona Æ Æ. Hver er nú búinn að meiða sig?“ spurði hann.

„Nei sjáðu, þarna eru stóra A og litla e límdir saman,“ sagði Stubbalína.

„Já, og litla a og litla e. Þeir eru líka límdir saman,“ sagði Stubbur.

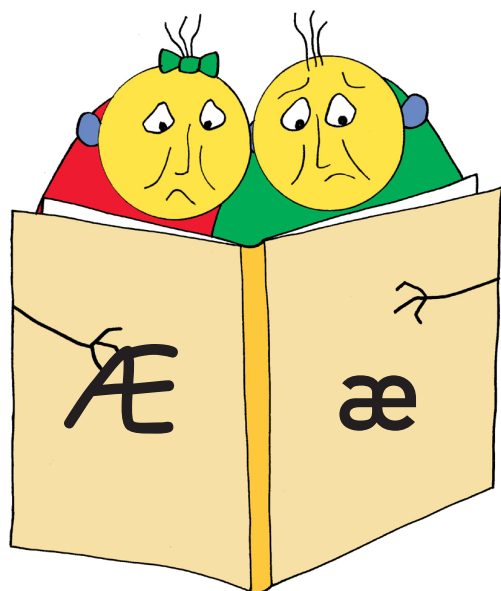
„Hvað kom eiginlega fyrir ykkur?“ spurði Stubbalína.

„Jú, sjáðu til. Við rákumst á og getum ekki losað okkur í sundur og það er SVO

vont,“ vældu stafirnir, „Æ Æ Æ..... aumingja við“. Æ-in eru nefninlega reglulegir vælustafir. Alltaf æjandi.

„Er það þess vegna sem þið segið svona Æ Æ Æ. Eigum við þá alltaf að segja Æ þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbalína.

„Æ Æ Æ. Já munið að segja alltaf Æ,“ vældu stóra A og litla e og litla a og litla e sem voru límdir fastir saman, „og líka þegar þið sjáið táknið fyrir þá sem ekki geta heyrt og líka þegar þið sjáið punktana fyrir blinda og sjónskerta.“

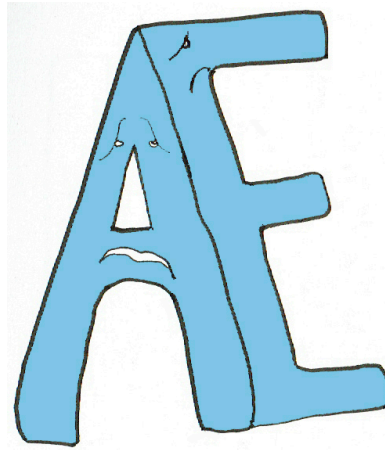
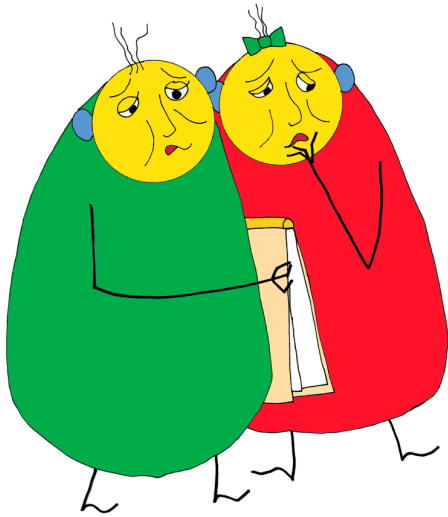

Litlu Stafakrílin flýttu sér að skoða Stafabókina sína.

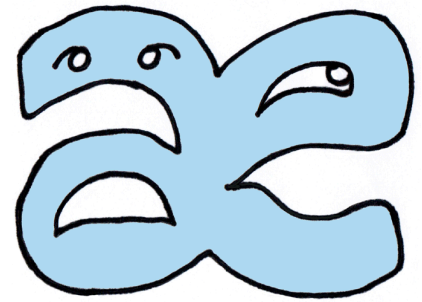
„Sjáðu, hérna er stóra Æ og litla æ,“ sagði Stubbur. Við verðum bara að muna að opna munninn og segja Æ þegar við sjáum þessa stafi í bókum alveg eins og þegar við segjum ÆVAR og ÆSA og ÆRA.“

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Æ?

Getum við opnað munninn og sagt Æ alveg eins og þegar við meiðum okkur?

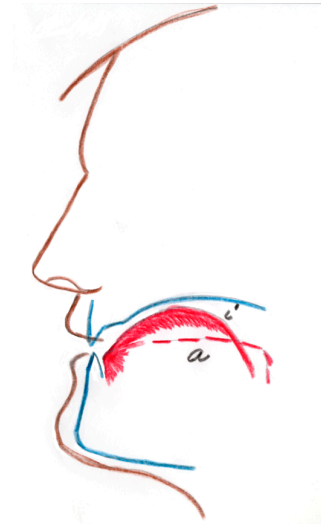
Ég heiti stóra Æ.

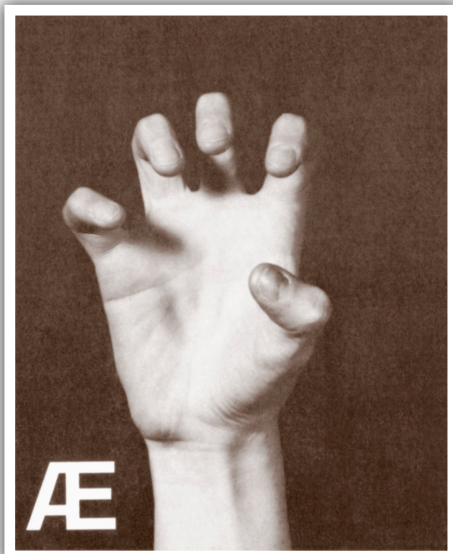
Ég heiti litla æ.

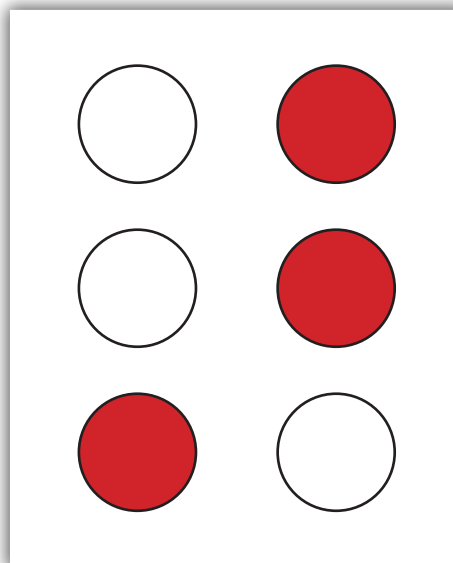
Svona lítum við út þegar við segjum Æ æ.

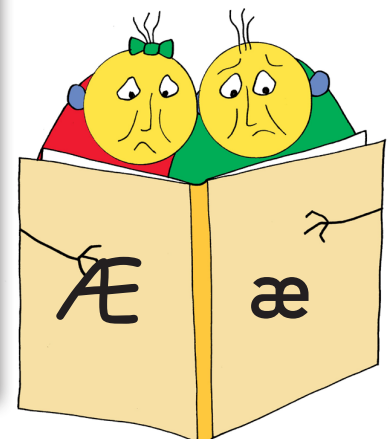
Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Æ æ.

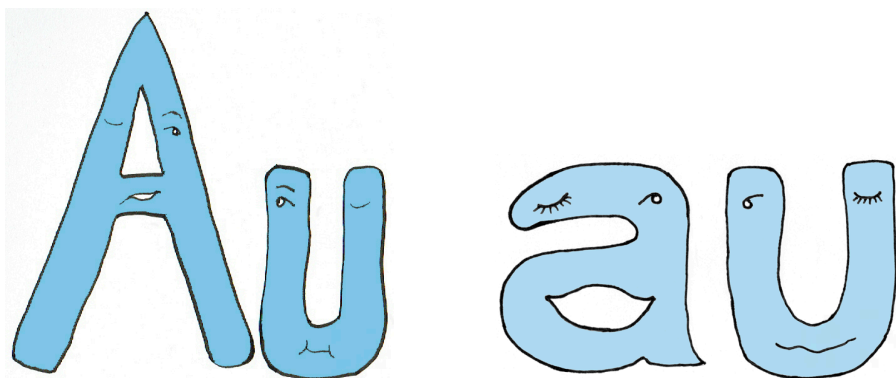
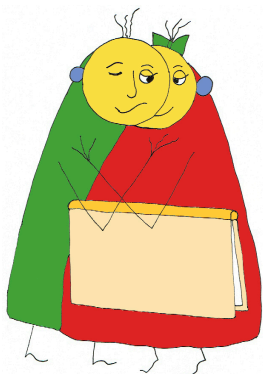
Svona er Æ æ á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Æ æ á punktalettri.

Kærustupörin stóra Au og litla au

Stubbur og Stubbalína hitta kærustupörin stóra Au og litla au

„Nei sjáðu Stubbur, þarna er svona klessupar,“ sagði Stubbalína.

„Af hverju standið þið svona saman?“ spurði Stubbur.

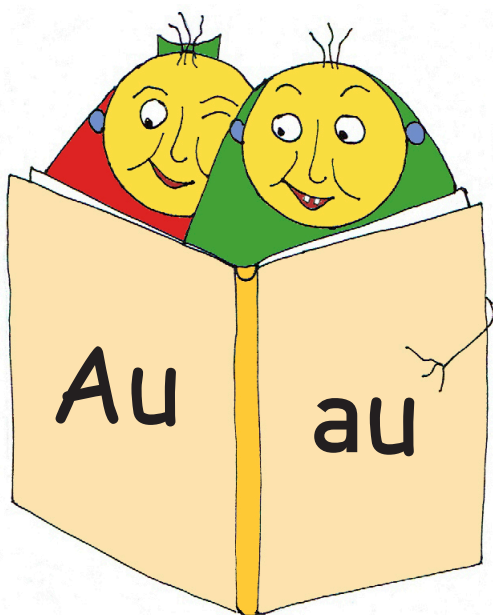
„Það er af því að við – stóra A og litla a – erum svo svakalega skotnir í litla u,“ sagði stóra A. „Stundum stend ég, stóra A, hjá litla u og stundum stendur litla a hjá litla u.“

„Hvernig er hljóðið ykkar?“ sagði Stubbalína.

„Við bjuggum bara til kærustuparahljóð handa okkur,“ sagði litla a. „Þegar við erum kærustupar þá segjum við Au.“

„Eigum við þá að segja Au þegar við sjáum ykkur í Stafabókinni okkar?“ spurði Stubbur.

„Já, en athugið að Au er ekki til á táknmáli fyrir heyrnarskerta og heldur ekki á punktalettri fyrir sjónskerta. Þá verðum við bara að nota bæði A og líka u.“

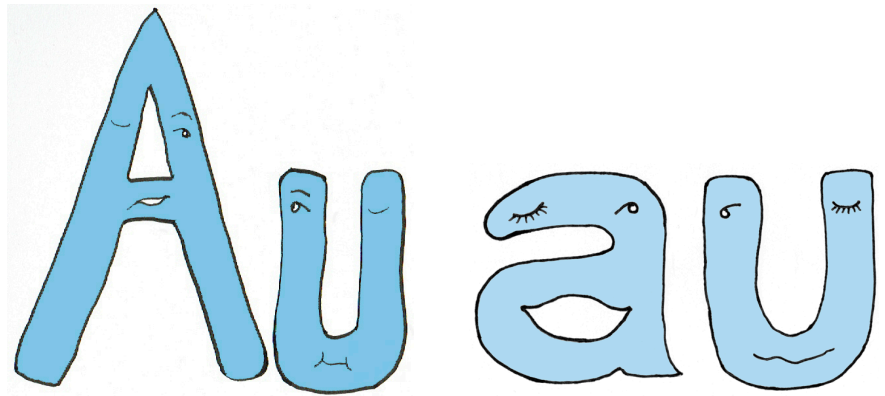
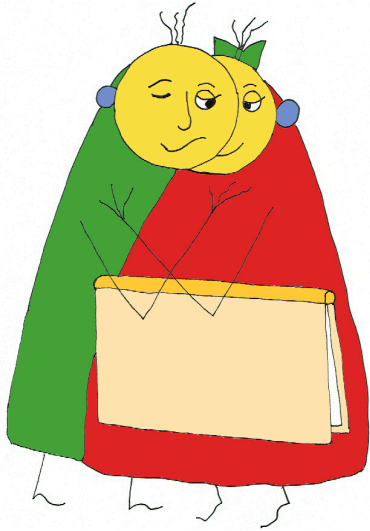

Stubbalína og Stubbur flýttu sér að opna stóru Stafabókina sína til að leita að Au.

„Sjáðu, Stubbur. Ég er búin að finna nokkur Au í bókinni okkar. Sjáðu þarna er Au í AUGA og hér er líka Au í AUÐUR og AUÐUNN. Við verðum bara að muna að setja svona stút á munninn okkar með vörunum og segja Au þegar við sjáum þessa stafi,“ sagði Stubbalína.

Getum við hjálpað Stafakrílunum að finna fleiri orð með Au?

Getum við sett svona stút á varirnar og sagt Au?

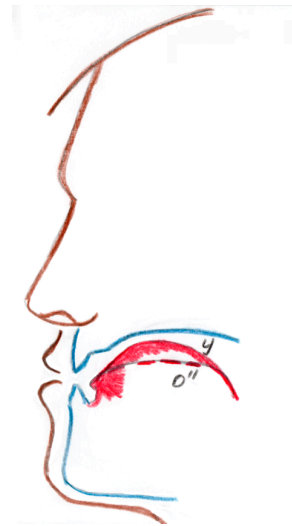

Ég heiti stóra Au.

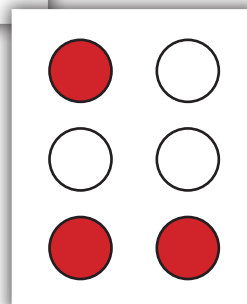
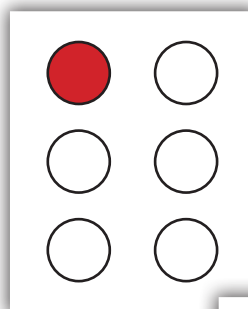
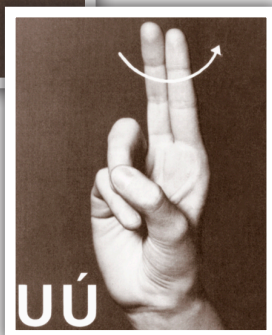
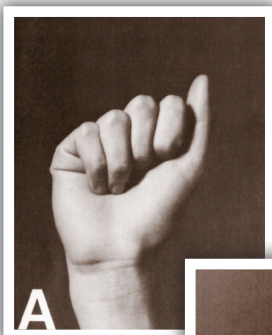
Ég heiti litla au.

Svona lítum við út þegar við segjum Au au.

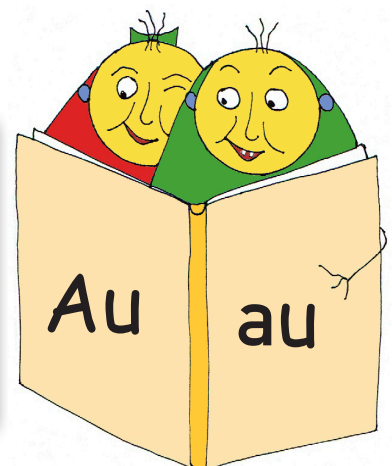

Svona lítum við út inni í munninum þegar við segjum Au au.

Svona er Au au á fingrastafrófi íslenska táknmálsins (ÍTM).

Svona er Au au á punktalettri.

Það sem býr að baki hugmyndinni að

Ævintýraför Stubbs og Stubbalínu í Stafalandið

Í þessari lestrarkennsluaðferð er leitast við að persónugera stafina og hljóðin og sveipa þannig innlögnina þeim ævintýrablæ sem höfðað gæti til barna. Stubbur og Stubbalína eru lítil kríli sem fundu stafabók, sem í þeirra augum var bara full af alls konar krassi og kroti sem þau skildu ekkert í. Þau fengu því þá snjöllu hugmynd að fara í Stafalandið þar sem allir stafirnir eiga heima og læra að þekkja þá og hljóðin þeirra svo þau gætu nú skilið hvað skrifað var í þessa ágætu stafabók þeirra.

Í Stafalandinu hitta þau stafina einn af öðrum og fá að vita hvað þeir heita. Jafnframt fá þau að vita að hver stafur á sitt sérstaka hljóð sem oft líkist þeim hljóðum sem við sjálf gefum frá okkur undir ýmsum kringumstæðum. Þar má nefna hljóð eins og:

- / s / (S) sem við gefum frá okkur sem hvæshljóð þegar við erum reið.
- / eí / (EY, EI) sem í raun eru gleðihljóð og geta heyrst í skríkjum.
- / m / (M) sem við gefum frá okkur þegar okkur finnst eitthvað gott.
- / a / (A) sem við gefum frá okkur þegar við erum þreytt.
- / o / (O) sem við gefum frá okkur í óþolinmæðisköstum.
- / aú / (Á), / ou / (Ó), / aí / (Æ) sem eru sársaukahljóðin.

Það er þekkt að við eigum auðveldara með að læra og festa í minni ef við getum fundið einhver tengsl milli þess sem við erum að læra og þess sem við þegar þekkjum. Þannig má til dæmis tengja hljóðamyndun við eitthvað í atferli okkar. Í raun myndast / þ / og / ð / á þann hátt að við „ullum“ pínulítið þegar við rekum tunguna út á milli tannanna og þegar við tröllum notum við hljóðið fyrir bókstafinn L, það er að segja la la la la la. Það má því segja að / l / sé eins konar sönghljóð. / s / er í raun hvæshljóð þegar við bítum saman tönnum og blásum.

Höfundur: Dr. Valdís Ingibjörg Jónsdóttir, menntaður grunnskólakennari, heyrnar- og talmeinafræðingur með mastersgráðu (M.Phil) og doktorsgráðu (PhD) í rödd og raddumhirðu. Hún hefur unnið síðan 1974 við talkennslu.

Mesta fróðleikinn og kennslureynslu hefur hún samt fengið við að kenna heyrnarlausu barni sínu talmál.

